ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
21. 1. 1983. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIV • 20 ДИН
БРОЈ 1621

ГРЕНЛАНД - НАЈВЕЋЕ ОСТРВО НА СВЕТУ

НМ

Рипли

Веровали или не!

НАЈНОВИЈУ ТЕХНИКУ КОД ОПЕРАЦИЈЕ ОКА

ПРАКТИЧНО ПРИКАЗУЈЕ ОФТАЛМОЛОГ ДЕЈВИД ПЕЈТОН СА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕЈЛОРУ (САД) И ТО У КАБИНИ АВИОНА ДЦ-8 КОЈА ЈЕ ОПРЕМЉЕНА КАО НАЈСАВРЕМЕНИЈА ОПЕРАЦИОНА САЛА. ТИМ АВИОНОМ ДР ПЕЈТОН ОБИЛАЗИ СВЕТ И СВОЈИМ КОЛЕГАМА ДРЖИ ПРАКТИЧНУ НАСТАВУ.

50000 НУКЛЕАРНИХ БОЈЕВИХ ГЛАВА

КОЛИКО ИХ ДАНАС ИМА У СВЕТУ, САДРЖЕ **20 000 000 000 ТОНА ТНТ** КОЈИ ЈЕ ОКО 1 600 000 ПУТА МОЋНИЈИ ОД АТОМСКЕ БОМБЕ БАЧЕНЕ НА ХИРОШИМУ.

ШОЉИЦА КАФЕ – ПРОСИДБА

СТАРИ ЈЕ ОБИЧАЈ У ЛАПЛАНДУ (ФИНСКА). КАДА МЛАДИЋ ПОСЕТИ РОДИТЕЉЕ СВОЈЕ ДЕВОЈКЕ ДА БИ ИМ ПОКАЗАО СВОЈУ НАМЕРУ, ПИТА ИХ ДА ЛИ МОЖЕ ДА ИМ СКУВА КАФУ. АКО ЈЕ РОДИТЕЉИ ПОПИЈУ, ТО ЗНАЧИ ДА СУ МЛАДИЋ И ДЕВОЈКА ВЕРЕНИ.

ЧЕК

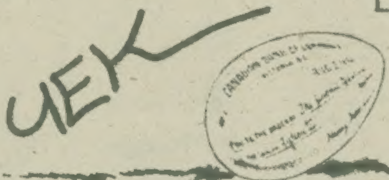

НА 15 ДОЛАРА ИСПИСАН НА ЉУСЦИ ОД ЈАЈЕТА УНОВЧИЛА ЈЕ БАНКА У ВИКТОРИЈИ (КАНАДА) 2. АВГУСТА 1950.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● физичар Џејмс Дјуар изумео је термос (стаклену боцу с двоструким зидом у чијем се међупростору налази вакуум) још 1892. за лабораторијска истраживања, а користио ју је и да би одржао исту температуру млека за свог сина који је тада био беба. Није ни слутио да ће је много касније милиони људи употребљавати на путовањима и излетима.

●●● град Калама у пустињи Атакама (Чиле) још није доживео да у њему падне киша. И у граду Кано, на северу Нигерије,

је, киша је тако ретка да су готово све куће у њему саграђене од блата јер не постоји опасност да се од кише раскваse и сруше.

●●● температура коју произведе џиновска муња може да достигне 30 000°C, а то значи да је пет пута већа од температуре на површини Сунца.

●●● у невремену које се догодило 1968. на једном пашњаку у Француској гром је поубијао све црне овце, а ниједну белу.

●●● да је Земља равна и да је вода свуда равномерно распоређена, њена дубина би износила 2,5 километара.

●●● деца нису рођени леваци или дешњаци. Она само имитирају одрасле, тврди др Боб Колинс из Бар Харбура у Савезној држави Мејн.

●●● кафа је постала популарна у Европи тек у 16. веку. Међутим, према једном рукопису који се чува у Националној библиотеци у Паризу, употребљава се још од 875. године.

●●● једна од спектакуларних артистичких тачака је и „зид смрти" када артист на мотоциклу вози по зиду округле грађевине и то захваљујући центрифугалној сили. Најдуже време које је неко провео у оваквој вожњи износи три часа и четири минута. Тај рекорд држи Луис Бабс из Калифорније, а поставио га је још 1929.

●●● највећа бактерија је Beggiatoa mirabilis: њена дужина износи од 16 до 45 микрона.

●●● четвртог августа 1856. код Сафорина у Швајцарској пала је „киша" од неколико милијарди крилатих мрава тако да су становници морали да их уклањају лопатама.

УКРАШЋЕМО ОД ВЕВЕРИЦЕ

МЕХАНИЗАМ ЗИМСКОГ СНА ПРИМЕЊЕН КОД ЧОВЕКА ОТВАРА ФАНТАСТИЧНЕ МОГУЋНОСТИ — ОД СУПЕРЕФИКАСНОГ НАЧИНА ЗА МРШАВЉЕЊЕ ДО БЕЗБЕДНОГ И ПОДМЛАЂУЈУЋЕГ ПУТОВАЊЕ СВЕМИРСКИМ ПРОСТРАНСТВОМ. ТАЈНА ЈЕ У МАТЕРИЈИ ПОЗАЈМЉЕНОЈ ИЗ КРВИ ЖИВОТИЊА КОЈЕ ЗИМУ ПРЕСПАВАЈУ.

Све ово недавно је свету објавила група научника са универзитета у Кентакију и медицинског центра у Мејвуду у америчкој држави Илиноис. А почело је доста давно кад је примећено да се у време зимског сна у телу животиња активира један сложен физиолошки механизам. У ствари, све док зима траје ове животиње одржавају животне функције при температури тела која се креће око нуле, (човеку је, да би преживео, неопходно да одржи најмање тридесет шест степени), метаболизам им готово престаје а срце успорава рад за читавих двадесет осам процената! Срце неког малог глодра, на пример, са ..риста педесет откуцај у минут. пређе на само четири!

За то време „пријемници" на кожи упозоравају животињу на сваку промену спољашње температуре како би одржала топлотну равнотежу између тела и околине: у односу на спољни свет температура тела увек је за један степен виша.

Утврђено је такође да ниједна животиња која пада у зимски сан у ствари не спава непрекидно читаве зиме. Слепи миш се буди сваких четнаест дана на по два или три часа и тада му се телесна температура нагло пење на тридесет седам степени. Ово му, највероватније, користи да би се ослободио штетних производа метаболизма који би иначе могли да му затрују организам. А могуће је, кажу стручњаци, да на овај начин обезбеђује нове резерве кисеоника за несметану активност мозга. Али какве све то везе има са путовањем астронаута?

Зец у трансу

После мукотрпног истраживања које је трајало преко десет година Алберт Дови с универзитета у Чикагу открио је да се поред супстанце која животињи обезбеђује зимски сан, а производи је можданa жлезда епифиза, у крви ових животиња појављује и једна друга материја која у одређеном тренутку блокира прву. Њу лучи надбубрежна жлезда. Дови каже да комбинација ове две хемијске материје у организму одређује ритам сна и будног стања у току читаве године. (Кад су зецу, који иначе не пада у зимски сан, убризгали у крв супстанцу која изазива спавање, телесна температура аутоматски му се смањила — чак до границе издржљивости срца!)

Међу животињама које падају у зимски сан налазе се: медвед, слепи миш и јеж. Медвед никада не спава чврстим сном — најчешће само дрема.

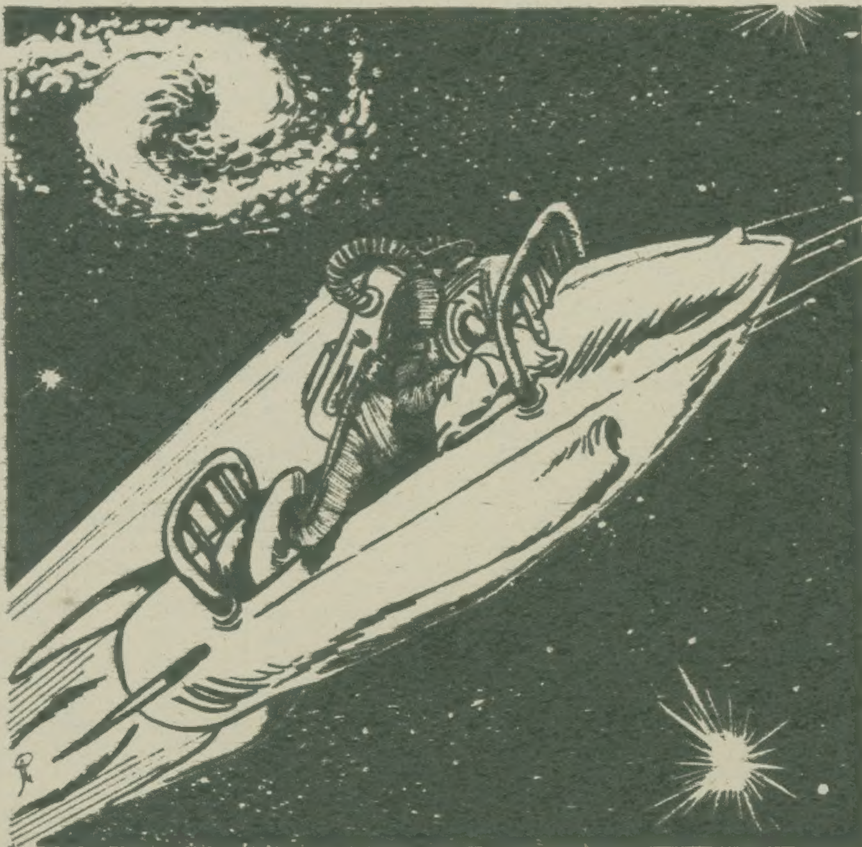

Испоставило се да у време зимског сна ни нервни систем животиња не прекида активност. Истраживања у лабораторији показала су да већина животиња, док спава, помера главу или окреће уши према евентуалном извору шума. Ако је звук јачи, догађа се и да се пробуди. Осим тога, медведи никада зими не спавају чврстим сном већ само дремају и далеко лакше и брже реагују на спољашње надражаје. При том користе резерве масти које накупе током лета. Зато до пролећа изгубе готово половину од укупне тежине, а највише ослабе у тренуцима кад се пробуде и телесну температуру морају наједном подићи за преко тридесет степени!

Од ових посматрања до идеје да ли би човек могао нешто од тога да искористи није требало много, а није било ни први пут да учимо од четвороногих сродника.

Зрачење, па шта!?

Јер, научницима је било довољно да схвате да снижење телесне температуре успорава процес размене материја и организам чини далеко отпорнијим, па да се окрену човеку... Животиње које падају у зимски сан, кажу они, могу такође да поднесу и веће дозе зрачења. Уз то, далеко су отпорније на инфекције које изазивају микроби као и на друге болести. Чак се и рак у оваквим условима развија далеко спорије.

При јачем снижењу температуре тела хирурзи ће без проблема изводити најразличитије интервенције на срцу и другим органима и деловима тела. А изнад свега, операција ће у овим условима имати далеко више изгледа на успех.

Сви они које мучи прекомерна тежина, а досад су испробали најразличитије начине за мршављење укључујући и буквално гладовање, моћи ће сасвим једноставно да смање своје потребе за храном и веома брзо стекну линију... Астронаути ће путовати свемиром и по двадесет година — чак до Алфе Кентаури, звезде која је најближа Сунчевом систему, и да се врате а да при том не морају да носе резерве хране. И не само то: на овај начин истовремено ће поштедети организам од старења! Неће га исцрпљивати животне функције јер ће бити смањене до минимума.

Остало је још да се у лабораторији, синтетичким путем, добију супстанце које дају наду за остварење једног великог и лепог човековог сна, корак по корак.

Д. В.

ПОГЛЕД У

УЗ ПОМОЋ СВЕ САВРШЕНИЈИХ АПАРАТА НАУЧНИЦИ СУ У СТАЊУ ДА ПРАТЕ ШТА СЕ СВЕ ДЕШАВА У ЧОВЕЧИЈОЈ ГЛАВИ.

Професор Рој Џон помало се прибојава последица својих истраживања:

— Као што нам је хемија, између осталог, „поклонила" и бојне отрове или физика атомско оружје, тако би и проучавање човечијег мозга могло да има погубне последице. Наравно, под претпоставком да се злоупотребе најновија сазнања у овој области науке.

Професор Џон је, иначе директор лабораторије за истраживање мозга на Универзитету Њујорк, у свету познат и признат научник који о људској „глави" зна све што се може знати, а да никад у руке није узео скалпел. Далеко од тога.

Истраживачи мозга су у протеклој деценији начинили огроман напредак. Све савршенијим методама и апаратима моћи ће у ближој будућности чак и да читају мисли?!

Мерењем биохемијских реакција мозга на поједине надражаје данас већ може да се утврди да ли тестирана особа, на пример, кад чује реченицу: „Певати је лепо" реагује на певати као на субјекат (певање) или као на глагол пошто се различите врсте речи региструју на различитим местима коре великог мозга.

ПЕТ-скенер „чита" у колору

Компјутерским анализама мождане енергије научници су већ у стању да разликују, рецимо, да ли су сиве ћелије изненађене бесмисленом реченицом („Данас једем чарапе") или случајним шумом произведеним у исто време. Професор Џон на овај начин редовно испитује да ли су тешкоће при учењу код деце психичке природе или су последице органских оштећења.

Уз помоћ такозваног ПЕТ-скенера („Positron-Emission - Tomograph"), најновије у серији машина код којих дијагнозе све више искључују човека и његово знање и способност, а у први план стављају „чисту" науку и технику могуће је, на пример, испитати мозак и тело човека на досад немогућ начин — снимајући процесе метаболизма (размене материја).

На основу брзине којом здраво или болесно ткиво троши енергетске материје ПЕТ омогућава не само постављање дијагноза душевних поремећаја већ помаже да се утврде и различита друга обољења (рак, болести срца и крвних судова...).

Како се прави снимак ПЕТ-скенером? У Националној лабораторији медицинског истраживачког центра Брукхејвн код Њујорка у вену пацијента убризга се извесна биохемијска материја, рецимо, глукоза, која је најважнији снабдевач нашег мозга енергијом, и мања количина радиоактивне материје која емитује позитивне честице. Чим позитрони ступе у додир са негативно наелектрисаним електронима, којих увек има у сваком организму, ослобађају се гама зраци. Дакле, радиоактивни молекули глукозе сада се јављају из мозга као нека врста мини-одашиљача. ПЕТ их открива и кад се ови подаци, уз помоћ компјутера, преведу у колорне снимке на монитору, добија се приказ интензивитета активности метаболизма пацијента.

На снимку се јасно види и колико глукозе троше поједини делови мозга. Уколико нервне ћелије раде брже, утолико узимају више глукозе и јаче зраче. Већ први резултати експеримената све врсте показали су да предњи делови мозга код оболелих од шизофреније троше изузетно мало глукозе. Уз помоћ ПЕТ-скенера убудуће ће лекарима посао око постављања тачне дијагнозе бити стоструко олакшан а грешке сведене на минимум. Док су досадашњи рендгенски снимци показивали само грубу структуру мозга, ПЕТ-техника открива шта се све дешава у мозгу живог човека. Она омогућава да се без икаквог бола детаљно утврди како мозак биохемијски реагује на надражаје, као што су светлост, говор, читање, покрет руку и ногу. Тако, на пример, кад пацијент помери десну руку, на ПЕТ-снимку се очитава појачана потрошња глукозе у левој половини мозга која контролише овај покрет.

— Ми истина још не разумемо све оно што видимо на овај начин — каже професор Џон — али знамо да посматрамо нешто што пре нас нико није гледао. — Упитан колико је преглед опасан по здравље болесника др Рој Џон то категорички одбацује: због кратког живота радиоактивне материје прегледи ПЕТ-ом излажу пацијенте врло малим количинама зрачења.

Опасности се крију на сасвим другој страни.

Црна размишљања

Као и већина његових колега, професор Џон не крије и одређен страх. Јер, да ли ће можда једног дана „машине" одлучивати о томе ко је нормалан, а ко није или није баш сасвим? Хоће ли на тај начин несавесни научници моћи да га злоупотребе. ПЕТ-апарати у њиховим рукама могу постати велика опасност по друштво. Неће ли људи у блиској будућности, поред личне карте, морати да поседују и ПЕТ-слику?

Оваква размишљања нису сасвим без основа. Јер, према неким проценама америчког Министарства здравља сваки пети Американац пати од тегоба психичке природе чији су узроци најчешће непознати. И најкасније 2000. године, тако бар мисли истакнути амерички психијатар Тибор Фаркаш, ПЕТ-машине ће да обављају рутинске психијатријске прегледе.

— Ако се данас неко жали на болове у грудима, одмах га шаљу на ЕКГ, где се прави електрокардиограм срца пацијента. За 20 година психијатри ће слати на ПЕТ-дијагнозу сваког ко пати од извесних психичких сметњи — изјавио је др Фаркаш.

Наравно, не треба заборавити да је снимање ПЕТ-ом врло скупо. Један овакав уређај, зајед-

Што је мозак активнији, то прихвата више озрачене глукозе. ПЕТ-скенер претвара ослобођене гама зраке у обојен снимак који треба протумачити. Светло-плава боја означава појачану активност, а боја рђе смањену. Овај попречни снимак показује мозак нормалног човека који мирује.

Кад се овај снимак упореди са претходним, разлика је лако уочљива: мозак овог шизофреничара је у чеоном делу (горе) мање активан, а управо се ту налази центар који управља разумним човековим поступцима и контролише наша осећања.

За особе које пате од неке маније карактеристична је претерана активност нервних ћелија у десној половини мозга (светлоплаво)

МОЗАК

ПЕТ-уређај који мери „потрошњу горива“ човечјег мозга.

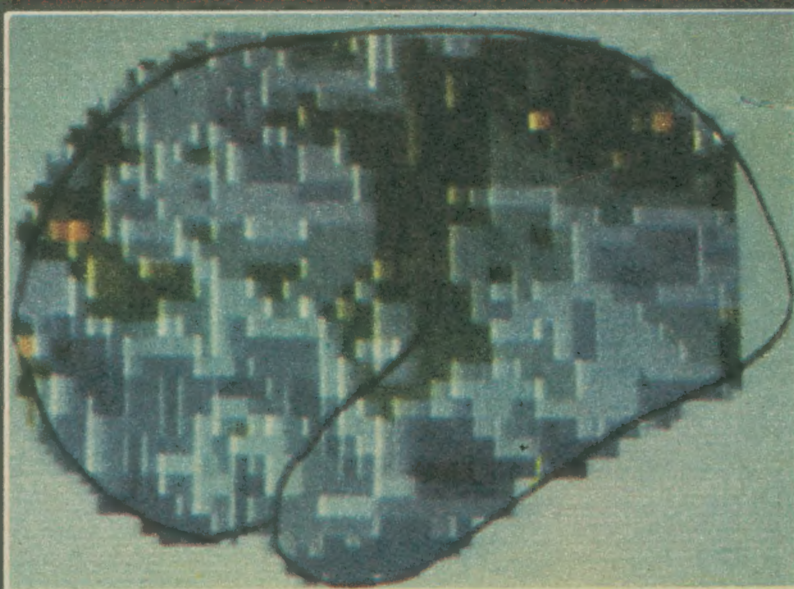

КАКО МОЗАК УПРАВЉА НАШИМ АКТИВНОСТИМА

Скала боја активности мозга: зелена значи просечну, бела око 40 одсто повећану, а плава око 40 одсто смањену потрошњу енергетских материја.

МИРОВАЊЕ

преовлађује плава боја

ГЛЕДАЊЕ

активирају се три области у мозгу: оба моторичка центра (обележена са 1 и 2) за управљање очне мускулатуре и центар чула вида (3) који обрађује информације добијене од очију.

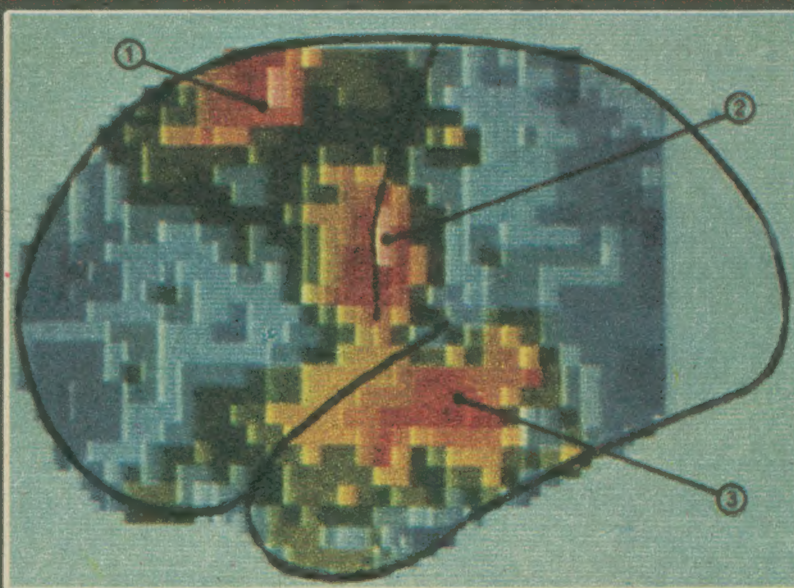

ГОВОР

и овде „светле“ три области у мозгу: оба моторичка центра (1 и 2) за управљање покрета усана и центар за слух (3). Поређење са сликом гледања показује да моторички центар 2 за уста лежи дубље него онај за мускулатуру очију.

но са циклотроном који производи радиоактивну материју и зградом у коју све то треба сместити, стаје неколико милиона долара — један долар 64 динара — док један једини поглед у мозак (траје око 90 минута) достиже цену од око 4000 долара. Осим тога оваква снимања захтевају и присуство врхунских стручњака различитих специјалности — хемичара, физичара, математичара и стручњака за компјутере. О лекарима да и не говоримо.

У свету ниче све више ПЕТ-центара. У САД их је тренутно око десет, у СР Немачкој три, итд. — А то је тек почетак — каже шеф Лабораторије из Брукхејвена Алфред Волф. — Биће тих центара све више и више, а нарочито у САД и Јапану.

Американци већ планирају и следећи корак у овој области. Наиме, радиоактивно обележену гликозу у мозгу треба да замени допамин — он припада групи материја које образују поједине нервне ћелије и уз чију се помоћ преносе информације даље, другим ћелијама. Са обележеним допамином као „предајником“ научници би могли да посматрају не само активност појединих делова у мозгу већ и то како се нервне ћелије међусобно „споразумевају“. А после тога? Па, једно је сигурно, опет ће радознали научници покушати да направе корак даље.

М. Ш.

КО СЕ ТО ИГРА?

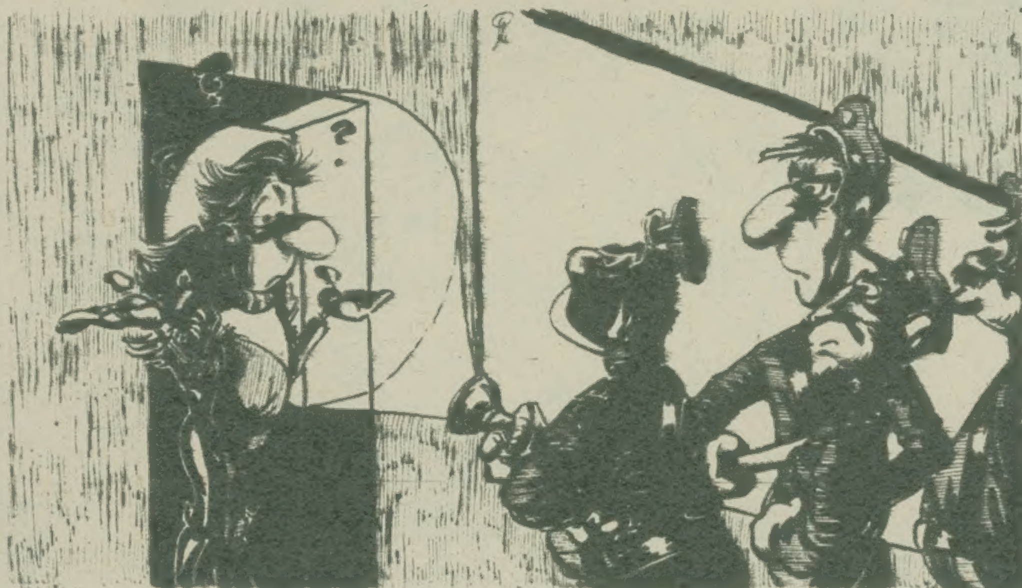

Заљубљен пар у глуво доба ноћи случајно се наслонио на врата продавнице и доживео шок: из све снаге заурлало је алармно звоно. За неколико минута опколила их је полиција из Престона у Америци. Збуњени младић и девојка нису ни морали да се оправдавају: полицајци су и овог пута схватили да их је сигурносни уређај насамарио.

У Америци су овакви инциденти веома чести. Неки уређаји за обезбеђење од провале толико су осетљиви да их активира и најмање подрхтавање врата или струјање ваздуха. Птица која се спустила на кабл са високим напоном у Плимуту активирала је ништа мање него 12 алармних уређаја који су околно становништво истерали из памети. У Херогејту је утврђено да је алармни уређај у најнезгодније време активирао пацов верући се по каблу. Једна девојка која у леђима има уграђене две челичне шипке дужине осамнаест центиметара доживљавала је непријатности чим уђе у робну кућу која има сигурносни уређај осетљив на метал. Коначно су јој досадили и звоно и полиција, па више не улази у њу.

Случај по случај и статистика је утврдила да је 98 одсто звучних аларма — лажно. Време које полиција страћи при том процењује се на милијарде динара и милион и двеста педесет хиљада изгубљених часова годишње.

Сад се чује предлог: на видно место треба поставити упозорење да алармни уређај постоји (чак и кад га нема): то ће бити од користи онима који не могу да га купе, а лопови ће се сасвим сигурно радије одлучити за нека друга места.

ГРИЦКАЈТЕ ШАРГАРЕПУ

Научници са америчког Националног онколошког института утврдили су после двадесет година испитивања и праћења здравственог стања извесног броја особа да је код људи који уносе храну с високим садржајем витамина А, шаргарепу на пример, за четрдесет процената смањена опасност од добијања рака на плућима. Чак и код пушача. Група коју су научници контролисали била је састављена од становника једног индустријског рејона у околини Чикага.

ДА ЧОВЕК НЕ ПОВЕРУЈЕ

Догодило се у Коул Крику у Америци: камион са огромном приколицом, до врха натоварен чистим челиком, кренуо преко моста и овако завршио. Возач је у последњем тренутку искочио из кабине — да би после тога сазнао да је крај моста стајала табла с упозорењем: он је прекорачио оптерећење за читавих педесет седам тона! Кажу, није био пијан.

ПРОТИВКОРОВНИ ШТАП

Норман Скарт из Бинглије у западном Јоркширу засадио је читаво једно поље чичком које би касније могао да га посече. Човек није, као што би на први поглед можда могло да се претпостави, луд. Норман је, наиме, само је хтео да на тај начин испроба свој изум: „противкоровни" штап за ходање. Овај штап изгледа сасвим као и остали штапови те врсте, само што му се из дршке извлачи сечиво које служи за одстрањивање нежељеног корова. Норман је врло задовољан резултатима с чичковим пољем, па намерава да почне с масовном производњом. Остаје још само да се види шта ће рећи купци.

МЉАЦ, МЉАЦ!

Готово да је постало већ сасвим обично да се разни необични типови, на свакакве начине, труде да уђу у чувену „Гинисову књигу рекорда". Важно је урадити или нешто несвакидашње или оно што је ова књига већ забележила и то урадити брже и боље. Тако се ове године скупила група једача бицикала у Аустрији. Требало је сажвакати ово возило на два точка за што краће време. На фотографији видите победника — Лотита: он је цео бицикл успео да стрпа у стомак за 15 дана

ХОБИ—ПОСАО

Људи заиста воле свашта да сакупљају и пуне станове свакојаким непотребним стварима. Један од таквих чудака је и седамдесетогодишњи Хенри Холт из енглеског града Вотерфута. Он је, заједно са својом супругом, током живота сакупљао разне врсте — цигала. Њих двоје сада располажу гомилом од три хиљаде цигала које држе у гаражи, по ормарима, фиокама и на свим другим могућим и немогућим местима. Питате се шта је радио Хенри Холт док недавно није отишао у пензију? Био је, веровали то или не — зидар! Толико је волео материјал са којим се „борио" преко тридесет година да га је и скупљао.

КРАЈ ЗУБОБОЉЕ?

Дански стоматолози сматрају да кроз двадесет пет година људи уопште више неће знати за зубобољу. На недавно одржаном конгресу ректор данског Стоматолошког института професор Фресков поднео је саопштење о обимним истраживањима која се врше с циљем да се нађе вакцина која би стопрцентно спречила разорно деловање разних бактерија у усној шупљини. Нов лек деловаће истовремено против неколико најраспрострањенијих обољења. Препарат се већ испитује на животињама, али преостало је да се реши читав низ проблема јер на данашњем ступњу вакцина има неке нежељене пропратне ефекте.

КАД СЕ АЛ ПОТПИШЕ

Чувени чикашки гангстер Ал Капоне сигурно би био задовољан да зна колико је и данас, тридесет и пет година после смрти, популаран.

У доба када је био државни непријатељ број 1 Ал, из разумљивих разлога, није имао обичај да дели своје фотографије с потписом. Једна таква ретка сличица са гангстеровим аутограмом ипак је пронађена и недавно продата за 2500 долара (око 162 хиљаде динара). То је тврде знаалци, најскупље плаћени снимак неке личности из 20. века.

ЖАРКА ЖЕЉА

Лутер Хемпел из Келна је сваке године учествовао на такмичењима за макете начињене од шибица, али ниједном није победио. После последњег пораза, упорни Хемпел чврсто је решио да задиви жири: две године је радио на макети келнске катедрале.

У предвечерје овогодишњег такмичења Лутера је спопала бојазан да би лопови могли да украду или оштете његов рад. Одлучио је да ту ноћ проведи крај катедрале. Запалио је лулу, сместио се у љуљашку крај макете — и заспао. У сну је испустио лулу која је прво запалила његово ремек-дело, а потом и пола куће.

После овог последњег пеха малерозни Лутер чврсто је решио да заувек остави и пушење и прављење макета.

РУШЕЊЕ НА ШВАЈЦАРСКИ НАЧИН

На слици видите једну — (изгледа само за швајцарске прилике) дотрајалу кућу у градићу Тун коју је њен власник одлучио да сруши. Да би се избегло опасно минирање, пронађен је нов и веома ефикасан начин да се ово изведе: специјално конструисан булдожер поткопа темеље, и кућа се једноставно пусти да пропадне у рупу. Фото-репортер је ухватио баш тај тренутак.

ДРВЕЋЕ РАЗГОВАРА

Амерички научници дошли су до закључка — дрвеће има уграђени аларм систем који му омогућава да, уколико дође до неке опасности, упозори своју сабраћу! Зоолог и хемичар др Дејвид Роудс са Вашингтонског универзитета тврди да се дрвеће „споразумева" уз помоћ хемијских сигнала. Тако, уколико неко стабло нападну штетни инсекти, у њему почињу да се луче хемијске материје у току од 12 дана, између осталих супстанци танин који лишће дрвета чини мање „укусним" за инсекте. Изненађење је дошло кад је утврђено да и околно дрвеће готово аутоматски почиње да лучи исте супстанце као и нападнуто дрво што је научника навело на закључак да је угрожено стабло своје „другаре" упозорило на опасност! Испуштајући кроз своје жиле те хемијске супстанце оно их је, у виду некакве измаглице, одаслало околном дрвећу.

Међутим, прича о дрвећу овде се не завршава. Кинези тврде да извесне врсте воле да слушају музику и да на њу и реагију. Оне своја дебла њишу у ритму музике, а лишће померају у истом такту. Врло су избирљиве у погледу врсте музике — воле само нежне, хармоничне звукове, док их они гласни у стилу рок-ен-рола узнемиравају.

Као што воли одређену врсту музике дрвеће реагује позитивно или негативно и на поједине људе. Ако их се нека особа замерила, секла гране, ножем урезивала шаре, дрвеће ће сместа реаговати. тог човека неће волети. А како се то види — најбоље ако се дрво прикључи за детектор лажи. На њему ће се јавити „узнемирена" линија на графикону сваки пут кад та особа дође у близину дрвета...

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

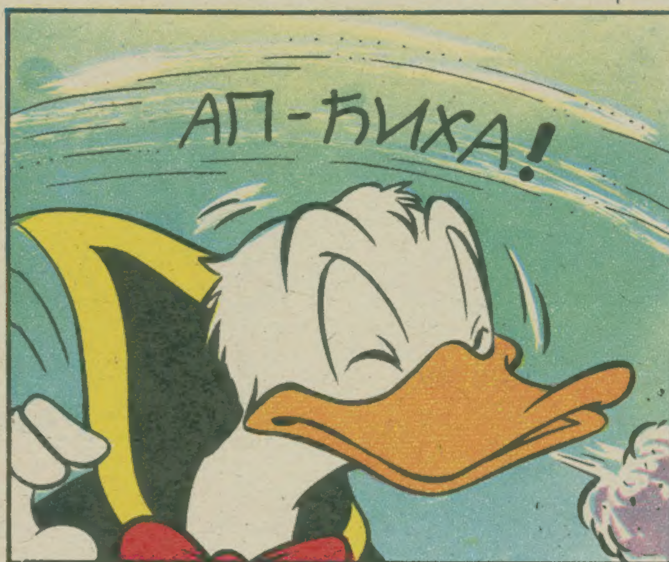

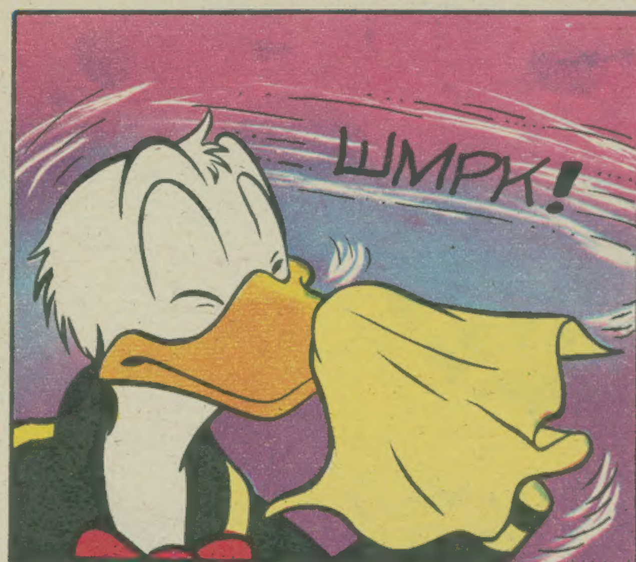

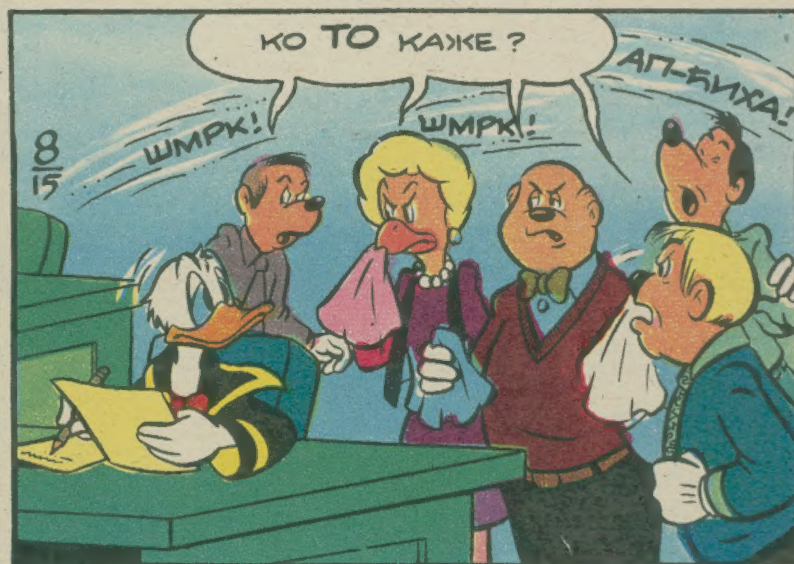

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ПАД

ТРЕБАЛО ЈЕ ПРЕЋИ СТЕПЕНИЦЕ КОЈЕ ИЗ БАШТЕ ВОДЕ НА ТРЕМ, ПА ВЕРАНДУ, ПА ДУГАЧАК ХОДНИК СВЕ ДО СОБЕ У КОЈОЈ ЈЕ ТЕЛЕФОН: ПУНИХ ДВАНАЕСТ МЕТАРА. АЛИ КАКО?

Рета Еслик лежала је беспомоћна на каменој стази баште иза своје куће. Више од болова у сломљеном куку мучило ју је сазнање да је беспомоћна. Није могла ни да мрдне.

Фебруарска ноћ била је хладна и кишовита. Дрхтећи од хладноће, обучена само у кућну хаљину која је већ била потпуно мокра, старица која је имала преко осамдесет година помислила је како ће, уколико се ускоро некако не докопа топле собе, умрети од хладноће.

Али, ко да јој помогне? Кућа њених првих суседа била је три километра далеко...

Од мужевљеве смрти Рета Еслик је живела сама на великом ранчу недалеко од града Кочиза у Аризони. Није се бојала самоће, бојала се само болести, али се тешила мишљу да има телефон и да ће, буде ли јој помоћ икада потребна, увек имати бар толико снаге да окрене број болнице.

Негде око пола десет старица је изашла у башту да донесе дрва за ватру која је горела у камину. Узела је нарамак дрва и журним кораком кренула ка кући. Није била довољно опрезна. Камена стаза била је мокра од кише и она се у једном тренутку оклизнула.

Од пада се онесвестила. Када је дошла себи, лежала је на леђима на леденом камену, киша јој је немилосрдно квасила лице и озебло тело. У први мах није ни знала да се повредила. Тек кад је покушала да устане и кад јој је телом прострујао ужасан бол, схватила је у каквој је невољи. Сломила је десни кук.

Морала је некако да се докопа телефона и позове помоћ. Али како? Није могла чак ни да пузи... А да би стигла до телефона требало је прво да савлада степенице које из баште воде на трем, па саму веранду, па дугачак ходник све до дневног боравка у коме се налазио апарат. Све у свему, дванаестак метара. Никаква раздаљина у нормалним приликама, несавладиво пространство за стање у коме се налази.

Није ни приметила кад јој се примакао: одједном је на образу осетила његов топао дах. Бомбер! Сасвим је заборавила на њега.

Једнога дана штене неодређене расе — нешто између овчара и вучјака — долутало је на фарму. Рета га је напојила млеком и Бомбер је од тог јутра остао на имању. У своје време био је одличан гонич стоке, али су године учиниле своје: удови су му се укрутили, слух и вид ослабили. Никакво чудо, сада, 1981. имао је једанаест година — мало за људски, много за псећи век.

Стар и изнемогао, Бомбер је ипак био једина Ретина нада. Хоће ли имати снаге да учини оно што је од њега очекивала?

Пошто је прво неколико пута изговорила његово име, старица је са обе руке дохватила густу лављу гриву на Бомберовом врату.

— Вуци, Бомбере. Вуци... — рекла му је молећиво.

Бомбер је, очигледно, савршено разумео шта треба да ради. Био је то страховит напор за њега, али је центиметар по центиметар вукао старицу према кући. Исцрпљени од напора најзад су се нашли у подножју првог степеника.

Рета Еслик је знала да је најгоре тек пред њима. Степенице којима се толико пута пела и силазила сада су јој се чиниле високе и несавладиве као планина. Као да је осетио њену зебњу Бомбер је нежно лизнуо газдарицу по образу. Ваљда је хтео да јој каже да не брине.

Пошто су се мало одморили, Рета се поново ухватила за пса. Бомбер је вукао, старица се свом снагом одупирала здравом ногом. Степеник по степеник, коначно су се докопали трема. Пола часа касније били су у ходнику. Више нису киснули, али телефон је још тако далеко...

— Издржи још мало, Бомбере... Само још мало — говорила је храбрећи истовремено и себе.

Бомбер је, видело се, из минута у минут све више малаксавао. Направио би неколико корака, а онда изнемогло легао на под тешко дашћући. Онда је све почињало из почетка: пас је вукао, старица гурала, али су одмори били све чешћи и дужи.

Три сата пошто јој је Бомбер први пут нежно лизнуо образ, били су у дневном боравку, испод сточића на коме је стајао телефон. Иако је знала да је телефон превисоко да би могла да га дохвати, испружила је руке покушавајући да га се домогне. Узалуд.

Преостајало јој је само једно: да повуче жицу и сруши апарат на под. Знала је да би тако могла и да га разбије, али није имала другог избора. Зграбила је жицу и повукла: телефон се с треском сручио на паркет...

Први пут те вечери Рета Еслик је помислила како има среће: телефон је и даље радио. Руке су јој дрхтале од узбуђења док је окретала број болнице. Била је спасена. Захваљујући старом Бомберу.

М. И.

Рецепти иза седам брава

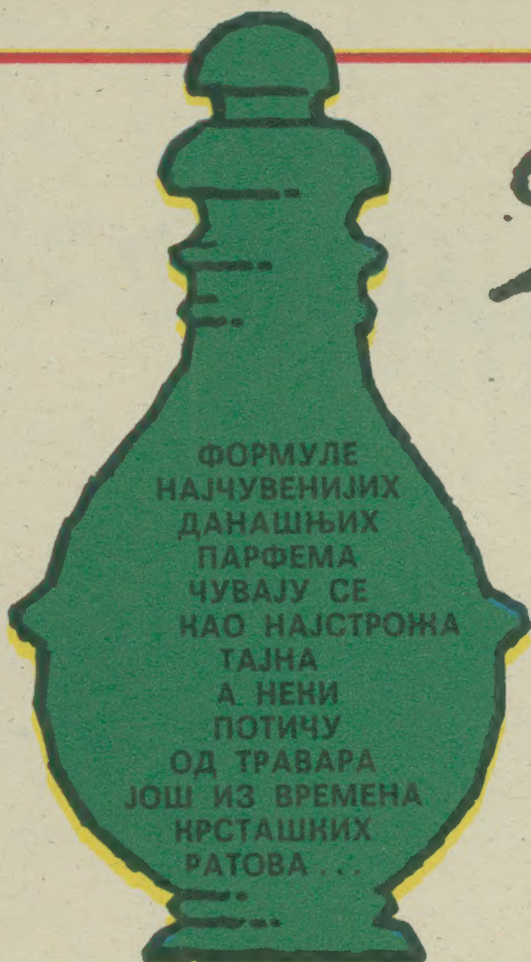

Кад се појавио на Земљи, човек је према једној научној претпоставци истиснус многе друге врсте и веома се брзо ширио мада није био ни највећи ни најснажнији. Од напада опасних месождера који су тада тумарали нашом планетом одбранио га је, каже иста хипотеза, ужасан смрад од кога су друге животиње бежале!

Тешко је рећи да ли је то тачно. Али, очигледно се човеку његов сопствени мирис није много допадао јер се од прадавних времена трудио да на своје тело пренесе неки други.

Филозофска расправа о ружиним латицама

Чврсти докази о коришћењу цвећа у те сврхе стари су шест хиљада година а потичу из старог Египта. Археолози су у гробницама дуж Нила пронашли прекрасно украшене посудице од слоноваче, алабастера и оникса у којима се држала козметика, најчешће разни мириси. Кад је 1902. Енглез Хауард Картер, египтолог, отворио Тутанкамонову гробницу, поред многих изненађења чекало га је и једно мирисно: у луксузним малим посудама нашао је остатке ароматичних уља и балсама који су ширили изванредне и — веома јаке мирисе! А Тутанкамон је, подсетимо се, покопан 1342. године пре нове ере...

Египћани су за мирисање користили ароматично биље које је расло у њиховој земљи, нарочито тамјан и ориган, често помешан са баланосом, материјом коју су добијали из коштице неке непознате биљке. Касније су Египћани од Арапа научили да користе мирту, мајчину душицу и нард, па уље од сусама, бадема и маслине...

У Библији се налази вероватно најстарији рецепт на свету за справљање ароматичних уља, у поглављу „Егзодус" (Изгнанство из раја). И у старој санскритској литературi потеклој на тлу Индије описано је како су изгледале тадашње примитивне справе за прављење мирисних уља, спомињу се она и у Курану. Очигледно, мириси су били важни у животу многих, ако не и свих народа света.

Овако је изгледао средњовековни парфимер. Као тадашњи путујући трговци био је прави покретни излог: све што је нудио купцима носио је на себи.

У 18. веку у Фран-

Средњовековно јавно купатило где се по жељи купало у пари, у топлој, млакој или хладној води, али обавезно оплемењеној ружиним латицама. После купања следило је масирање и утрљавање парфема.

Сигурно је да су се мириси у почетку користили при верским обредима, код приношења жртава и за балсамовање мртвих, али је готово немогуће одредити тачно када су живи почели да их употребљавају. Изгледа, одувек!

Док су у старом Египту, како се верује, мирисне помаде и уља справљали свештеници — и држали рецепте у најстрожој тајности, баш као што и данас најчувенији светски произвођачи парфема чувају формуле под „седам брава" — код старих Грка тим послом су се бавили научници. Тако је филозоф и ботаничар Теофраст који је живео у 3. веку пре нове ере написао посебну расправу о томе како се из цветних латица издвајају етерична мирисна уља.

Грци су увелико користили мирисне купке и трљали тело мирисним уљима. Али, савршенство у томе свакако су постигли Римљани и то у доба раскалашног цара Нерона који је владао у првом веку нове ере.

Пробајте средњовековне

Римљани су користили парфеме у чврстом и течном стању, као и мирис у праху. И они су их држали у уметнички израђеним теглицама и бочицама, а како су нека ароматична уља увозили а друга извозили, као амбалажу користили су специјалне мале дугуљасте амфоре заливене воском, како арома не би ветрила.

И римског цара Хелиогабала из 3. века историја је запамтила — по љубави за парфимисањем. Хелиогабал је волео мирис ружа, па се буквално купао у „вину од ружа".

Желите ли да опробате тај мирис? Даћемо вам рецепт који потиче из средњовековне Француске. У то доба мирисању се посвећивала велика пажња, нарочито после крсташких ратова, у 11. веку, кад су Европљани од Арапа научили да мешањем екстракта и алкохола добијају парфеме.

Ево рецепта:

У посуду од камена пешчара, можете је слободно заменити порцуланом, ставите три шаке осушених ружиних латица и прелијте их са пола литра винског сирћета. Добро затворите и оставите да стоји две недеље. Повремено протресите посуду. На крају процедите и — добићете пријатан мирис који можете да користите после купања.

Ако вам се жури, покушајте да направите ружину водицу, такође по средњовековном рецепту:

Ставите на ватру лонче са четврт литра кишнице.

У 18. веку у Француској је настала права помама за парфемима, између осталог и због „осеке" личне хигијене (купање није било раширен обичај). Мириси су се паковали у примамљиве и луксузне бочице, као што су ове на слици: прва је двострука, са грлићима од позлаћеног сребра, друга од позлаћеног и гравираног бакра, а трећа шестоугаона бочица са уметнутим златним литима. Наравно, постојале су и обичније бочице за парфеме, од порцулана, ахата, емајла...

па кад прокључа, убаците две-три шаке осушених ружиних латица. Одмах скините лонче са ватре, поклопите и оставите да се потпуно охлади. Процедите и водица је готова... Може да послужи као пријатан лосион за лице!

Само из жлезда мужјака

Рецепти помада из давног 13. века готово се не разликују од неких данашњих а неке данас чувене и веома скупе колоњске воде подсећају на средњовековне. Ако успете да набавите мирисна етерична уља којих понекад има у нашим апотекама или биљним апотекама — пробајте и „Крсташки парфем" (Французи кажу да подсећа на скупоцени „Макасар" фирме Роша):

Узмите 15 грама хибискусовог уља и у њега капните по неколико капи есенције мајчине душице, мајорана, босиљка и оригана.

Неке есенције праве се од цвећа које расте у свим деловима света као што су руже, каранфил, јасмин или босиљак, друге се добијају из медитеранског биља: лаванде, рузмарина, поморанџиног цвета или лимунове коре. Грећи су мириси животињског порекла, као што је мошус, и увозе се са Истока. Он се добија из жлезда мужјака мошусног говечета, животиње која настањује планинске пределе од Тибета до Кине.

Мошус је веома јак мирис. Наполеонова жена Жозефина просто га је обожавала и њиме мирисала не само себе, већ и све око себе, па су њене просторије у замку Малмезон мирисале на мошус и шездесет година после њене смрти! Мошус је на великој цени у парфимеријској индустрији баш због те своје особине да не ветри, па се он у формулама користи управо за такозвану фиксацију (задржавање).

Мириси и политика

Други животињски мирис, такође на високој цени, јесте амбра, по свом пореклу ништа мање необична од мошуса! Амбра је каменац који се ствара у организму за варење кита и то услед „погрешне исхране" ових океанских џинова: од превише сипа. А баш су сипе, тврде биолози, омиљена посластица китова.

Не значи да сваки кит оболи од каменца, нити да ће сваки бити убијен да би се дошло до тог мирисног састојка. Понекад га кит избаци из организма (зна се на који начин) и морнари га нађу. Велики комад амбре прави је поклон за онога ко га пронађе, јер је „злата вредан". У енциклопедији Британика забележено је да је највећи икад пронађен комад амбре био тежак око 120 килограма и за њега плаћено 13.200 фунти стерлинга! Не каже се када је то било, али је јасно да је реч о баснословној вредности...

У време ренесансе колевка уметности Италија постала је и центар парфимеријске уметности што не значи да и у другим европским земљама, нарочито Француској, нису волели мирисе и мирисање. Француска је убрзо постала светско седиште парфимерије, што је остала до данас. За време Луја XV толико се разгранала употреба парфема на двору да је чак било прописано које мирисе треба употребљавати у које дане!

Касније су мириси имали значење и у француској политици: после пада Робеспјера (1794) сматрало се да мирисати на мошус значи припадати реакцији, док су исти парфеми после, за време Директоријума, Конзулата и Царства (Наполеоново доба) били симбол патриотизма... У исто време у Немачкој је почела производња колоњске воде која је брзо постала прави хит и то остало до данас.

Завршетак — питање

Назив „колоњска вода" у преводу значи — вода из Келна (према францускоm називу за тај град — Cologne, а настао је, како се види, према месту у којем је почела производња. Та „права" колоњска вода мирише највише на лаванду.

У 19. веку рађали су се један за другим чувени произвођачи парфема, од којих су неки и до данас задржали славу и цену, као Герлен, Ворт, Аткинсон, Коти, Карон... Углавном су постајали главни тако што су правили парфеме специјално за славне личности. Данашњи произвођачи насупрот томе утолико су чувенији што се њихов производ више тражи.

Закључак: парфимисање, као толике друге ствари, представља део савременог живота, а постоји откако је света и века. После свега што је речено, остаје само једно питање: зашто, у ствари, људи толико воле да се намиришу?

М. К.

Одговор психолога:

НИЈЕ БИЛО МУШКИ

Склоност људи да лепо миришу јавила се давно, најпре као потреба да се сакрију изразито непријатни мириси. Познато је, рецимо, да су у прошлости отмене даме на француским дворовима користиле литре јаких парфема а да се при том уопште нису купале јер је купање било — забрањено. У неким земљама је, штавише, проглашавано за чисту јерес. Калуђери, „ухваћени" на делу, морали су горко да окају свој грех.

Што се нашег времена тиче људи имају потребу за лепим мирисима добрим делом и због тога што је средина у којој живе углавном лишена таквих мириса а „обогаћена" продуктима бензинских испарења, фабричких димњака, итд. Нема више природних мириса.

Код неких људи, чуло мириса се развило више од других као надокнада за смањену функцију осталих. То је случај са слепим људима или онима који имају оштећен слух. Склоност ка мирисима не представља патолошку одлуку.

За разлику од ранијих времена данас је уобичајено да се свако ко за то има макар и најмање могућности купа свакодневно. При том се поред мирисљавих сапуна после купања користе дезодоранси донедавно резервисани само за припаднице лепшег пола. Сада их у великој мери без комплекса користе и мушкарци заборављајући на свој став да то није „мушки".

Осећање мере и личног укуса условљава и однос према мирисима јер и овде важи правило да све што је пренаглашено није у реду. Познато је да има особа које за собом остављају облаке мириса и гуше нас уместо да делују освежавајуће.

Улога мириса мењала се кроз историју: тако су их стари Грци и Римљани користили пре свега да би привукли пажњу супротног пола док су на Далеком истоку у великој мери служили за — подстицање размишљања. Уз њихову помоћ човек је у себи налазио неке центре за медитацију. Шта се и због чега догађало у средњем веку, већ смо рекли. У доба ренесансе, еротска својства мириса поново долазе до изражаја, а ни данас није много друкчије.

Весна Брзев Андрић

ЗАРОБЉЕНИК

На Гренланду који је велик као педесет једна Данска или девет Југославија лети је температура испод нуле, уместо чаја пије се хладно пиво, а затвор не постоји иако има и убистава.

Овде је увек исто — снег, лед, снег, лед...

Туриста је ретка птица: хладноћа у унутрашњости досеже до 60 степени испод нуле. Лето на уском појасу дуж западне обале траје нешто више од два месеца, али и тада температура не прелази нулти подељак. Тако испада да је тамошње лето — наша зима!

Гренланд је острво, највеће на свету. Далеко је, у поларној зони — на Арктику. Простире се на површини већој од два милиона квадратних километара. И поред тога, на Гренланду живи само педесетак хиљада становника. Од најсеверније обале острва до северног пола нема много, ту је. Али треба прећи Гренланд. Многи су покушавали, мало их је успело. Већина је оставила кости у снежној пустињи.

Гледан из ваздуха Гренланд личи на огромну санту леда која плута у бескрајном воденом пространству. Ту као да се ништа не дешава. Каква заблуда! На острву живот тече већ четири хиљаде година. Верује се да су Ескими још тада напустили своја ловишта у Канади и населили се на Гренланду. Тешко је, међутим, објаснити како су се у таквом беспућу одржали.

Навикнути на другачији живот који је трајао хиљадама година, Ескими тешко подносе скок из каменог доба у цивилизацију.

Зелено, а нигде зеленог

Неколико стотина километара уз западну обалу — насељено је. Гренланђани, како острвљани данас себе називају, живе у савременим градићима са улицама, самоуслугама. Пиво „туборг" пили су још 1900. године и рекламирали га транспарентом који су носила деца. Имају и парламент, такозвани Линдстиг са 21 посланичким местом и водећу партију Сиумут. Цивилизацију су им донели Данци. Гренланд је и сада у саставу те мале државе. Добио је аутономију и милијарду круна годишње које Данска издваја за развој снежног острва.

Суштински, Гренланд је одувек припадао Ескимима. Припада и данас. Од педесетак хиљада становника острва само је око десет хиљада данског порекла или „мешанаца".

Лепо су живели Ескими у вечитом снегу и леду. Ведри, добродушни, гостољубиви и искрени као деца делили су све међу собом. Шта је требало Викингу Ерику Црвеном да их узнемири! Протеран са Исланда, искрцао се на највеће острво света 985. и са малом групом сународника основао на западној обали насеље Браталид, данашњи Нугсуак. За њим су пристигли и други Викинзи. Ескими су изгубили мир, а острво добило име. Да ли се грубо нашалио, тек робусни Ерик га је назвао — Гренландом, што у преводу значи — зелено острво! Шта је видео зелено кад на копну владају сива и мрка боја, на води тамно-плава, а изнад ње блештавобели ледени бregови. Можда се зеленила оближња шума. Тешко да је она била разлог: цела шума, уједно и једина на острву, нема више од десетак стабала.

Син Ерика Црвеног Леиф Ериксон није био ништа мање жешћи од оца. Место га није држало. Више пута је скокнуо до Норвешке. Једном приликом оданде је донео на Гренланд хришћанство. Ескими, од давнина пагани, остали су глуви на нову веру. Тек доласком мисионара Ханса Егедеа 1912. почели су да напуштају паганство. Данас су побожнији од самих Данаца.

Ескими су у прошлости мртве затрпавали камењем. Данас их сахрањују у гробове које копају компресором јер је замрзнута земља тврда као бетон.

Патрола Сиријус

Кад би неко питао Данце шта им је требао Гренланд, вероватно не би умели да одговоре. Са острва нису однели ни иглу, напротив — морали су да улажу у њега. Користи је било у другом светском рату: Американци су ту направили два војна аеродрома за одржавање везе између Северне Америке и Европе. Данас на острву имају две војне базе.

Потомци Викинга су изумрли током 14. века. Ескими су се одржали. Ипак, само њих 700 одупрло се начину живота модерног човека. Живе на северу западне обале у области Туле на начин од пре неколико стотина година. Нико их не дира, они ником не сметају. Поштују само сопствене законе. Живе искључиво од лова и риболова, станују у иглоу, купастој кућици од наслаганих коцки леда или колибама од тресета и камена, носе одећу од коже и крзна поларног медведа или зеца и спорове решавају пред целом заједницом. Сукобљене стране уз звуке бубња играју и песмом износе доказе и то траје све док окупљена заједница не нађе праведно решење.

Дуж обала има више од 200 насеља. Главни град Гренланда је Готхаб. Насеља су мала, расута на великом пространству. Данска војна патрола звана „патрола сиријус" једва успева да их све обиђе. Патролирање се врши саоницама са псећом запрегом или на скијама. При великој хладноћи и у сталном мраку патроле прелазе дневно седамдесетак километара. Сваку чине по два подофицира.

Најсеверније насеље је Сиорапалук, на ескимском — Мали песак где живи 70 поларних Ескима. Јужније је градић Сендре Стрејфјорд. Сматра се да лежи у топлијим крајевима! Ту зграде и постројења почивају на стубовима дубоко пободеним у вечито смрзнуто тло. Ако се којим случајем природа предомисли и сунце јаче огреје, ледени темељ почеће да се топи. Проблема неће бити: зграде су одвојене од тла слојем ваздуха! Сендре Стренфјорд има и аеродром. Један пилот није послушао савет домаћина да смањи рад мотора авиона док су резервоари пуњени горивом. Од топлијих

ЛЕДА

издувних гасова снежно тле почело је да се топи. Авион је „пропао" готово пола метра. Морали су дизалицом да га извлаче на површину.

Ескими су кособоки. Према једној теорији потичу из Азије одакле су прешли у Америку. Један новинар из Пекинга имао је муке да докаже људима на Гренланду да није „њихов".

Гренланђани говоре језиком са три изразито различита дијалекта. Данци су учинили много за побољшање њихових животних услова улажу новац у модеран и организован рибολов и индустрију рибљих конзерви и подижу читаве стамбене блокове. Псећа запрега замењује се моторним санкама, уместо кајака километре превељују хеликоптери. Ипак, за све нема посла и станова. Али... Ескими, неколико хиљада година навикнути на другачији начин живота, тешко подносе скок из каменог доба у цивилизовани свет. Због тога је на Гренланду двапут више самоубистава него у Данској и четири пута више убистава него у Сједињеним Америчким Државама. По глави становника годишње се попије 200 литара пива, 6 литара вина и литар чистог алкохола. Деведесет одсто кажњивих дела учини се у припитом стању. И поред тога, на острву не постоји затвор! Осуђени живи и ради преко дана као остали свет, само је увече обавезан да преспава у одређеној згради на чијим прозорима нема решетака!

Еским никад не греши

Ескими су у прошлости мртве затрпавали камењем. Данас их сахрањују у гроб који не копају крампом и ашовом већ компресором! Морају, земља је смрзнута и тврда као бетон.

Да би се преживело, на Гренланду се поштују одређена правила. Једно је да се у снежну пустош не иде без псеће запреге. Зато се Еским односи према псу са истом пажњом као према члану породице.

Гренланд је препун природних феномена. Прича су ледени брегови. Одвајају се од ледника чим ослабе јаки мразеви и сунце живне. Сваке године на обалама Гренланда се откине од матице до 15 хиљада тих ледених громада. Падају у море уз стравичан тресак и настављају да плутају. Неки потону па се уз ужасну буку појаве на површини, затим опет потону, појаве се... Ледени брегови превељују морем до четири хиљаде километара. Брег који се формира јужно од Јакубсхавна највећи је на северној хемисфери и најбржи на свету: у пречнику је широк око шест километара а креће се брзином од 30 метара дневно! Израчунато је да на Гренланду годишње одлази у море 20 милиона кубних метара леда! Прићи фронту леда — равно је самоубиству, ледник се стално осипа. Према подацима до којих се дошло мерењем посредним путем дебљина леденог покривача на Гренланду износи 3.410 метара! Лед који се одваја од површине острва подиже ниво океана за 0,3 милиметра годишње.

Кретати се Гренландом без Ескима — пут је у смрт. Еским ће члановe експедиције научити, на пример, да ће ослепети ако и за тренутак скину затамњене наочаре и чиме да их замене кад се замагле, поучиће их да ће им се прсти смрзнути и побелети оног часа кад им спадне рукавица, рећи ће им да на минус 50 степени Целзијусових стално морају да се крећу макар их снага потпуно издала: застану ли, више се неће покренути... Еским има непогрешив инстинкт: пукотину у леду предосети, не види је.

Велика тајна за савременог човека је како се Еским оријентише кад у леденом пространству не постоји никаква тачка за оријентацију, све је бескрајно равно и бело. Једноставно, Еским може да превали на стотине километара а да не погреши одредиште ни за метар! И не само то: у стању је да у свако доба нађе храну испод наслага леда коју је ту склонио током лета. Научници су дали одговор: Еским има визуелно памћење осетљивије од сваког компјутера. Један свештеник на Гренланду хтео је да се лично увери. Показао је ескимском дечаку механизам будилника и расклопио у суседној просторији. Затим је донео малишану гомилу делова и замолио га да склопи будилник. Дечак је то учинио за пет минута! Као да је тај посао радио годинама.

М. Тодоровић

МОЈ КУЋНИ ЉУБИМАЦ

ПОЗОВИТЕ ПСИХИЈАТРА!

Подне је. Пржи јулско сунце. Моја пријатељица и ја вучемо се уморно пустом улицом. Враћамо се с тренинга пливања.

Одједном зачусмо једно болно „мијаууу...". Брзо отрчах до мјеста гдје су из оближњег ресторана остављали смеће и одакле је допирао мачји плач. Тако сам имала што видјети. У поломљеном тањиру, у порцији пасуља, налазило се јадно, беспомоћно маче. Узех га у наручје и пожурих кући.

Жонки, како смо га назвале сестра и ја, уз нашу велику пажњу добро је напредовао и убрзо постао велики, дебели, лијени мачак, којему је сав посао да једе, спава и мази се.

Иако је стигао у кућу касније од нашег пса Бобија, понашао се као господар. По старом правилу да паметнији попушта, Боби се повукао са бојног поља.

Тако је било све донедавна кад сам на селу код бабе и дједа, сакупљајући са сестром купине, нашла пољског мишића који се био закачио на трње. Пажљиво сам га скинула, а кад је напокон био слободан, устрептао је и привио се уза ме, а затим лагано склизнуо у џеп гдје се и скрасио.

Тога дана сам га прокријумчарила кући у Будву и назвала Мишко.

Мишко је у почетку био стидљив и престрашен, а затим се ослободио и уживао једући из руке моје сестре сир и хлеб натопљен у млијеко.

Због посјета мачака из сусједства морали смо га држати у кавезу за птице, а касније у великој кутији од стиропора.

Кад је Жонки први пут видео Мишка, зачуђено га је посматрао. Касније, кад су мало-помало утврдили познанство, Мишко је смио да му шета по леђима и да се одмара на свом најмилијем мјесту — Жонкијевој глави.

Док се једног јутра Мишко шетао не пазећи гдје стаје, упао је у Жонкијев тањир с млијеком. На наше чуђење и задовољство, Жонки га је извукао, олизао и легао крај њега.

Њихова љубав је постала атракција. Наши другови и другарице долазили су да виде ове необичне пријатеље.

Једног јутра, кад смо сестра и ја изашле на терасу да по обичају нахранимо Жонкија и Мишка, чекало нас је непријатно изненађење. Мишкова кутија је била отворена, а њега нигдје.

И Жонки је дуже вријеме завиривао у кутију и тражио изгубљеног пријатеља.

Нагађали смо да ли га је неко пустио из зависти или неопрезности, али то нам није умањило жалост.

Помишљале смо и на то да га је неко узео, али наша мама тврди да бар у околини нема више таквих чудака који би гајили миша.

Често се сјетимо нашег Мишка док посматрамо Жонкија. Још чешће се сјетимо једног госта наших комшија који је, угледавши Мишка на Жонкијевој глави, узвикнуо:

— Људи моји, овој мачки треба психијатар!

Ксенија и Весна Медиговић,
ученице ОШ
„Стјепан М. Љубиша"
Будва
Кућице у низу, бр. 2

(Хонорар 1500,00)

Деца су најчешћи посетиоци села у коме је живела Хајди

И ОНА ЈЕ НАПУНИЛА СТОТУ

ХАЈДИ НИЈЕ ИЗМИШЉЕНА

ДЕВОЈЧИЦА БЕЗ МАЈКЕ, ТОЛИКО ВЕДРА, ИСКРЕНА И ДРАГА ДА ЈЕ ЧАК ИЗМЕНИЛА НАМЋОРАСТОГ ДЕДУ И ПОМОГЛА БОЛЕСНОЈ ДРУГАРИЦИ ДА ПРОХОДА, ЗАИСТА ЈЕ ПОСТОЈАЛА. КОНАЧНО ЈЕ, ПРЕ ИЗВЕСНОГ ВРЕМЕНА, ПРОНАЂЕНО И СЕЛО У КОМЕ ЈЕ ЖИВЕЛА.

Рођенданско славље посвећено Пинокију — прича о дрвеном лутку и његовом творцу, узбуђење око конкурса, резултати, награде, планирање путовања у Италију — све то, до нове прилике за празновање, полако остаје за нама. Јер, на реду је Хајди.

У ствари, прослава стогодишњице њеног рођења почела је још пре две године серијом цртаних телевизијских филмова — јапанске производње! Ови најновији мајстори цртаног филма заиста су изванредно представили девојчицу из швајцарских планина, њеног друга Петера, неприступачног а у исто време мудрог деду, њену пријатељицу из града непокретну Клару... Свуда у свету појавила су се нова издања приче о Хајди, сликовнице, фигурице, албуми, мајице, ђачке торбе са њеним ликом...

Њено буцмасто и ведро лице, драго толиким генерацијама, у Италији се, на пример, смеши чак и са пластичних чаша за кисело млеко и бочица са шампоном за купање беба! Грамофонска плоча на којој је снимљена читава прича продата је у стотинама хиљада примерака, али и касета са песмама о девојчици и њеном животу — у извођењу најпознатијих имена италијанске забавне музике, Рите Павоне, рецимо.

У срцима деце из четрдесет различитих земаља (ту спадамо и ми) у којима је приказан најновији цртани филм планула је нова искрена љубав за шестогодишњу девојчицу румених образа коју пре свега одликује једноставност

Четири Јапанца — 52 филма

Прича о Хајди, односно роман за децу „Хајди — путује и учи", написан 1880. године, у великој мери је аутобиографска Јохана Спири, списатељице швајцарско-немачког порекла рођена 1827. године, у ствари је представила себе и своја сећања из детињства: била је кћи песникиње и лекара — удата за швајцарског политичара Бернарда Спирија, човека који се бавио публицистиком, и личног пријатеља музичара Рихарда Вагнера. Са пуно успеха завирила је у дечју душу, схватила на прави начин њихове радости и тугу, и у све то уткала мудрост, љубав према домовини, осећање за лепоте природе

Иако дуго није прешла границе мале Швајцарске — све до почетка овог века — књига је постала класика дечје литературе, попут Колодијевог Пинокија који је написан некако у исто време.

Режисери су се просто надметали ко ће да сними бољи филм о Хајди. Почело је 1937. године кад је одушевљени Американац Алан Двен направио своју верзију са некадашњим „чудом од детета" Ширли Темпл у главној улози. Неколико година касније Италијан Луиђи Коменчини снимио је у Швајцарској нови филм о Хајди. Онда 1954. швајцарски режисер Шнајдер даје свој допринос: његов филм „Хајди и Петер" веома је сличан Коменчинијевој верзији. Године 1965. појавио се још један филм о Хајди у аустријско-немачкој копродукцији... Књига је у међувремену обишла свет. Онда је дошао ред на Јапанце и њихова педесет и два цртана ТВ-филма у наставцима. Аутори су млади мајстори цртаног филма: Јоши Јабате, Мисаширо Лиока, Кеи Куроки и Исао Такахата

Тренутно се у Швајцарској снима нови играни филм

Риђокоса Катја

Недавно је пронађено и село у коме је Хајди (Јохана) живела. Зове се Гревасалвас, а смештено је у брдима изнад Сен Морица у Швајцарској. Изгледа управо онако како га је књижевница пре стотину година и описала. Налази се на две хиљаде метара надморске висине и у њему тренутно живи само једанаест особа. Нема струје ни текуће воде. Нема ни телефона, ни продавница ни аутомобила. Око њега се протежу ливаде и поља на којима сваког лета пасу козе и оне лепе шарене швајцарске краве.

Јохана Спири је као девојчица овде проводила сваки распуст јер је њен отац у околини [illegible] нешто поседа. Значи, прича о Хајди није измишљена. То је збирка сећања њеног творца — почев од коза које тамо и данас, као некада, пасу у долинама између брда, па до сељака-пастира који од њиховог млека праве сир „маскарпел" — свет непромењен и готово непознат данашњој деци Швајцарске. Нестваран, баш као из бајке [illegible] ра се [illegible] каква [illegible] буде [illegible].

Нова јунакиња швајцарске серије о Хајди Катја Полетин, девојчица од десетак година, симпатичног лика и риђе коврџаве косе, каже да јој је на снимању све забавно. За њу је бајка постала стварност. Истински живи са једанаест пастира Гревасалваса и дружи се са Стефаном Арпагаусом који у филму игра Петера. За њих обоје, за Хајди и Петера од крви и меса, задатак није нимало лак. Треба бити бољи од Јапанаца

Д. В.

Амбијент недирнуте природе који је деци многих земаља непознат. Десно је сцена из јапанског цртаног филма, приказаног и на нашој телевизији.

РЕЗУЛТАТИ ЛИКОВНОГ КОНКУРСА »НАЦРТАЈТЕ ПИНОКИЈА«

Agrokomerc

ВАШ ОМИЉЕНИ ЈУНАК ПИНОКИО ВАМ У ОВОМ БРОЈУ ДОНОСИ 105 ЛЕПИХ ПОКЛОНА. ПОРЕД НАГРАДА КОЈЕ СМО ОБЈАВИЛИ У ПРЕТХОДНИМ БРОЈЕВИМА, ОВОГА ПУТА ОСАМДЕСЕТ МАЛИХ ЦРТАЧА ДОБИЈА СЛАТКЕ ПАКЕТИЋЕ АГРОКОМЕРЦА ИЗ ВЕЛИКЕ КЛАДУШЕ, А 25 ДОБИТНИКА ЋЕ У ДРУГОМ ПОЛУГОДИШТУ ПОНЕТИ НОВЕ ШКОЛСКЕ ТОРБЕ КОЈЕ ИМ ПОКЛАЊА ЈУГОПЛАСТИКА ИЗ СПЛИТА.

80 СЛАТКИХ ПАКЕТИЋА

Слатке пакетиће добили су:

Биљана Марковић, III разред Основне школе Стуб.
Сандра Радуловић, Жарка Зрењанина 117 Црвенка,
Драгана Миленковић, Милована Јанковића 16 Београд,
Данијела Хаџидимова, Љубин бр. 11/5 Скопље,
Матјаж Мрголе, Дежманова 2 Кокорица, Крањ,
Виолета Пијлић, Ранкова 12 Београд.
Ивана Гордић, Живка Жижића 11 Бијело Поље.
Наташа Бирјактаровић, Густава Крклеца 34 Врбас,
Марица Глишић, Јанка Катића 11 Младеновац,
Радован Татиловић, Милована Мувића 8 Цриквеница,
Слађана Луговић ЈНА 51/А, центар 1, Бановићи.
Кармен Грабнар, Фарчникова кол. 71 Загорје на аСави,
Небојша Тепић, Моше Пијаде 59/7 Црвенка,
Биљана Ромић, Маршала Тита 88 Црвенка
Биљана Митошевић, Војвођанска 135 Црвенка,
Наташа Милетић, III разред Основне школе „Вук Караџић" Црвенка,
Марија Пејић, Браће Пантић 5 Надаљ,
Сашо Спасоски, Социјалистичка зора 110/А Скопље,
Алеша Струпи, Основна школа „Симон Јенко" Крањ,
Петра Милитарев, Кржишникова 4 Медводе,
Јасмина Балрмвић, Шентјернеј 138 Шентјернеј,
Јуре Зебец, Грегорчичева 13 Љубљана,
Јелена Милошевић, Загребачка 4 Београд,
Анико Малтари, Ивана Зајеца 9 Суботица.
Иван Јауковић, Франца Розмана 4 Београд.
Албе Јаковић, Алеја маршала Тита 4/1 Суботица.
Никола Божовић, Џорџа Вашингтона 14 Београд,
Метода Кемперл, Зг. Страхиње 16/5 Страховица.
Сандра Барбић, II цвијетно насеље 23 Загреб,
Огњен Арманде, IV/а разред Основне школе „Бруно Ивановић" Сплит.
Радован Радивојевић, I/5 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка,
Снежана Пердув, II/6 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка,
Сања Новаковић, Моше Пијаде 25 Црвенка.
Снежана Јоловић, И. Л. Рибара 142 Црвенка,
Раде Пупавац, II/4 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка,
Борис Мишић, II/2 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка.
Маја Николић, I/5 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка.
Марко Вуковић, II/4 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка.
Милош Васић, I/4 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка.
Јелена Лучић, II/2 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка.
Борис Фошнарчић, Рогатец 152 Рогатец.
Игор Тодоровић, Салвадора Аљендеа 36 Нови Сад.
Зоран Витас, Јурија Гагарина 217/65 Нови Београд.
Биљана Малешевић, Радничка 18 Ветерник.
Петар Рајић, Гаврила Принципа 46 Нова Црвенка.
Мирјана Милојковић, Владимира Томановића 19 Београд
Дарко Инђић, Тителских 22 Ечка
Маша Рончевић, Цара Душана 14 Нови Сад.
Игор Корињшек, Кебетова 18 Крањ,
Дејан Стефановић, Зетска 4/1 Ниш.
Алма Посванџић, Ш. Кукавице 7/II Горажде.
Славица Р. Бојић, Томашево,
Александра Димитријевић, Удбинска 2 Београд,
Ђорђе Пантић, Саве Ковачевића 172 Црвенка.
Владо Грабеж, III/1 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка
Немања Гостовић, III/1 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка.
Драгана Савадиновић, Колонија шећеране 27/5 Црвенка.
Душан Дошлов, III/4 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка.
Зоран Опачић, III/2 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка.
Милан Јокић, III/2 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка,
Владимир Антовић, Лењинова 125 Црвенка.
Владимир Тришић, Војвођанска 171 Црвенка.
Наташа Квргић, III/3 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка,
Синиша Рајак, III/3 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка.
Ана Машић, Цеъска 39 Крушевац.
Наташа Жакула, Курилсвац 9 Озаљ.
Белма Башић, Трг међународног пријатељства 8/IX Сарајево.
Золтан Чикош, Браће Радића 138 Суботица.
Тамара Мартиновић, Шекспирова 11 Нови Сад,
Саша Барњаковић, Плочник 15/а Велика Буковица код Добоја,
Владимир Абазовић, Стевана Немање 12 Нови Пазар,
Катарина Живановић, Нехруова 204 Нови Београд.
Никола Сузић, Шеталиште Карла Маркса 10/II Загреб,
Драган Дошло, Карађорђев шанац 65 Титово Ужице,
Алма Ацеровић, Ужичка 12/С 5/16 Тузла,
Алдијана Кирлић, Жртава фашизма 7/9 Сарајево.
Дејан Ђурчић, Соц. револуције 3 Сарајево.
Марија Маслар, 27. марта 42 Београд,
Биљана Миленковић, Службени пут 42 Мали Мокри Луг
Ненад Маринковић, Славка Миљковића 34 Ресник код Београда

Школске торбе шаљемо:

Санели Блажевић, Дечји вртић „Радост" Приједор.
Миодрагу Крезићу, IV/2 Основне школе „Карађорђе" Остружница,
Драгану Владићу, II/4 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка,
Александру Недељкову, Банијска 32 Сомбор.
Маши Тодоровић, Кр. Томислава 19 Сарајево.
Драгани Којић, I/5 Основне школе „Вук Караџић" Црвенка.
Младену Калпићу, Сарајевска 20 Београд,
Александру Наумовском, Јанка Катића 36 Младеновац,
Урошу Давидовићу, 29. новембра 87 Београд.
Милану Цветановићу, Омладинска 79 Ковиљача.
Борјани Перуничић, I разред Основне школе „Вук Караџић" Београд,
Вики Конц, Голник 47 Голник.
Игору Голубовићу, Основна школа „Вука Караџић" Црвенка,
Татјани Ковачевић, Ломина 63, Београд,
Јелени Грујичић, Дечји вртић „Љубица Поповић" Титоград,
Дуњи Попин, Пљевљанска 22 Београд,
Вики Вичићу, Виноградска 51 Загреб,
Ковиљки Томић, Основна школа „Вук Караџић" Црвенка,
Марију Куртовићу, III разред Основне школе „Брезнички Хум", Брезнички Хум,
Бориславу Вујићу, Дечји вртић „Наша радост" број 3, Зрењанин,
Карлу Громиловићу, II разред Основне школе „J. J. Змај", дечје село, Сремска Каменица,
Биљани Обрадовић, Основна школа „Вук Караџић" Црвенка,
Адњу Ћутуку, Хасана Кикића 10/1 Сарајево,
Томиславу Верберу, Војвођанска 25 Змајево и
Радоуш Скрту, на железници 8 Целје.

У идућем броју објављујемо добитнике „Југопластикиних" играчака.

ТРОВАЧИЦА КОЈА ЈЕ УШЛА У ИСТОРИЈУ

АРСЕНИК

МАРКИЗА

ЛУЈ XIV ТРАЖИО ЈЕ ДА КРИВЦИ, БЕЗ ОБЗИРА НА ПОЛОЖАЈ, БУДУ КАЖЊЕНИ БЕЗ МИЛОСТИ. АЛИ, ЛЕПА МАРИЈА СВЕ ЈЕ ПОРИЦАЛА

Тридесетог јула 1672. у Паризу је умро витез Сент Кроа. Како се бавио алхемијом, говорило се да је смрт наступила од испаравања отрова усред неког његовог опита. Истина је, међутим, мање узбудљива од ове приче — витез је заиста умро природном смрћу.

Једина личност коју је та смрт узбудила била је лепа маркиза Де Бренвије, пријатељица Сент Кроа. Међутим, то узбуђење било је изазвано више страхом него сажаљењем и то због једног ковчежића.

Шта је било у њему кад се маркиза толико узбудила? Љубавна писма? Али, веза између маркизе и витеза трајала је више од дванаест година и за њу је знао чак и маркизин муж. Разлози су, очигледно, били много већи јер је маркиза на све могуће начине покушавала да се докопа ковчежића. Међутим, одмах после смрти презадуженог Сент Кроа полиција је ставила печат на његов стан.

Тек 8. августа 1672. комесар Пикар је, уз присуство једног поднаредника, двојице бележника и заступника удовице Сент Кроа скинуо печат. У првим одајама комесар није открио ништа необично, али кад је ушао у забачен кабинет с казанима, ретортама, пећима, цедиљкама и разним инструментима, његову пажњу привукао је ковчежић пун флашица и писма маркизе Де Бренвије.

Течност из флашица одмах је дата стручњацима да је испитају на животињама. На њихово велико изненађење животиње су одмах угинуле, а приликом обдукције није откривен ни најмањи траг отрова у њиховом организму! Радило се о арсенику, отрову који је само неколико година раније пронашао чувени швајцарски хемичар Кристоф Глазер, сада апотекар краља Луја XIV. Глазер је био пријатељ Сент Кроа, од њега је витез и сазнао за арсеник.

Ни трага од отрова

Маркиза де Бренвије, рођена 22. јула 1630, била је кћи државног саветника Антоана Дреја Добреа, који је имао петоро деце. Марија Мадлена Добре удала се у двадесет првој години за маркиза Де Бренвијеа, заповедника војног логора у Нормандији.

Маркиз је пре женидбе водио разуздан живот, а брак нимало није изменио његове навике да се коцка, расипа новац и данима не долази кући. Он је упознао Марију Мадлену са својим пријатељем витезом Сент Кроа. Маркиза и витез постали су блиски, а муж се правио да ништа не примећује јер је и он имао сличне везе. Међутим, маркиза је претеривала. Хвалила се свима, чак и оцу, овом недозвољеном љубављу.

Антоан Добре је, као утицајан чиновник, успео да добије краљеву наредбу за хапшење Сент Кроа верујући да ће после тога његова кћи и витез престати да се виђају. Али, кад је после два месеца Сент Кроа изашао из затвора, он и маркиза одлучили су да се освете њеном оцу, не само из мржње већ и због наследства јер су новац немштедимице трошили. Одлучили су да старог Добреа отрују арсеником.

Маркиза је била опрезна. Желела је да најпре испроба дејство отрова, али не на животињама већ на људима како би била сигурна да се злочин неће открити. Већ је имала идеју — пријавила се као добровољна болничарка! Од тог тренутка почела је да посећује болнице и „бди“ над болесницима дајући им колачиће и напитке с арсеником.

Кад се уверила да лекари не могу да открију трагове отрова, отишла је на породично имање изван Париза где је њен отац лежао болестан, да би га, наводно, неговала. Ту му је сваки дан у храну стављала отров у малим дозама. Добре је издахнуо 10. септембра 1666. Иако се говоркало да је отрован, лекари који су извршили обдукцију нису открили ништа сумњиво.

Маркиза и Сент Кроа убрзо су сав новац и имање које је наследила прокердали живећи раскошно и раскалашно. Тада је Марији пала на ум још једна монструозна идеја — ослободиће се и своја два брата како би наследила и њихов део очевине. Успела је да код своје браће, која су живела заједно, запосли бившег слугу Сент Кроа по имену Лашосе. Он је пристао да за добре паре ставља отров у јело и пиће које је служио својим господарима. Ускоро су се обојица разболела. Прво је завршио старији брат, а три месеца касније и млађи.

Лекари су сад били сигурни да се ради о тровању, али никако им није полазило за руком да утврде о каквом је отрову реч, још мање ко је извршио злочин. Од тог тренутка живот је за маркизу постао прави пакао. Превејани Лашосе био је незајажљив — уцењивао је маркизу тражећи све више и више.

Дошао сам по свој новац

А шта је за све то време радио маркиз Де Бренвије? Он се, изгледа, само бринуо да сачува голи живот за који је наслућивао да се налази у опасности. Стално је гутао један лек као противотров и јео само

НИЈЕ БИЛА ЈЕДИНА

Француски краљ Луј XIV (1638—1715), назван „Краљ Сунце“, преузео је власт 1661. после смрти кардинала Мазарена који је владао до његовог пунолетства. Млади Луј је све засенио својом раскоши и лепотом. На двору се водио раскалашан живот и у томе су многи следили краља. У Паризу је тада било више од четири стотине гатара и надрилекарки које нису само проорицали судбину и „лечиле“ већ су за добре паре справљале отровне напитке за своје муштерије које су на такав начин желеле да се ослободе неке особе. Страшне афере тровањем потресале су двор, Париз, али и целу Француску. Случај маркиза Де Бренвије није био усамљен, мада су у историји ретка тако свирепа убиства каква је починила ова тровачица.

јела која је спремао његов верни слуга. У међувремену је и Сент Кроа покушао да надмудри лукаву маркизу и отрује је, али она је то одмах приметила и великом количином млека успела да неутралише отров. Маркиза и сви око ње живели су неколико година у сталном страху и зазирали једни од других. А онда је изненада умро Сент Кроа.

Прошле су четири године од његове смрти, а истрага је тапкала у месту. Писма из ковчежића су прочитана и из њих су се наслућивали маркизини злочини, али у недостатку доказа суђење није могло да се одржи. А онда се догодило нешто непредвиђено.

Дрски Лашосе усудио се да дође у полицију и затражи извесну суму новца коју је, како је тврдио, оставио на чување свом бившем господару витезу Сент Кроа. Али, кад је комесар почео да га испитује о ковчежићу с отровима слуга је, помисливши да је откривен, почео да муца, онда се одједном окренуо и истрчао из канцеларије на комесарево огромно запрепашћење. Пикар је сместа послао људе да га потраже код куће и врате у полицију, али од њега ни трага. Одмах је издата потерница за Лашосеом који се сакрио у једном подруму и излазио само ноћу. Случајно га је срео један полицајац и ухапсио 4. септембра 1672. Исти полицајац је одмах отишао до маркизе Де Бренвије и обавестио је да је Лашосе ухапшен. Надао се да ће је тако, на препад, натерати да проговори. Међутим, маркиза је остала присебна и на њеном лицу није се видео ни траг узбуђења.

И кад је комесар изгубио сваку наду, сутрадан је обавештен да је маркиза побегла у Енглеску. Одмах је почело суђење Лашосеу који је брзо признао своје злочине и открио оне за које је радио. Осуђен је на смрт.

Мучење није потребно

Маркиза је у Енглеској провела неколико месеци у сталном страху да ће је енглеске власти предати француским. Почетком 1673. напустила је Лондон и отпутовала у Холандију где је три године лутала од града до града. А онда је марта 1676. стигла у један манастир у Лијежу. Међутим, овај град је тада припадао Француској. Ту је неко препознао маркизу и обавестио полицију. Ухапшена је истог дана. Чекао ју је дуг пут до Париза на коме је прво покушала да подмити своје чуваре не би ли је пустили па чак и да убије једног од њих. Кад у томе није успела, дигла је руку и на себе, и то неколико пута, али увек без успеха.

Најзад, 26. априла 1676. стигла је у Париз где је одмах затворена. Три дана касније изведена је пред највиши суд у краљевини. Процес је трајао двадесет два дана. Огласио се и сам краљ Луј XIV који је тражио да сви кривци, без обзира на положаје које заузимају, буду кажњени без милости. На суђењу су се појавили бројни сведоци који су знали многе појединости о маркизином животу. Али, она је све упорно порицала.

Шеснаестог јула Палата правде била је необично рано на ногама. Суд је требало да донесе пресуду. Маркиза де Бренвије проглашена је кривом за смрт свога оца и два брата и пре извршења смртне казне имала је јавно да се покаје пред главним улазом цркве Нортрдам. После тога глава би јој била одрубљена, а њено тело спаљено. Али, судија је на крају додао, пре свега тога морала је да издржи мучење како би признала своје злочине и одала саучеснике. Кад је пресуда прочитана, маркиза је изјавила да мучење није потребно јер ће све признати. Тако је и било. Рекла је да осим Сент Кроа и Лашосеа других саучесника није имала.

Каква необична радозналост!

Пред крај тога дана повели су је на губилиште. Од Палате правде до цркве Нотрдам тискала се маса света. Маркиза је у тој гомили приметила и лица из високог друштва.

— Каква необична радозналост! — изјавила је маркиза киптећи од беса.

Сликар Лебрен, који се такође налазио у гомили радозналих, направио је један цртеж на коме је представио маркизу као побеснелу тигрицу.

То је било и последњи пут да је њено лице направило неку гримасу. Од тог тренутка више није изговорила ниједну реч нити се на њеном лицу видео страх. Мирно је стала пред џелата који јој је једним замахом мача одрубио главу.

С. И.

Занимљива имена

ПЛАТОН ШИРОКИХ РАМЕНА

Било је то у кући једног Горана. Он је нешто причао својој сестри, а девојчица се толико смејала да је њихова мајка провирила да чује о чему је реч. Испоставило се да Горан набраја надимке из своје школе. Мајка га је саслушала подигнутих обрва, а онда је рекла:

— Ех, Горане, Горане... А шта ако се неко од твојих другова увреди што сте им пришили такве надимке?

— Неће, мама, не брини — мирно је одговорио дечак. — То нису надимци мојих другова него мојих професора!

Можда ће Горановој мајци бити нека утеха ако јој кажемо да надимци нису ништа ново, нити су проналазак несташне дечурлије. У старом веку било их је чак и више него данас — пре свега зато што онда још нису постојала презимена, па је требало на неки начин разликовати имењаке.

У старогрчким текстовима забележени су надимци као Кефалон (главоња), Ринон (носоња), Симон (тупоноси), Хилон (дебелих усана), а слично је било и у латинском: Капитон (главоња), Дентон (зубоња), Ментон (човек с великим подбратком)... Од таквих надимака постала су и имена неких славних људи. Платон значи „широки" (тј широких рамена), Страбон „зрикави", Назон (породично име римског песника Овидија) „носоња" а Цицерон — „бубуљичави".

Библија, посебно Нови завет, врви од надимака. Ево једног карактеристичног одломка из Јеванђеља по Јовану, у преводу Вука Караџића:

„Он нађе најприје брата својега Симона, и рече му: ми нађосмо Месију, које значи Христос. И доведе га к Исусу. А Исус погледавши на њ рече: ти си Симон, син Јонин; ти ћеш се звати Кифа које значи Петар."

Јадни некадашњи ученици веронауке, ако су морали да се сналазе у том сплету имена! Заправо, овде је реч само о два човека. Један је Исус, кога су његови верници звали на хебрејском Месија, тј. „помазани", а то исто је на грчки преведено као Христос (од глагола **хрио** мазати, од кога нам — преко француског — долази и реч — **„крем"**). Други је Симон, чије име нема везе с малочас споменутим грчким надимком, него на хебрејском значи „бог нас је услишио". Симона је Исус прозвао Кефас (у новогрчком изговору Кифа), што на арамејском значи камен, а на грчком је камен — **петрос**...

И тако је Симон — по Библији главни Исусов ученик — постао Петар. Именом Петар зове га и црква, која га је прогласила за свеца; Петар је и у народним причама, где се приказује као чувар рајских врата. А то значи да су данашња имена Петар, Перица или у другим језицима Петер, Пјотр, Питер, Пјер, Пјетро, Педро и тако даље, сва настала из једног преведеног надимка. Штавише, лако је могућно да је истог порекла и наше име Каменко, које би у том случају представљало — превод превода...

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

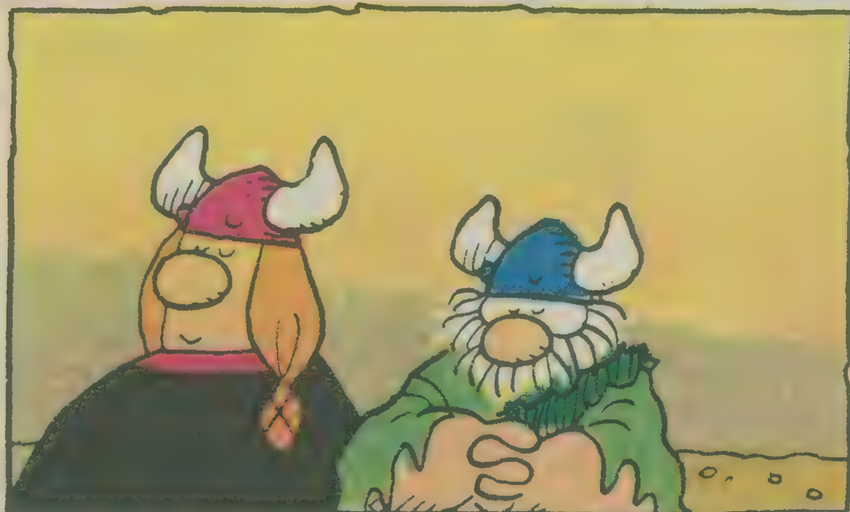

Лик Оријан: УКЛЕТО ГРОТЛО

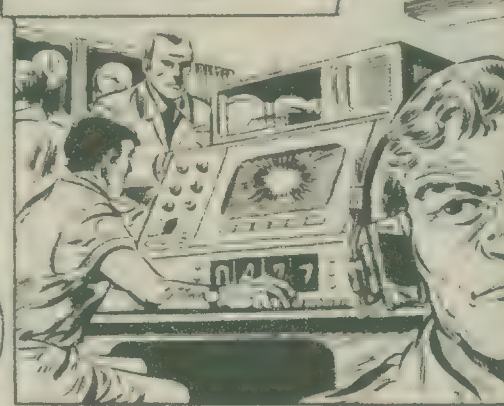

ТАМО ЈЕ СИГУРНО ВЕЛИКА ТОПЛОТА! САЧЕКАЋЕМО СА УЗОРЦИМА!
БИЋЕ КАО И ОБИЧНО: СИЛИКАТ И ГВОЖЂЕ, ВЕРОВАТНО!
ОСЕЋАМ ДА ЋЕ БИТИ ИЗНЕНАЂЕЊА!
ТЕЛЕФОН ЗА КАЛУ! МИНИСТАРСТВО!

ДОБАР ДАН, АТАШЕ! НАРАВНО, ЧЕКАМО САМО ЛОКАЛНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ!

ЈА ИХ ВЕЋ ИМАМ И НЕ ДОПАДАЈУ МИ СЕ! ИЗОЛОВАЋЕМО САРГОРИС ДО ДАЉЊЕГА!

ЗАР ЈЕ ДОТЛЕ ДОШЛО?! ШАЉЕМ ОДМАХ НЕКОГ НА ЛИЦЕ МЕСТА!

ДА ПОЗОВЕМ ОРИЈАНА?
ХМ?

ЛИКА? НАРАВНО! ВИ СВЕ ЗНАТЕ, ЛОРА!
ДА, ВЕЖБА! ИЗВОЛИТЕ!

САРГОРИС ЈЕ НА ПЛАТОУ? РУПА, КАЖЕТЕ?
БАШ ТАКО! УДАР ЈЕ СТВОРИО ВЕЛИКИ КРАТЕР!

ДОШЛО ЈЕ ДО СВЕТЛОСНИХ И МАГНЕТСКИХ ФЕНОМЕНА! УЗЕЋЕТЕ ДЕТЕКТОРЕ И ОТИЋИ ТАМО СА ЛОРОМ!

ДОЋИ ЋУ СА СВЕТСКИМ ЕКСПЕРТИМА! ПОТРЕБНО ЈЕ ОТКЛОНИТИ СВАКУ ОПАСНОСТ, КАО И ПРИСУСТВО НОВИНАРА И РАДОЗНАЛАЦА!
ПРИСВОЈИЋЕМО КАМЕЊЕ У ИМЕ НАУКЕ! БИЋЕ ТО ЛЕП ИЗЛЕТ У ПЛАНИНУ!
E LO 27
АЛИ, ЛИК ОРИЈАН И НЕ СЛУТИ ШТА ГА СВЕ ОЧЕКУЈЕ...

ПЕТ ЈЕ САТИ! ТЕК ПОЛА САТА КАКО ЈЕ БОЛИД ПАО!
СТВАРИ СЕ БРЗО ОДВИЈАЈУ!

ВЕЋ ЈЕ ЗОРА! БЛИЗУ СМО СЕЛА!

УХ!
НОВИНАРИ И ПОЛИЦИЈА! БАШ СУ БРЗИ!

НЕ МОЖЕТЕ НАМ УСКРАТИТИ ПИСАЊЕ!
СКАНДАЛ! НЕШТО КРИЈУ!

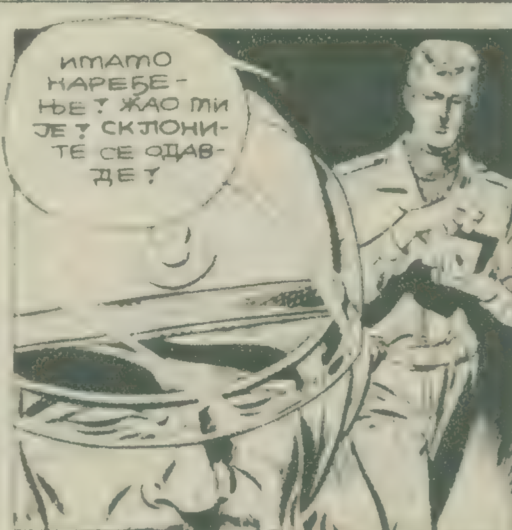
ИМАМО НАРЕЂЕЊЕ! ЖАО МИ ЈЕ! СКЛОНИТЕ СЕ ОДАВДЕ!

И ЗА ВАС ИСТО ВАЖИ! КРАЈ ЈЕ БЛОКИРАН!.

НИСМО НОВИНАРИ! СИГУРНО СУ ВАС ОБАВЕСТИЛИ...
АХ, ДА! ВИ СТЕ ИЗ **ЕУРОКРИСТАЛА**!

ОСЛОБОДИТЕ ПРОЛАЗ ЗА СПОРТСКИ АУТОМОБИЛ! ДИГНИТЕ РАМПУ!
ШТА?!

КО СУ ОВИ?
КАКО ОНИ МОГУ, А МИ НЕ?
ЗНАМ МОМКА! ТО ЈЕ ОРИЈАН, УГОВА ДЕСНА РУКА!

БРЗО НА ТЕЛЕФОН, КОКО! ЧИМ ОРИЈАН ИДЕ ГОРЕ, ЗНАЧИ ДА МЕТЕОР НИЈЕ УОБИЧАЈЕН!

СВИ СУ ПОЈУРИЛИ ДА ТЕЛЕФОНИРАЈУ!
ДА, ДА ШТО ПРЕ ЈАВЕ СВОЈИМА НОВОСТ!
БАШ САМ РАДОЗНАО ДА ВИДИМ ШТА ЋЕ НАПИСАТИ О ОВОМЕ!

ГОРЕ СЕ ИПАК НЕШТО ДЕШАВА! НАРЕДИЛИ СУ НАМ ДА ПРИМЕНИМО ПЛАН ТРИДЕСЕТ ДВА!

ИЗРИЧИТА ЗАБРАНА ПРОЛАЗА У ОБА ПРАВЦА! ИМАМО ОДОБРЕЊЕ ДА ПУЦАМО НА СВАКОГ КО ПОКУША НАСИЛНО ДА ПРОЂЕ!

ЕВО НАС!
ЈАДНИ МЕШТАНИ! ИМАЛИ СУ БУРНУ НОЋ!

БОЉЕ ДА СЕ ОВДЕ ЗАУСТАВИМО!
ГЛЕДАЈ!

ЈЕ ЛИ ОВАЈ ДОЧЕК ЗА НАС?

ГОВОРИТЕ ФРАНЦУСКИ? ИЗИЂИТЕ ПОЛАКО ДА ВАС ВИДИМО! ПУШКА ЈЕ НАПУЊЕНА!

ШТА ОЧЕКУЈЕТЕ ДА ВИДИТЕ?
МИ СМО ИЗ ЛАБОРАТОРИЈЕ, **ЕУРОКРИСТАЛА!**

НЕ ДЕЛУЈУ СУМЊИВО!
И МЕНИ СЕ ЧИНИ!

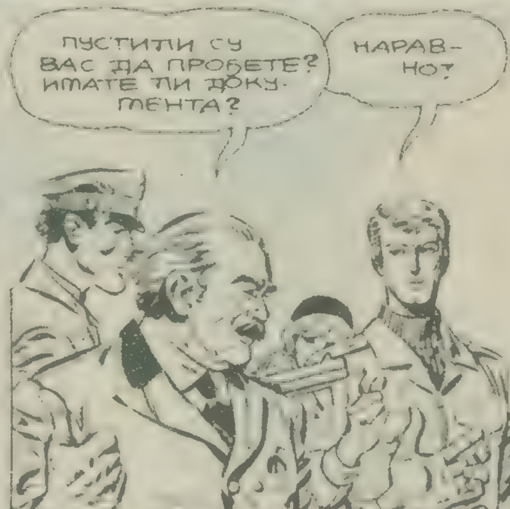
ПУСТИЛИ СУ ВАС ДА ПРОЂЕТЕ? ИМАТЕ ЛИ ДОКУМЕНТА?
НАРАВНО!

ИСПРАВНА СУ!

СВЕ ЈЕ У РЕДУ! ОВО СУ НАУЧНИЦИ! ГАРАНТУЈЕМ ЗА ЊИХ!

ИЗГЛЕДА ДА СУ СВИ ИМПРЕСИОНИРАНИ ПАДОМ МЕТЕОРА!
ДА! АЛИ ПО НАШЕМ МИШЉЕЊУ...

...НИЈЕ ПАО МЕТЕОР, ВЕЋ ВАСИОНСКИ БРОД!
5

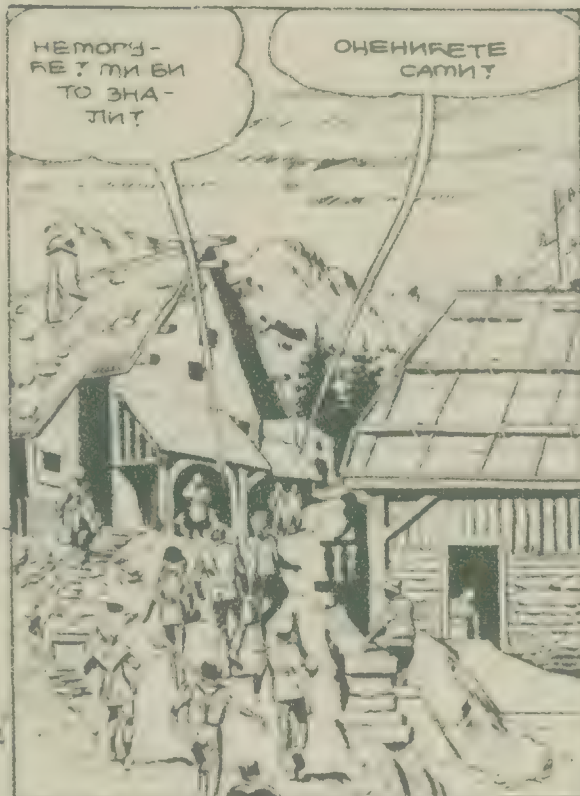

НЕ, НЕГО ЗБОГ **ОВОГА!**

??

ОПОМЕНУО САМ ГА! ОВАЈ КРАТЕР ЈЕ ОПАСАН!
АЛИ ЛИК ОРИЈАН НИЈЕ ПОЧЕТНИК!

ПРИСТУПИЋЕ ПРВОМ ОСМАТРАЊУ И БРЗО ЋЕТЕ САЗНАТИ ШТА СЕ ДОЛЕ ДЕШАВА!

ДО САДА НИШТА НЕОБИЧНО! КЛАСИЧНИ ЛИТОСИДЕРИТ...

ПАРА ИЗЛАЗИ ИЗ УСЕКА! ТО ЈЕ МЕТАН И ЗАТО НИЈЕ ЧУДО ШТО СУ СЕ ОНА ДВОЈИЦА ОТРОВАЛА...

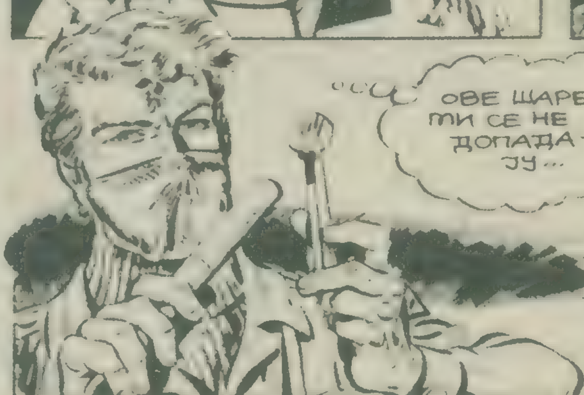
ОВЕ ШАРЕ ТИ СЕ НЕ ДОПАДАЈУ...

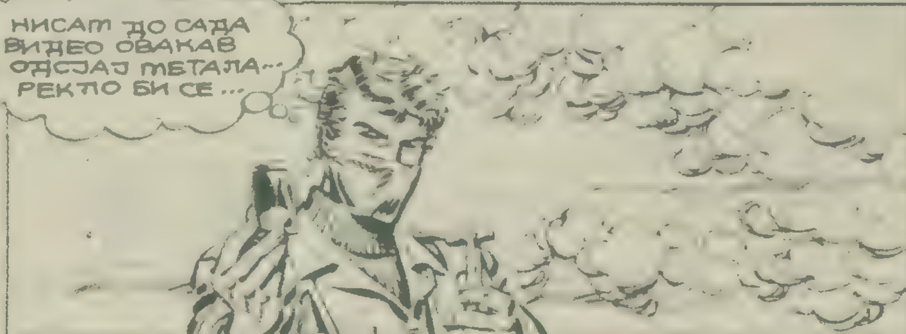
НИСАМ ДО САДА ВИДЕО ОВАКАВ ОДСЈАЈ МЕТАЛА... РЕКЛО БИ СЕ...

ВЕТАР МЕЊА ПРАВАЦ! ПАРА ИДЕ ПРЕМА...

ДО ЂАВОЛА! ОВО РАЗЈЕДА...

АААХ! ЛОРА! У ПОМ....
7

ЛИК! ШТА МУ СЕ ДЕСИЛО?
РЕКАО САМ МУ ДА НЕ ИДЕ! ОТРОВАО СЕ!
НЕ ИДИТЕ ТАМО, ГОСПОЂИЦЕ!

НЕКА НИКО НЕ ПРИЛАЗИ! ИЗВУЋИ ЋУ СЕ!

ПЛУЋА... НИШТА НЕ ВИДИМ...

ПУСТИТЕ МЕ, КАД ВАМ КАЖЕМ!

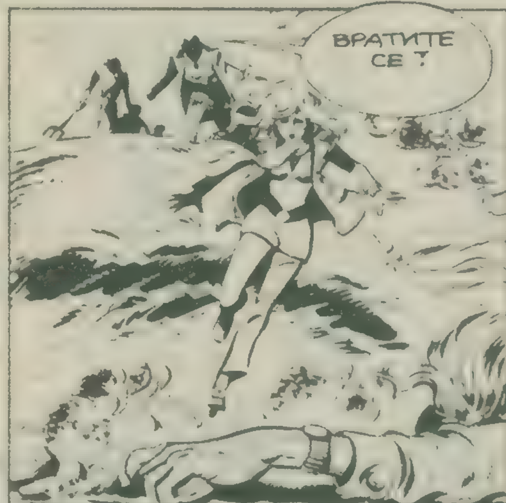
ВРАТИТЕ СЕ!

ЛИК! ПОМОЋИ ЋУ ТИ ДА СЕ ИЗВУЧЕШ!
ЛОРА, БЕЖИ! НЕ УДИШИ ОВАЈ ОТРОВ!

ОБАВЕСТИ КАЛУ...
ПРЕСТАНИ! ЈОШ МАЛО ПА СМО СТИГЛИ!

НАЈЗАД!
ПРЕДСЕДНИЧЕ ОПШТИНЕ, ЖЕРОМ...

ШТА ЈЕ С ЊИМ?
УМРО ЈЕ!

ЖЕРОМ МРТАВ? АЛИ, ДОКТОР ЈЕ РЕКАО ДА НИЈЕ УДАХНУО ТОЛИКО ПАРЕ!
ТО НИЈЕ ОД ПАРЕ! ВИДЕЋЕТЕ!
ЧЕКАЈТЕ! И ОВАЈ МОМАК СЕ ОТРОВАО!

ПОЖУРИТЕ, ДА НЕ БУДЕ ПРЕКАСНО!
НЕ БРИНИТЕ ЈА САМ БОЛНИЧАРКА!
ИМАМО У КОЛИМА БОЦУ С КИСЕОНИКОМ!

И ДОКТОР СЕ НЕ ОСЕЋА ДОБРО!
КАКО?!

ОБЈАСНИ ВЕЋ ЈЕДНОМ! ЖЕРОМ МРТАВ, ДОКТОР БОЛЕСТАН! АКО ЈЕ ОВА ПАРА ТОЛИКО ОПАСНА...
НИЈЕ ТО!

ЖЕРОМ ЈЕ УДАВЉЕН, А ДОКТОР ЈЕ ДОЖИВЕО СЛОМ ЖИВАЦА!
ШТА?! ДО ЂАВОЛА!

МАТИЈАСЕ, ПРЕБАЦИ ОРИЈАНА У МОЈУ КУЋУ, А ЛЕОН НЕКА ОДМАХ ДОЂЕ КОД ДОКТОРА!

МОЈА ЈЕ ГРЕШКА! ДА САМ ЗНАО, БИО БИ ЖИВ!
?
9

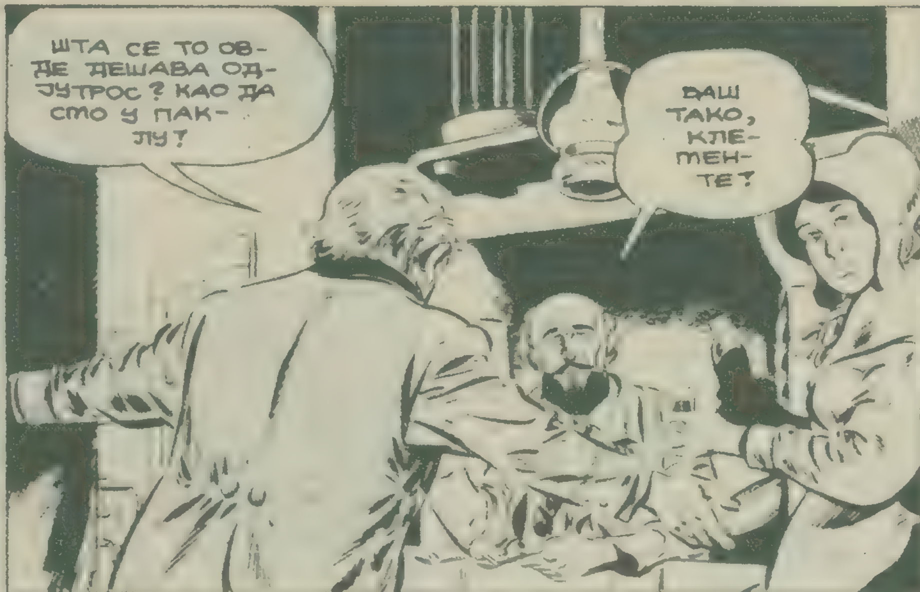
ШТА СЕ ТО ОВДЕ ДЕШАВА ОД ЈУТРОС? КАО ДА СМО У ПАКЛУ!
БАШ ТАКО, КЛЕМЕНТЕ!

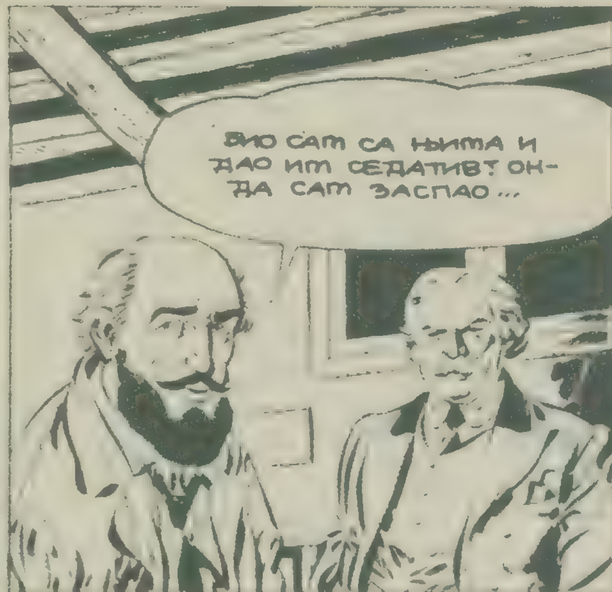
БИО САМ СА ЊИМА И ДАО ИМ СЕДАТИВ! ОНДА САМ ЗАСПАО...

НИСАМ СПАВАО ДУЖЕ ОД ДЕСЕТ МИНУТА, А ОНДА... БИЛО ЈЕ КАСНО! СРЕДИЛИ СУ ГА!

НЕМА СУМЊЕ! ТРАГОВИ НА ВРАТУ КАО ДА СУ ОД КАИША!
И ТО МОГ, КОЈИ ЈЕ ВИСИО НА ЕКСЕРУ!

А ЖАК?
ОН ЈЕ ДОБРО! ПРОБУДИЋЕ СЕ ЗА ДВА САТА!

ПРАВА ИСТИНА, ЛЕОНЕ! ТРЕБА ДА ТРАЖИШ УБИЦУ МЕЂУ СТАНОВНИЦИМА!
НИСАМ БАШ ТАКО СИГУРАН!
ЈЕ ЛИ ТО ИСТИНА?

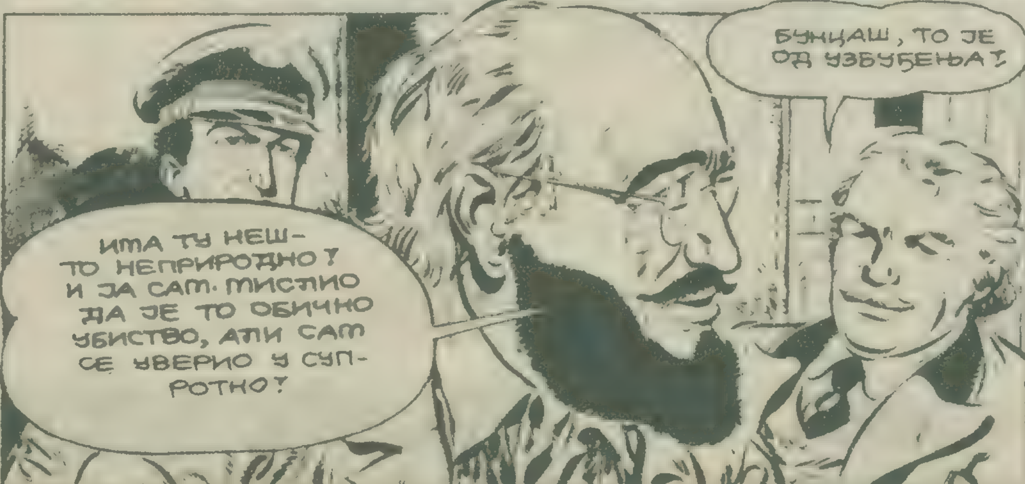
ИМА ТУ НЕШТО НЕПРИРОДНО! И ЈА САМ МИСЛИО ДА ЈЕ ТО ОБИЧНО УБИСТВО, АЛИ САМ СЕ УВЕРИО У СУПРОТНО!
БУНЦАШ, ТО ЈЕ ОД УЗБУЂЕЊА!

НЕ! СИГУРАН САМ ДА ЈЕ У САРГОРИС СТИГАО НЕВИДЉИВИ НЕПРИЈАТЕЉ!

ЈЕ Л' ТИ БО-ЉЕ, ЛИК?
КАО ДА ТИ СЕ РАСПАДА ГЛАВА! ОБИЧАН ГАС...

А МОЖДА И НИЈЕ ОБИЧАН? МОРАЋУ ДА СЕ ВРАТИМ ТА-МО!
Е, НЕЋЕШ!

НЕ СХВАТАШ ОЗ-БИЉНОСТ СИТУАЦИ-ЈЕ! САЧЕКАЋЕМО КАЛУ И ПОКРЕТНУ ЛАБОРАТОРИЈУ!
ДА, БОЉЕ ЈЕ ТАКО!

ГРОТЛО ИСПУШТА ОТРОВНУ ПАРУ! ЗАБРАЊЕНО ЈЕ ИЋИ НА ОНУ СТРАНУ И СКУПЉАТИ "КАМЕНЧИ-ЋЕ"!

ВИ СТЕ ДО-НЕЛИ ЈЕДАН! ИСПАО ВАМ ЈЕ ИЗ РУКЕ КАД СМО ВАС НОСИЛИ!
?

АНАЛИЗИРА-ЋУ ГА, КАД ЈЕ ВЕЋ ТУ!

ТРЕБА ДА ТЕЛЕФОНИРА-МО У ЕУРО-КРИСТАЛ! ГДЕ ЈЕ ПОШ-ТА?

НЕМАМО ЈЕ, АЛИ ИМАМО ТЕ-ЛЕФОН У ОПШТИ-НИ!
ИДЕМО БРЗО!

ОВДЕ, ИЗА!

ДО ЂАВОЛА!
МАРТА, СЕКРЕТАРИЦА ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ!

И ОНА ЈЕ...
ЧИНИ МИ СЕ! ПОЛОМЉЕН ЈОЈ ЈЕ ВРАТ!

НЕМОГУЋЕ! СВИ СЕЉАНИ СУ НА ОКУПУ!
МОЖДА И НИСУ!

МОЖДА ЈЕ НЕКИ СТРАНАЦ ДОШАО У САРГОРИС ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ ПОЛИЦИЈА СТИГЛА!

МАТИЈАСЕ, НИЈЕ ВАЉДА ОПЕТ? ВЕЋ ДВОЈЕ!

КАКО ДВОЈЕ?
ЖЕРОМ И ОНА! НЕКИ ЛУДАК СЕ ШЕТА ОВУДА!

БОЈИМ СЕ ДА ОВО НИЈЕ СРАВЊИВАЊЕ РАЧУНА!

НЕМА ТРАГОВА БОРБЕ, ШТО ЗНАЧИ ДА ЈЕ МАРТА ПОЗНАВАЛА НАПАДАЧА...

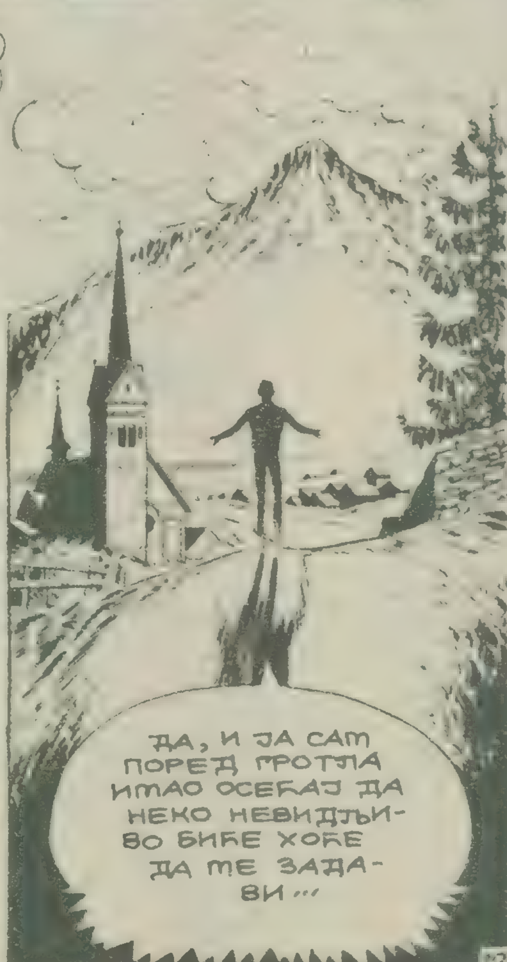
ДА, И ЈА САМ ПОРЕД ГРОТЛА ИМАО ОСЕЋАЈ ДА НЕКО НЕВИДЉИВО БИЋЕ ХОЋЕ ДА ТЕ ЗАДАВИ...
12

...ИЛИ ГА НИЈЕ ВИДЕЛА...

НЕВИДЉИВИ НЕПРИЈАТЕЉ, КАКО ДА ИМ КАЖЕМ...

ПОСЛЕ ЈЕДАН ЧАС...
НИСАМ НИШТА НАШАО И НИШТА НЕ РАЗУМЕМ!
А МОЖДА И СУВИШЕ ДОБРО СХВАТАМО?
ЈОШ УВЕК ЧЕКАМ, ГОСПОЂИЦЕ!

НЕЋЕТЕ ВАЉДА ОПЕТ ДА ПРИЧАТЕ О ВАНЗЕМАЉСКИМ БИЋИМА, ДОКТОРЕ! БУДИМО ОЗБИЉНИ!

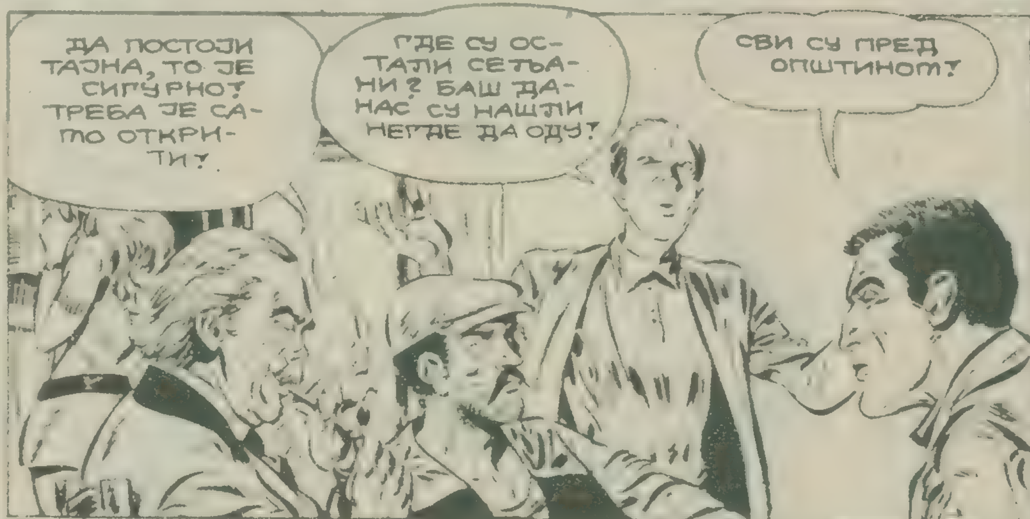
ДА ПОСТОЈИ ТАЈНА, ТО ЈЕ СИГУРНО! ТРЕБА ЈЕ САМО ОТКРИТИ!
ГДЕ СУ ОСТАЛИ СЕЉАЦИ? БАШ ДАНАС СУ НАШЛИ НЕГДЕ ДА ОДУ!
СВИ СУ ПРЕД ОПШТИНОМ!

МОЖЕМО ЛИ ИМ ДАТИ НЕКО САОПШТЕЊЕ, ЛИК?
НИЈЕ БАШ ОХРАБРУЈУЋЕ!

НЕ ДОБИЈАМ УОБИЧАЈЕНЕ РЕЗУЛТАТЕ!

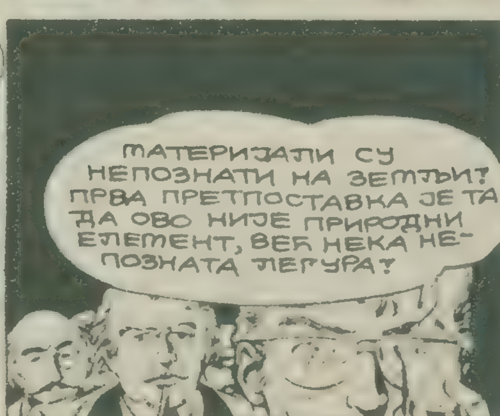
МАТЕРИЈАЛИ СУ НЕПОЗНАТИ НА ЗЕМЉИ! ПРВА ПРЕТПОСТАВКА ЈЕ ТА ДА ОВО НИЈЕ ПРИРОДНИ ЕЛЕМЕНТ, ВЕЋ НЕКА НЕПОЗНАТА ЛЕГУРА!

ПОНОВИТЕ ЕКСПЕРИМЕНТ! МОЖДА СТЕ НЕГДЕ ПОГРЕШИЛИ!
ОВО ЈЕ СУМПОРНА КИСЕЛИНА! АКО НЕ ВЕРУЈЕТЕ, ЗАМОЧИТЕ ПРСТ!
КИСЕЛИНА, А НИЈЕ РАЗОРИЛА ТУ СТВАР?
ШТА НАМ ТО ПАДЕ НА ГЛАВУ? МИСЛИМ ДА ТРЕБА ЕВАКУИСАТИ СТАНОВНИШТВО!

И ЈА САМ ТОГ МИШЉЕЊА, САМО ШТО ТО НЕ МОЖЕМО УЧИНИТИ ПРЕ НЕГО ШТО САЗНАМО ДА ЛИ СМО ЗАРАЖЕНИ!
13

ЕУРОКРИСТАЛ? У САРГОРИСУ СТО! ЕВО ВАМ ЛИК!

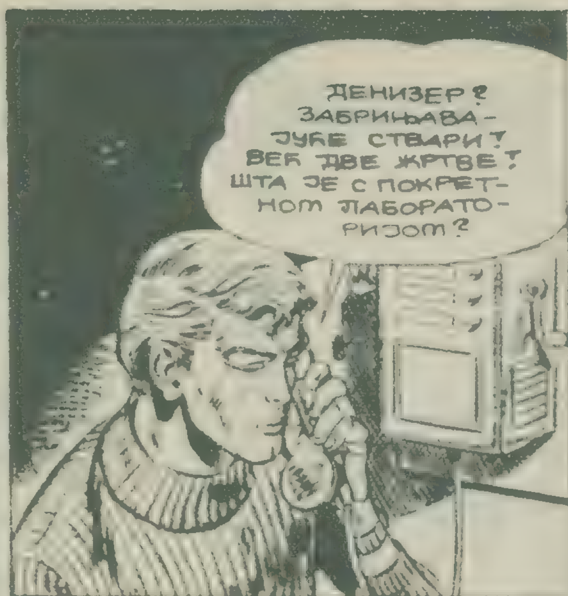
ДЕНИЗЕР? ЗАБРИЊАВА-ЈУЋЕ СТВАРИ! ВЕЋ ДВЕ ЖРТВЕ! ШТА ЈЕ С ПОКРЕТ-НОМ ЛАБОРАТО-РИЈОМ?

КАЛА ЈЕ КРЕНУО СА ЦРВЕНИМ И ПЛА-ВИМ ЈЕДИНИЦАМА! ТРЕ-БА ДА СТИГНЕ ЗА ПОЛА ЧАСА! ИЗГЛЕДА ДА СЕ ИСТО ДОГОДИЛО У ЈАПАНУ...

ОСТАЛИ НЕ СМЕЈУ ПРИМЕ-ТИТИ КОЛИКО ЈЕ ОВО ОЗБИЉНО...

ШТА КАЖУ?
СВЕ ЈЕ У РЕ-ДУ!

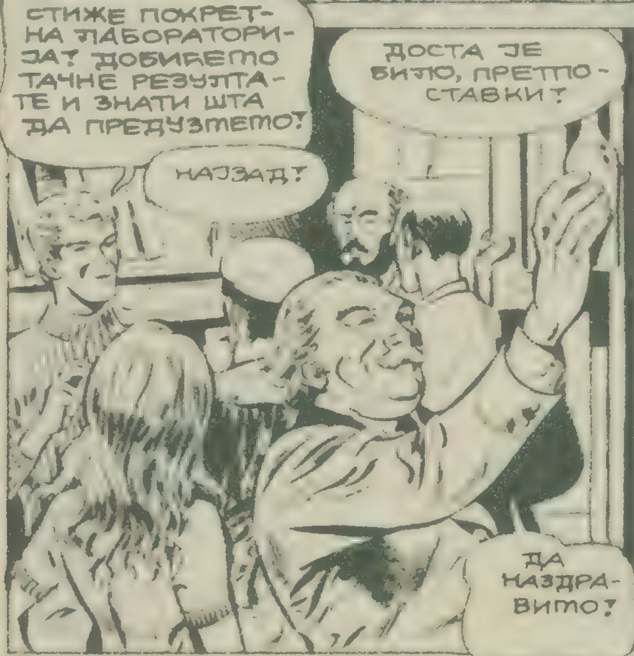
СТИЖЕ ПОКРЕТ-НА ЛАБОРАТОРИ-ЈА! ДОБИЋЕМО ТАЧНЕ РЕЗУЛТА-ТЕ И ЗНАТИ ШТА ДА ПРЕДУЗМЕМО!
ДОСТА ЈЕ БИЛО, ПРЕТПО-СТАВКИ!
НАЈЗАД!
ДА НАЗДРА-ВИМО!

СВЕ СИ ЗАБРИ-НУТИ-ЈИ!
ЋУТИ!

ПРИБЛИЖАВАМО СЕ САРГОРИСУ, ДОКТОРЕ КАПА?
ЈЕДВА ЧЕКАМ ДА ПОГЛЕДАМ КРАТЕР ИЗБЛИЗА?

АЛИ? УЖАС?
?

КАСНО ЈЕ ЗА...
ОДРОН!
НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

15

АХИЛ ПЕТИЋ: ОДЕЛО ПО МЕРИ

ОВО ВЕЋ ПОСТАЈЕ ДОСАДНО!
БАЏА МЕ СРЕТНЕ И ОНДА ПОЧИЊЕ ТАБАЊЕ!

ГЛУПО ЈЕ ШТО СЕ МЛАТИМО! ТРЕБА ДА СМО ПРИЈАТЕЉИ!
ХМ...
?
?

ПОЗНАЈЕМО СЕ ОД МАЛИХ НОГУ!
ТАЧНО!

ПРИЈАТЕЉИ?
ПРИЈАТЕЉИ!

КАКВО ОЛАКШАЊЕ КАД ЗНАМ ДА НЕ МОРАМ ВИШЕ СВАКОГ ДАНА ДА ТЕ МЛАТИМ!
?
!

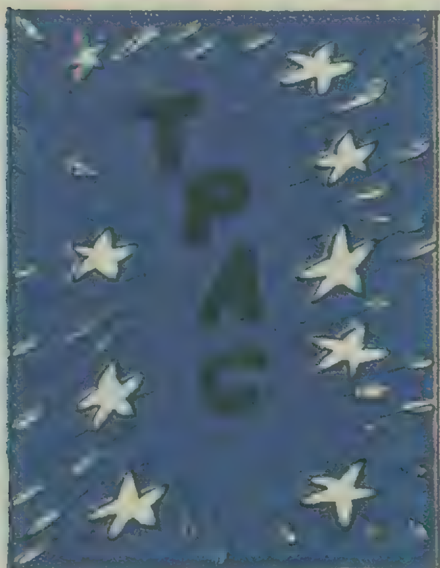

ТРАС

НИЈЕ ЛЕПО ПОЧИЊАТИ ПРИЈАТЕЉСТВО ЛАЖИМА!
?
?
9-5
Bud Sagendorf

НАЈНОВИЈИ ХИТ ТЕХНИКЕ

ШТО МАЊИ ТО ЈАЧИ

НЕКОЛИКО АМЕРИЧКИХ ФИРМИ ИСТОВРЕМЕНО ЈЕ ИЗБАЦИЛО НА ТРЖИШТЕ ПРОСТО ЧУДЕСАН МИНИЈАТУРНИ АЛАТ ВЕЛИКЕ СНАГЕ НАМЕЊЕН ПРЕ СВЕГА ХОБИСТИМА, АЛИ НЕ МАЊЕ ПРИВЛАЧАН И ЗА ПРАВЕ МАЈСТОРЕ.

Људи су се одвајкада заносили идејом да начине неке сићушне а савршене ствари, налик на оне праве, велике. Некада, то су биле минијатурне књиге дивне израде, у кожном повезу, исписане најлепшим рукописом, чак илустроване, а тако мајушне да се морају читати помоћу лупе. Или су се правили бродови у боци који су имали сваки прозорчић и свако уже, само све стотинама пута умањено. Данашње време зна за свакојака чуда технике, али та човекова тежња да произведе нешто мало и даље је присутна! Не читамо ли сваки дан да се појавио неки нов и још мањи модел компјутера, касетофона, телевизора, фото-апарата?

О тим чудима и „Забавник" је редовно извештавао своје читаоце. Овога пута упознаћемо вас са најновијим „хитом" технике: мини-алаткама.

Чудо од 70 грама

За сада се те моћне мале играчке за одрасле производе само у Америци. Ко их је први смислио тешко је рећи, пошто је неколико најкрупнијих фирми истовремено избацило на тржиште своје моделе: „Блек енд Декер" (вероватно најчувенији произвођач алата искључиво за кућне потребе), „Сирс", „Велер", „Дремел" и неки мање познати. А модели су такви да сваки има неку само своју и баш згодну „дакицу", ниједан нема све саме врлине већ и покоју ману, тако да су „хобисти" увек у искушењу да купе — бар два!

А постоје и две врсте тих мајушних машина за све. Код неких је мотор одвојен и може се поставити на неко постоље, а на подужој сајли стоји алатка не много већа од добро нам познате зубарске бушилице. Али, то је моћан мали ђаво! Може да развије брзину и од 30 хиљада обртаја у минуту (зависно од модела). Код друге врсте ручних алатки мотор је уграђен, али ни оне нису много веће — могли бисмо их упоредити са оним малим путним феном за косу. Пошто су намењене држању у руци, ове алаткице су, упркос снази мини-мотора која уопште није мала и креће се од 400 до 1000 вати, веома лаке. Најтеже не достижу ни 400 грама, а најлакше једва да теже седамдесет!

Оне скупље имају просто фантастичну могућност да се брзина којом раде може мењати по жељи, зависно од врсте материјала. То значи да број окретаја може да се подешава од нула до 10 хиљада код једних, или од 5000 до 28000 код других! Није свеједно да ли се буши, бруси или полира, да ли се сече метал или само дрво, или се буши рупа за слику у бетонском зиду..

Раде без подмазивања!

Слатке мале алатке продају се са ништа мање привлачним мини-деловима за све могуће врсте посло-

Овако изгледају електричне ручне мини-алатке. Шест у горњем делу слике имају уграђен мотор са перманентним магнетом, а код осталих мотор стоји посебно, на сталку. Такве машине су и снажније, а алатка на крају сајле лакша је и мања — али погодна само за рад на једном месту.

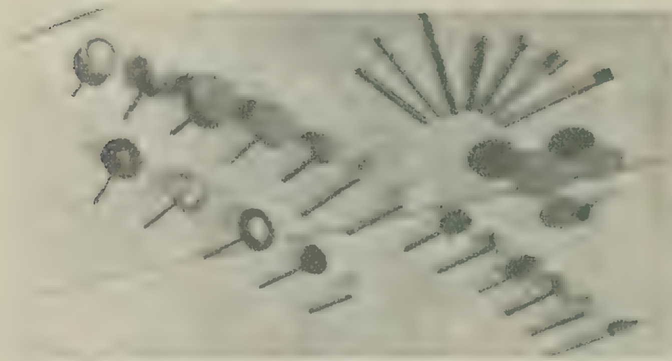

И прибор личи на играчке, али само по величини! Постоје све могуће врсте четкица, гумених точкића за полирање, брусова у свим облицима, па бургија, фрезера, ножића. Служе за обављање свих могућих послова, од бушења рупа за ексере — до гравирања на стаклу.

Држи се у руци без муке, готово као неко велико пенкало, али нека вас то не завара — ова минијатурна алатка марке „велер“ буши и реже метал као од шале.

ва. Ту су бушилице, фрезери, ножеви, брусови, округле четкице за полирање накита, па гумени точкићи за полирање метала или камена, четкице од жице за чишћење рђе, па разне врсте ножића за резбарење у дрвету и гравирање у металу и стаклу. Тешко је и набројати све примене свемогућих ручних електричних алаткица, од бушења рупа или оштрења ножева и маказа до поправљања бицикла или делова аутомобилског мотора — за оне вештије и упућеније.

Уопштено говорећи, за послове који се обављају за радним столом погодније су оне алатке чији је мотор одвојен и стоји мирно на постољу. Такве алатке су мање и лакше, па се и рука мање замара, приступачније су и за најнезгодинија места код неког прецизног рада, а и мање се загрева онај део који се држи у руци. Али, ако је потребно радити негде ван куће или високо на зиду, згодније је имати алатку са уграђеним мотором која се преко продужног кабла само утакне у струју. Али, није код свих таквих алатки идеално решено питање загревања, па се рад мора често прекидати да би се охладиле.

Што се тиче одржавања — и оно (као и све на америчком тржишту) зависи од цене! Најјефтиније алатке морају се с времена на време отварати и подмазивати, док оне скупе имају уграђене специјалне самоподмазујуће уређаје. И ово је последња реч технике и највећа пословна тајна сваке фабрике. Такви моторчићи су запечаћени и не морају се уопште подмазивати читавог свог века трајања!

За оне који се разумеју у технику рецимо још да постоје и две врсте мотора који покрећу мини-алатке. У оне код којих мотор стоје одвојено обично се уграђује такозвани универзални мотор који има статор од намотане жице. Такав мотор развија нешто мањи број обртаја, до 20 хиљада у минуту, а у алаткице са уграђеним мотором статор је начињен од магнета, што је и омогућило да буде мањи и лакши. Оне могу да развију брзину и до 35 хиљада обртаја у минуту.

Колико су ове „играчке“ моћне нека покаже поново поређење са зубарском бушилицом: она се окреће брзином од око 25 хиљада обртаја у минуту (како то само зуји!), док се уобичајени алат за кућну употребу као што је широм света популарни „блек енд декер“ или „Искрин“ „клип-клап“ производе тако да мотор има мању снагу од ових мајушних, а број обртаја не прелази две или две и по хиљаде... Што се цене тиче, мини-алатке коштају од 30 долара (око 1920 динара) до 175 долара (око 11.200 динара).

М. К.

БАТИНЕ КОЈЕ СЕ ПАМТЕ

ЗАР ЈА ТАКВОГ ИДИОТА ДА РОДИМ?

Зимско вече као и свако друго. Док напољу стеже мраз и северац мрси оголеле гране стабала, у мојој кући влада пријатна атмосфера.

Ватра пуцкета у пећи, а ми сви на скупу, свако задубљен у своје мисли. Док мама чита књигу, мој четворогодишњи брат Саша реже хартију, тата наслонивши се лактовима на сто чита стрип, ја гледам кроз прозор и размишљам о лету и зеленилу природе. Повремено пређем погледом преко укућана као да желим да и њих поведем са собом на зелене ливаде моје маште.

Одједном, нешто пуче у пећи. Тргох се и схватих да нисам ни на цветним ливадама ни на препуној плажи нашег мора, него да сам овде у кухињи поред топле пећи.

Протљах очи и загледах се у тату. До тог тренутка нисам ни приметила како је смешну позу заузео. Отпозади је изгледао много смешније. Његова стражњица личила је на округлу мету за гађање. Мени сину страшна мисао.

Попех се до кутије са иглама и узех једну подебљу са тупим врхом. Погледах у маму која ме је приметила и показах своју намеру да искористим ову феноменалну позу и боцнем оца. Мајци на ту идеју ђаволски засијаше очи и она ми климну главом. Погледах поново у оца. Он је и даље спокојно читао „Хогара Страшног“ избацивши изазовно и незаштићено стражњицу у свет.

„Да или не?“ — питање је сад.

Погледах у мамине скупљене очи које су вириле преко руба књиге и из залета зарих иглу.

Двапут наиђох на отпор, али јаче притиснух и пола игле нестаде.

Разлеже се урлик. Саша испусти маказице, мама поклопи књигом лице, а тата се зеленог искривљеног лица баци на мене. Пуче шамар од кога ја посрнух и седох у сандук са угљем.

— Зар ја таквог идиота да родим? Јагодо... — Отац стаде у пола реченице. Мама га је гледала покушавајући безуспешно да свом лицу да озбиљан израз:

— Потпуно саосећам...

Али јој је при том стомак издајнички подрхтавао од смеха. Тата схвати да је његова верна савезница у овом случају била издајник и саучесник у нападу на његову личност и то отпозади.

Отац још једном промени боју, сад у црвено, и загрме на мене:

— Ја знам да теби понека фали даска. Иста си као и она. Ивер не пада далеко од кладе.

Помињао је и моју баку и њено васпитање. На крају је бесно залупивши вратима изјурио из кухиње.

За то време ја сам цмиздрила у сандуку из кога су ми вириле ноге; мада ми је било неудобно, нисам смела да се помакнем. Мама је лежала главе заривене у јастук, тело јој се тресло од смеха.

Ослушнух, тата се није чуо, почех батргајући да се извлачим из сандука говорећи:

— Ти си ме навукла на ово.

Мама смејући се подиже главу.

— Ти се смејеш а мени букти образ.

— И тати стражњица — додаде она и погледа у тупи врх игле коју сам ја још држала у руци, засмеја се и сакри главу у јастук. Саша је трчао од мене до маме гугућући прекорно:

— Мама, ти се смејеш а Руле плаче.

Уто умарширa отац:

— Где су ми унтрцигери, они дебели?

— Зар си их скинуо? — опет онај мамин блесав израз и медени глас. Отац је прострели очима и мама зари главу у јастук:

— А ја сам мислила да су гаће па сам морала јаче да притиснем — јавих се ја неконтролисано.

Из јастука се чу кркчање. Отац пође према мени, а ја нестадох у сандуку и без шамара.

И ето, прошло је доста месеци од тада, али кад год се помене тај догађај, мама се засмеје, тата позелени, а ја се измичем из домета његове левице.

Ружица Марковић,
Момчила Поповића 23,
Параћин

(хонорар 1500,00 дин.)

БАНКЕТ ЗА РИКАРДА

АВИОН КРЕЋЕ У РАТ

Велика отприлике [illegible] поморанџе и тешка свега два килограма [illegible] „чипели" није имала богзна какву разорну моћ: у првом бомбардовању на свету настрадали су само једна палма, зид једног бунара . . ., и дигнута [illegible] прашина.

У зору 11. новембра 1911. необична справа слична голубу спремала се да узлети са једног поља на северу Либије. Дрвена елиса подизала је вихор песка и прашине, несразмерно мали точкови (као да су скинути с бицикла) одскакивали су кад год би налетели на неки камен или грумен траве, читава та скаламерија од воштаног платна и ужади шкрипала је и пуцкетала као да ће се сваког часа распасти... Ипак, авион се у једном тренутку одлепио од земље и сигурно полетео ка југоистоку.

У кабини крхког апарата — авиона типа „етрих таубе" немачки (таубе значи голуб) аустријске производње — седео је потпоручник италијанске авијације Ђулио Гавоти. Потпоручник се спремао да изврши историјски задатак: прво бомбардовање из авиона...

Дух Сиди Абдесарама

Био је тридесет и трећи дан италијанско-турског рата, сукоба који је Италија повела како би се докопала Либије, у то доба колоније Отоманског Царства.

Кад се нашао над циљем — сеоцетом Аин Зара — потпоручник је одлучно из платнене ловачке торбице извадио малу бомбу „чипели", зубима покидао осигурач и, извукавши се до појаса из кабине како би што боље видео мету, избацио је из авиона.

Бомба тешка два килограма и једва нешто мало већа од поморанџе летела је у широкој спирали ка земљи све док, уз много буке и са готово никаквим последицама, није експлодирала на двеста-триста метара од циља...

Задовољан собом — мора се узети у обзир да је нишанио одока и гађао са висине од 700 метара — потпоручник је очима одмах почео да тражи нов циљ. Зачас га је нашао: у оази Тађура улогорила се једна либијско-турска јединица.

Ужурбано, једну за другом, Гавоти је из платнене торбице повадио преостале три бомбе, зубима им откинуо осигураче и побацао их из авиона. Неколико секунди касније оазом су одјекнуле три експлозије. Једна палма погубила је све гране, камени зид једног бунара се срушио; последња бомба експлодирала је у пустом камењару, далеко од циља. Мртвих није било.

...Мада је, наводно, још у лето 1911. године извесни амерички плаћеник по имену Ворден из авиона избацио неколико бомби на побуњене мексичке сељаке, то никада није потврђено на неком меродавном месту, па се бомбардовање Аин Заре и Тађуре званично сматра првим бомбардовањем у историји авијације.

Гавотијев лет, међутим, није био и први борбени лет уопште: неколико дана пре њега капетани Карло Пјаца и Рикардо Моизо — први у „блериоу XI", други у „њепору", авионима француске производње — извели су први извиђачки лет на путу Триполи — Азизија.

Али, већ 25. октобра турски војници више нису забезекнуто гледали у небо: дочекали су Моизоов „њепор" паљбом — први пример противавионске паљбе у историји — и чак успели да на три места мецима пробуше воштано платно „њепоровог" трупа.

Моизо је оборио још један светски рекорд: постао је први авијатичар на свету кога су заробили непријатељски војници при чему није, као што би можда могло да се очекује, падобраном искочио из запаљене летелице да се спусти код Ел Маје. Малерозни авијатичар је, наиме, због квара морао принудно да се спусти код Ел Маје — право међу непријатеље.

Како се до тада ниједном старешини турске или било које друге војске на свету ништа слично није догодило, Фети Беј, начелник турског Главног штаба, одлучио је — да приреди банкет у Моизоову част! Посадио га је за трпезу на којој су се налазили специјалитети за ту прилику поручени из Стразбура и одабрана француска вина и обратио се свом заробљенику и почасном госту:

— Ви Италијани сте хероји кад се усуђујете да крстарите опасним небеским путевима у тим вашим летећим машинама. Моји војници су у почетку мислили да се појавио дух Сиди Абдесарама

То је непристојно!

Пошто се нису показале нарочито ефикасне, бомбе „чипели" ускоро су замењене шведским гранатама „хансен" које је посада једног италијанског ратног брода запленила на грчком једрењаку „Анфитрит".

Фебруара 1912. још један историјски датум: италијанска војска примила је испоруку првих правих бацача бомби „камподонико" који су се причвршћивали за труп авиона. Сваки бацач имао је десет бомби са крилцима које су могле да се избаце одједном или једна по једна повлачењем полуге.

У међувремену нови летови и нови докази да је авион изузетно опасно ратно средство: 24. новембра 1911. капетан Моизо из ваздуха управља паљбом италијанске копнене батерије на турску јединицу стационирану у оази Сиди Месри. Захваљујући помоћи из ваздуха, артиљерци су постигли одличне поготке.

Отприлике у исто време капетан Пјаца долази на идеју да би авионски снимци непријатељских положаја били и те како корисни: команди ваздухопловства шаље захтев да му обезбеди један фотографски апарат „бебе цајз". Добиће га 23. фебруара 1912. године. Неколико дана касније италијанска команда располагала је одличним снимцима покрета непријатељских трупа, положаја њихових јединица, распо-

Капетан Карло Монту (у првом плану) ушао је у историју као први авијатичар рањен у току неке ратне акције.

У ИТАЛИЈАНСКО-ТУРСКОМ СУКОБУ 1911. ГОДИНЕ ПРВИ ПУТ У ИСТОРИЈИ УПОТРЕБЉЕНА ЈЕ АВИЈАЦИЈА. ЗА ДВАНАЕСТ МЕСЕЦИ БОРБЕ ОДИГРАЛО СЕ СВЕ: ПРВО БОМБАРДОВАЊЕ, ПРВИ ИЗВИЂАЧКИ ЛЕТ. ЗАРОБЉЕН ЈЕ И ПРВИ ПИЛОТ, АЛИ СЕ ПРИ ТОМ ОДЛИЧНО ПРОВЕО

реда артиљерије и другим подацима од изузетне важности

И док италијанске старешине са задовољством и поносом говоре о успесима својих пилота, на међународном плану распламсава се полемика. Страна штампа, и то не само турска, згража се над непристојним — управо тај израз употребило је више светских новинара — коришћењем авијације у рату.

На штампи је да пише, на дипломатама да се надмудрују, на војницима да ратују: кад су авиони већ ту, Турци су одлучили да им се некако супротставе... Поподне 15. децембра 1911. турске јединице су први пут на непријатељске летелице испалиле топовски хитац. Један шрапнел експлодирао је тако близу авиона потпоручника Ђованија Роберта ди Кастелвера да је његовом „таубеу" однео део крила и озбиљно му оштетио труп.

Испоставило се да потпоручник Ди Кастелвера има у себи нечег витешког: обузет дивљењем према непријатељу спустио се опасно близу његових линија и почео да их засипа својим визит-картама! (Поново их је видео 14 година касније, тачније 1925, изложене у војном музеју у Истанбулу)

У ноћи између 1. и 2. маја нови примат: капетан Маренко обавио је први ноћни извиђачки лет. Десет дана касније, у ноћи између 10. и 11. маја, Маренко је извршио и право бомбардовање наслепо, помажући се при том електричном лампицом причвршћеном за пилотску кацигу како би могао да види таблу с инструментима.

Пре или касније, неко је морао да одигра и улогу првог рањеног пилота. „Част" је припала капетану Карлу Монтуу који је 21. јануара 1912. године у једном „фарману" француске производње узлетео с аеродрома у Тобруку како би извршио извиђање непријатељског логора код Еме Дауера. Четири метка зарила су се у елису и крила, пети је пробио алуминијумоко седиште и лакше ранио Монтуа.

Двадесет и петог августа 1912. пала је прва жртва ратне авијације. Потпоручник Пјеро Манцини, међутим, није изгубио живот од непријатељске паљбе већ због грешке при слетању.

Прави победник

Италијанско-турски рат окончан је 18 октобра 1912. године. Италија је освојила нове колоније, Триполи и Киренајку. Прави победник међутим био је авион. Девет година после лета браће Рајт (17. децембар 1903), постало је јасно да је рођено ново, моћно и страшно ратно средство.

Само седам година пошто је потпоручник Ђулио Гавоти из „етрих таубеа" избацио оне четири бомбе тешке два килограма, небом је већ крстарио и бомбардер „хендли пејџ" V/1500 носивости од 3,4 тоне...

М. И.

ДРУГИ АЛБУМ ГРУПЕ БОА

РИТАМ СТРАСТИ

Једно од најпријатнијих рокерских изненађења 1982. године је загребачки квартет Боа, састав који је за само неколико месеци рада успео да се пробије у сам врх најзначајнијих бендова у нас. Албуми »Боа« и недавно објављени »Ритам страсти« доказују да је Боа нашла своју музичку оријентацију у потпуно модерном руху и да је »романтизму« удахнула свежину, преузимајући основне елементе свирке овог популарног музичког покрета.

Са нагласком на елегантној мелодији и адекватним текстовима, Боа је своју музику прилагодила плесном расположењу и веома брзо, хитовима „Милион", „Стол" и „Села горе", освојила публику, што је евидентно и по тиражу прве ЛП плоче: албум „Ера" продат је у преко 25.000 примерака, што је за деби албум више него успех.

Недавно се у домаћим продавницама плоча појавио други ЛП ове загребачке групе. Албум »Ритам страсти« сниман је у Фергер студију у Шведској, а продуцент плоче био је Сјуне Фергер који је мајсторски уобличио одличан материјал и групи Боа дао неопходну дозу енергичности и чврстине. Најбоље песме на новој плочи су »Слатке чари«, »Мој пут«, »Јер љубав је« и »Дођи«, нумере које су заједнички радили Младен Пуљиз и Славко Ременарић.

Подсетимо да је Пуљиз задужен за музику, а Ременарић за текстове, и да је њихов заједнички рад главна окосница стила групе Боа. Сем њих двојице, велики удео новом албуму дала је одлична ритам секција у којој су Дамир Кошпић (бас) и Игор Шоштарић (бубњеви).

Одличан омот Игора Нордеја и сјајан технички снимак заокружују причу о новом албуму групе Боа, састава који је овом плочом наметнуо своју кандидатуру за један од најбољих бендова протекле сезоне.

Јер љубав је

Музика: **М. Пуљиз**
Текст: **С. Ременарић**
Изводи: **Боа**

Нова мјеста, нови знак,
путујеш већ дуго,
мора да си далеко,
километри шуште,
сјећаш ли се одласка
можда нека слика
и колико је трајало,
тек толико да буде
јер љубав је
јер љубав је
јер љубав за тебе је важна.
Име ти је промакло
како се звала
памтиш само њезин смијех
звала се је шала
јер љубав је
јер љубав је
јер љубав за тебе је важна

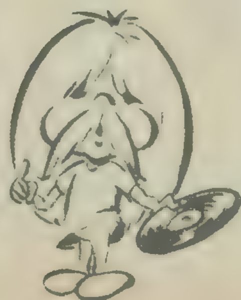

МУЗИЧКА ПОШТА

Драги Забавниче, твоји смо редовни читаоци и желимо да сазнамо ко пева песму „I Remember Elvis Presley" (Сећам се Елвиса Прислија).

Александра и Зорица,
Крушевац

Песму „Сећам се Елвиса Прислија" пева Дени Мирор.

Желела бих да похвалим ваш лист. Читам га од прве до последње странице. Молим вас да објавите адресу радио-станице на којој се емитује емисија Туп-туп коју води Милован Илић Минимакс.

Кристина,

Емисију ТУП-ТУП емитује Радио-Београд чија је адреса Хилендарска 2, 11000 Београд.

Јављам вам се први пут у нади да ћете ми одговорити. Интересује ме где бих могла да набавим касету Азре „Филигрански плочници".

Читатељка
из Лајковца

Касету „Филигрански плочници" групе Азра можеш купити у свим продавницама Југотона.

Одавно читам ваш лист. Највише волим рубрике „Мала пошта", „Веровали или не" и Хит-страну. Интересује ме ко пева песму „Седам суза".

Читатељка
из Панчева

Група Гомбај Денс Бенд

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем добро очуване ЛП плоче: по цени од 70 динара „Због тебе" ЛП Здравка Чолића, а за 100 динара плоче: »Why Do Fools« »Fall In Love« Дијане Рос, »Arrival« и »Greatest Hits vol« групе АББА, за 200 динара највеће хитове са евровизијског такмичења. Све плоче заинтересованима шаљем поузећем. Још имам и сингл плоче које продајем по 15 динара. Шаљем списак.

Божа Цветковић
Милана Ракића 79/89
11050 Београд

Продајем или мењам плоче: „Бели албум", »A Hard Days Night«, »Please, please me« и »Help« групе Битлс, „Рецепт за рокенрол" групе Ватрени пољубац, „Битанга и принцеза" групе Бијело ду-

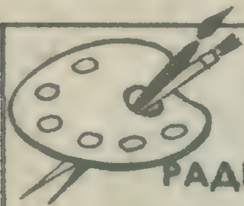

хит ГАЛЕРИЈА

РАДИЧ МИЈАТОВИЋ — НОВИ САД:

MAURICE WHITE

(EARTH, WIND AND FIRE)

SOFT CELL

Зовем се Един Турсић Дино. Имам 17 година и живим у Завидовићима. Пошто сам редован читалац „Политикиног забавника", одлучио сам да вам пошаљем свој избор најслушанијих домаћих и страних плоча.

ДОМАЋЕ:

1. ДОКОЛИЦА — Електрични оргазам
2. СТОЛ — Бо<u></u>а
3. А ШТА ДА РАДИМ — Азра
4. СЕЛМА — Бијело дугме
5. ДОДИРНИ МИ КОЛЕНА — Зана

СТРАНЕ:

1. DON'T YOU WANT ME — Хјуман Лиг
2. TAINTED LOVE — Софт Сел
3. ANT MUSIC — Адам и мрави
4. FADE TO GREY — Висаж
5. PRISONER OF LOVE — Пат Бенатар

ИЗ НАШЕ АРХИВЕ

НЕКАД БИЛО...

Пре неколико година заједнички су радили Бора Ђорђевић и Ђорђе Балашевић. Њихова група звала се „Рани мраз", али заједничка сарадња није дуго трајала. Бора је кренуо својим, Ђорђе својим путем. Данас је Ђорђевић шеф славне „Рибље чорбе", а Балашевић шоу мајстор који са лакоћом пуни дворане широм Југославије.

На нашем фотосу видимо и лепшу половину „Раног мраза": Биљана Крстић (прва слева) данас је музички сарадник програма 202 у Београду, а о лепој Верици ништа се не чује...

Макар и на овај начин, поново су се ујединили Биљана, Верица, Бора и Ђорђе. А ми смо се подсетили како је то некад било...

гме, „Кост у грлу" групе Рибља чорба, »Unmasked« групе Кис и једну плочу „Највећи диско хитови". Цене су између 100 и 250 динара.

Александар Цветић,
Београдски пут 4
11075 Земун

Продајем потпуно очувану касету »Smash Hits 9« Елвиса Прислија по цени од 200 динара или је мењам за добро очувану касету групе АЦ/ДЦ или касету групе Индекси на којој се налази песма „Једна мала пегава плава".

Срђан Јовић,
Стојник
34308 Орашац
Аранђеловац

Продајем добро снимљене касете: »The Number Of The Beast« групе Ајрон Меден и »Killers« по цени од 220 динара, »Straight Between The Eyes« групе Реинбоу, »Driver Down« групе Ван Хален по цени од 220 динара. По цени од 200 динара продајем »Let be Rock«, »Dirty Deeds Done Dirt Cheap«, „ТНТ" и »Highway To Hell« групе АЦ/ДЦ. Све је снимљено на ЦРО 2 касетама.

Марин Симоновски
Климент
Охридски 21/9
97000 Битола

Продајем добро очуване касете по цени од 100 до 110 динара и то: „Рататататкија" групе Метак, „Поп-рок" Разних извођача, „Највећи хитови бр. 3" Разних извођача, „Одбрана и последњи дани" групе Идоли, „Без длаке на језику" и „Живио рокенрол" групе Ватрени пољубац, „Параноид" групе Блек Сабат, „Атомска трилогија" и »Extrauterina« групе Атомско склониште и »Made in London« Сенада од Босне.

Пеђа Лазаревић,
Бунатовачка 6.
16000 Лесковац

Имам једну велику жељу да купим ЛП плочу од групе Јурија Хип на којој је снимљена композиција „Црна дама". Цена није важна.

Стеван Суроп,
Економија 1
21420 Бач

Купујем по било којој цени касете: „Највећи хитови" групе Смоки, „Највећи хитови" групе Сантана, »Ummagumma« »Anice para«, »20 Golden Hits« групе Пинк Флојд, »Made in Japan«, „Највећи хитови", »Arrival«, »Waterloo« групе Абба, „Највећи хитови" групе Назарет и било које новије касете Глорије Гејнор, Кејт Буш, Лед Цепелин, Барбре Стрејсенд и Свит.

Зоран Зорић,
Драгова лука
81400 Никшић

БИМ И БУМ

ПЕЋИНАРИ

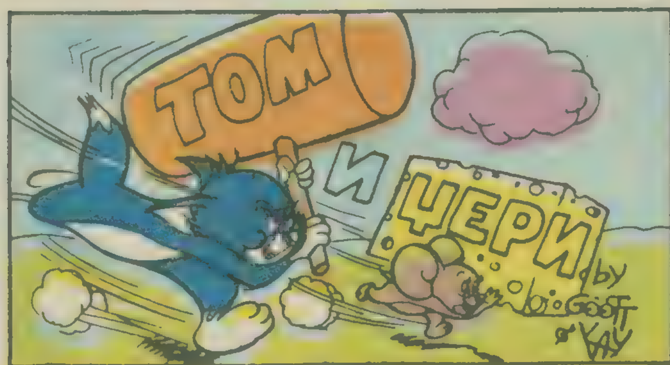
ТОМ
И
ЏЕРИ

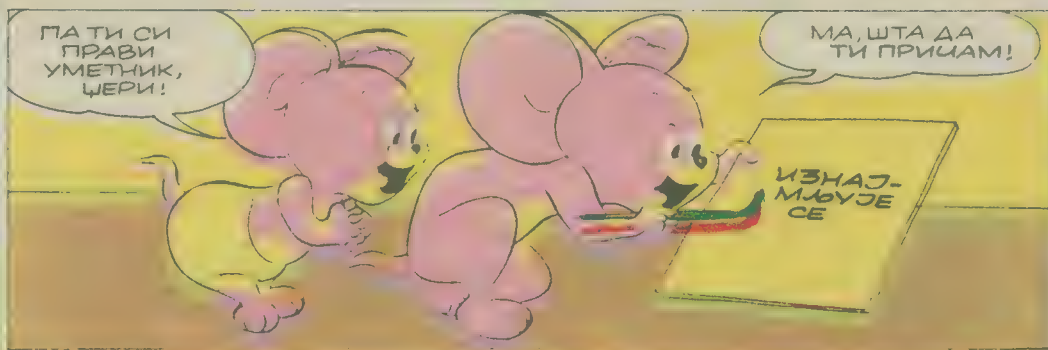
ПА ТИ СИ ПРАВИ УМЕТНИК, ЏЕРИ!
МА, ШТА ДА ТИ ПРИЧАМ!
ИЗНАЈ-МЉУЈЕ СЕ

ШТА ЈЕ САД ТО?
НИШТА! ИЗНАЈ-МЉУЈЕМО СТАН!
ИЗНАЈ-МЉУЈЕ СЕ

ДА ЛИ ТО ЗНАЧИ ДА ИМАТЕ ВИШАК СТАМБЕНОГ ПРОСТОРА!
НАРА-ВНО!

И ТО ЗНАЧИ ДА ЋЕТЕ ОВДЕ УСЕЛИТИ ЧИТА-ВУ МИШИЈУ КОЛО-НИЈУ!
НАРАВНО!
ИЗНАЈ-МЉУЈЕ СЕ

А, НЕ! ОВАЈ ЗНАК ИДЕ У КАНТУ ЗА ЂУБРЕ!
ИЗНАЈ-МЉУЈЕ СЕ

ЛУДА СТВАР! МАЧАК ЗА ИЗНАЈМЉИВАЊЕ!
ПЛАЋАМ СВАКУ ЦЕНУ ДА ТЕ ДОБРО МЛАТНЕМ!
ИЗНА-МЉУЈЕ СЕ

ИСТИНИТА ДЕТЕКТИВСКА ПРИЧА

ЗЕЛЕНИ АУТО

ДОК ГА ЈЕ ВОЗАЧ МОСКВИЧА ЗАСИПАО БУЈИЦОМ РЕЧИ, ИНСПЕКТОР РИСТИЋ СЕ СВЕ ВРЕМЕ ПИТАО ДА ЛИ ЈЕ НАЛЕТЕО НА НЕКОГ БРБЉИВЦА ИЛИ НА ЧОВЕКА КОЈИ ПОШТО-ПОТО ПОКУШАВА ДА СКРЕНЕ ПАЖЊУ СА СЕБЕ.

Повијајући се под снажним налетима ветра Јован Ристић је журио кући. „Баш добро што сутра не радим", размишљао је чврсто обећавајући себи да ни нос неће помолити из куће ако не престане да дува. Цео дан провешће уз пећ читајући новине. Последњих дана имао је тек толико времена да их прелиста. Обузет овим мислима скренуо је у главну улицу и истог тренутка зачуо шкрипу кочница. Заносећи се задњим делом нека кола су projурила поред њега. Стотинак метара даље, низ улицу, пролазници су почели да се окупљају. Потрчао је ка њима. Прво што је угледао било је мало згрчено тело које је непомично лежало. Дете, не веће од његовог Ивана. Нешто је почело да га стеже око срца.

У међувремену нека млада жена покушавала је да опипа дечаково било.

— Жив је! — прошаптала је кад га је коначно нашла.

Да ли ће стићи?

Јован је клекао на коловоз. Дечак је отворио очи и одмах их поново затворио. Усне су му се опустиле а из лица нестала и последња кап крви.

— Ваљда није... — замуцао је Јован.

— Не, није — одговорила је жена не испуштајући дечакову руку из своје. У Јовану се тек сада пробудио професионалац: устао је и замолио младића са црном вуненом капом да из оближњег ресторана позове кола хитне помоћи и патролу саобраћајне милиције. Затим је наредио да дечака нико не помера и да се разиђу сви који нису присуствовали самој несрећи. Остала је само жена која је још држала дечакову руку и висок плавокос мушкарац који се представио као њен супруг.

Јован је поново клекао крај дечака и помиловао га по глави. „Нема више од десет година", мислио је скидајући капут да га покрије. Дечак је био лако обучен: имао је на себи само браон сомотске панталоне и драп џемпер са црним пругама. Од ударца, једна ципела му је спала с ноге.

— Само да кола хитне помоћи стигну што пре — мрмљао је Јован гледајући лице које се повремено грчило од бола.

— Сигурно хоће, болница је близу — рекла је жена.

Пет минута касније тишину су истовремено запарале две сирене: аутомобила хитне помоћи и саобраћајне милиције. Јован је одахнуо. Кад су дечака однели и пошто је увиђај затворен, замолио је млађи брачни пар да пође с њим у Станицу и исприча му како се несрећа догодила.

Угасио је светла!

— Враћали смо се из посете пријатељима — почео је да прича Богдан Коцић — и моја супруга Вера хтела је да погледамо неке излоге. Ја тиме нисам био одушевљен јер је ветар прилично јако дувао. Управо смо почели да се убеђујемо кад смо угледали фарове аутомобила који нам се приближавао великом брзином: тек што је пројурио поред нас зачула се шкрипа кочница и туп ударац. Пре него што смо дошли к себи, возач је дао гас. На коловозу је остао дечак.

— Јесте ли успели да видите регистарски број, марку, боју? — питао је Јован.

— Ништа, баш ништа — одговорио је Богдан Коцић. — Све се догодило исувише брзо, изненада, а осим тога, возач је, ударивши дечака, угасио сва светла. Једино што сам успео да видим, а ни у то нисам сасвим сигуран, јесте да је аутомобил био зелене боје.

— А ви? — обратио се Јован сада Вери Коцић. — Да ли сте можда приметили нешто више?

— Па, као што је Богдан већ рекао, све се то догодило потпуно неочекивано и нисам запазила ништа више. Међутим, готово бих могла да се закунем да је ауто био зелен.

— Ако је то све што можете да ми кажете нећу вас више задржавати — рекао је инспектор — али вас молим да ми одмах јавите телефоном ако се сетите неког детаља.

Оставши сам најпре се јавио у болницу. Од дежурног лекара сазнао је да се дечак освестио и да је ван животне опасности. Кад је и тај разговор завршио, казаљке на сату показивале су 20 часова.

У патроли

Јован је позвао све вође патрола и затражио да обрате пажњу на сваки зелени аутомобил који угледају. Да пронађи онај прави неће бити нимало лако то је било јасно: у граду је, сасвим сигурно, на стотине таквих аутомобила. Немајући стрпљења да седи у Станици и чека извештаје, одлучио је да и сам крене са једном од патрола. Пун сат кружио је улицама а онда одлучио да изађе на ауто-пут. Пролазећи поред бензинске пумпе угледао је у реду два зелена аутомобила: и поред тога што су крај њих већ били милиционери решио је да поразговара са њиховим власницима. Најпре је пришао возачу москвича, представио се и упитао га одакле долази.

— То сам већ рекао вашем колеги — побунио се човек за воланом — али ако треба још једном да кажем, долазим из Београда. Тамо сам био цело поподне и вече. Отишао сам одмах после радног времена и враћам се тек сада. Све време провео сам у кући свог брата: славио је усељење у стан и... — уследила је бујица речи.

„Речит неки човек, или можда хоће да ми одврати пажњу", размишљао је Јован слушајући човека који је рекао да се зове Обрен Митровић. Његово ћутање подстакло је власника москвича да понови причу о томе како је провео поподне. Док је он говорио као навијен, Јован је почео да разгледа аутомобил. Није било никаквих оштећења, бар не видљивих. Ипак, нервоза која је све више обузимала Обрена побудила је у Јовану сумњу. Затражио је од једног милиционера батеријску лампу и пажљиво, центиметар по центиметар, прегледао москвич. На стаклу десног фара као да је био обрисан део прљавштине а на споју металног оквира и хаубе налазила се црна гужвица. Извукао ју је и ставио у марамицу. Затим је наставио да прегледа аутомобил: нигде ни најмање огреботине. Све време Митровић је нетремице пратио сваки његов покрет: изгледао је много мирније него на почетку. Зато се силно изненадио кад му је Јован саопштио да ће га привести у Станицу.

Знате ли због чега је инспектор одлучио да Митровић уместо кући иде у станицу милиције? Да ли сте погодили, проверите у решењу на страницама „Мале поште".

ОБУЧИТЕ Хајди

ХАЈДИ ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН ПА ИСЕЦИТЕ. ХАЉИНЕ НЕ ЛЕПИТЕ НА КАРТОН, ВЕЋ ИХ САМО ИСЕЦИТЕ.

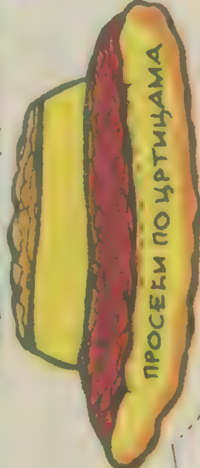

ШЕШИР УЗ ОДЕЛО ЗА ПЛАНИНУ

ОДЕЛО ЗА БОРАВАК НА ПЛАНИНИ

ШКОЛСКА КЕЦЕЉА

МАРАМА УЗ КОМПЛЕТ ЗА ПЛАНИНУ

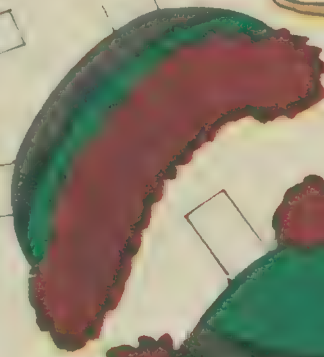

ЗИМСКА КАПА

ТАШНА

СВЕЧАНА ХАЉИНА ЗА ДОРТМУНД

ТОПЛА СПАВАЋИЦА

ЗИМСКИ КАПУТ

МОЈА БАБА (x10) КАРЛА

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ТАНИТ ЛИ

Пристала сам јер су ми казали да, прво, то не изискује никакав изузетан напор, друго, да је то моја морална обавеза, а треће, да је врло лако могуће да ћу на тај начин постати богата. Чињеница што сам пристала на предлог указује на моје најважније карактеристике: лењост, оптимизам и — бескрајну глупост.

Радило се о следећем: негде око 1990. године људи су најзад пронашли начин да замрзну оне који су боловали од тада неизлечивих болести, и тако их оставе у леду док се лек за одговарајућу болест не пронађе. Тада би их одледили и излечили, па би ти срећници одживели свој остатак живота са задршком од неколико стотина година. Од 1990. до 2000. године свега стотинак особа подвргнуло се таквом леденом стању. Али после тога хиљаде су пошле њиховим стопама. Јер, не заборавите, човечанство је тада много обећавало.

Медицина је отишла довољно далеко да би сада, 2341. године, могло да се отпочне са одмрзавањем већине некадашњих болесника.

Зашто, ах, зашто сам баш ја, непризната стикарка са гарсоњером у Бруклину и горе поменутим карактеристикама, морала у све то да будем уплетена као прва? Е, па зато што су научници (они ужасно озбиљни људи у белим мантилима) из њујоршког Института за оживљавање утврдили да сам директан потомак прве особе која ће бити оживљена. Она је требало да буде нека врста експеримента о коме се ништа не би писало док се не види како ће цела ствар успети, па да се затим, ако резултати буду добри, крене у масовно дефризирање.

Надам се да моју причу неће читати неки одових „учених", јер су ми објашњења, с обзиром на моје опште непознавање материје, врло приземна.

МЕЂУТИМ, ДРАГИ МОЈИ, НЕ ЗАБОРАВИТЕ, ТРЕБАЛО ЈЕ МНОГО ХРАБРОСТИ И УМЕТНОСТИ СА МОЈЕ СТРАНЕ ДА СВЕ ОВО НАПИШЕМ — А ЗАШТО, ТО ЋЕТЕ САЗНАТИ ТОКОМ ПРИЧЕ

Дакле, требало је да будем при руци, да се нађем када се моја пра-пра-пра-пра итд. баба освести и да јој помогнем да се прилагоди и прихвати нови свет, тј. свет старији за неколико стотина година. И ја, са поменутим горе поменутим карактеристикама, и при том у вечној финансијској кризи, пристадох.

Да. И тако, једног лепог дана уђох у Институт где су се врата отварала када би вас „препознала" (једно од технолошких достигнућа као и колонија на Марсу, затим путовања за забаву по свемиру, али само за оне са дубоким џепом, као и даље тражење неког места у галаксији где би можда постојала слична приближно несавршена бића попут мене, или једноставно нешто што би личило на људе — ово вам све набрајујем да бисте схватили где се налазило човечанство 2341. године)

По мојој скромној процени научнике је највише депримирала чињеница да скакућући по разним кључалим или замрзнутим планетама нашег сазвежђа још нису нигде налетели на жива бића, ма ни на мрава или каквог црвића. Ваљда се успешно људски род осећао усамљеним у толиком простору, што је и разумљиво.

Ушла сам у Институт да присуствујем буђењу моје пра x 10 баке. Увели су ме у ружичасту салу са подијумом на коме је лежао провидан ковчег са, зовимо је краће, бакиним именом и дијагнозом. Кроз стакласте зидове општавали су се раскошни обриси моје голишаве баке Карле. Млади лекар божанственог изгледа објашњавао ми је стручним изразима, које не бих разумела и да није имао онакве плаве очи, како се креће процес одмрзавања.

Углавном, после пола сата, гомила белих мантила се размакла и пребацила на сто тело бујних облина, украшено косом црвеном као пламен засад још поприлично ледене и умртвљене лепотице. Како ја испадох оваква, помислих с тугом у срцу. После неколико инјекција и лаке масаже почела је да се помера, очи су се отвориле и моја „стара" се пробудила. Свакако, диван млади лекар у кога сам се забленула више него у историјски процес првог оживљавања људског бића чинио је то исто, али у правцу Карле. Како и не би? Затресла је својом црвеном гривом, прострелила околину погледом који је одмах смештао сваког на неколико степеника испод дотичне, и дубоко уздахнула. Спустила сам се према столу да би бакица (није имала више од 30 година) осетила рођачку топлину и у истом часу схватила да подршка није потребна њој, него мени.

— Ово је Трејси — успео је неко да прозбори. — Ваш директан потомак...

— Зар? Здраво, Трејси! — изустила је дубоким баршунастим гласом. Изгледа да јој чињеница што лежи сасвим нага пред свим тим светом није нимало сметала.

— Да., па, ја, овај ви ћете... — интелигентно сам промуцала

— Трејси ће вам пружити гостопримство после третмана у Институту — рече прелепи доктор — да бисте се прилагодили свакодневном животу овог века.

Како ћу се ја прилагодити њој, помислих. Извели су ме напоље. Отишла сам у свој бедни станчић и покушала да га доведем у ред: да избришем једномесечну прашину, побацам празне конзерве пива. Чак сам залила и неколико спарушених цвећки. Ипак, атмосфера свакако није одговарала дамској појави моје рођаке. Била сам очајна.

После месец дана послали су по мене кола да покупим баку. Погледала ме је прелигавши одлично очувану замрзнуту обрву, погледом који је казивао да ако сам ја њена веза са цивилизацијом данашњег доба, онда она свакако није далеко дотерала — и, немарно се огрнувши својом бундом од црвене лисице, кренула према излазу лаганим кораком жена дугих ногу праћена оштим научника.

— Можда ћете приметити мале поремећаје у меморији... неке чудне реакције, али све је то сасвим нормално — шапутао ми је на уво онај згодни доктор док сам ја климала главом искрено преклињући све своје претке.

Карла је ушетала у стан, бацила презрив поглед на зидове ишаране мојим цртежима и изјавила да је уморна, па отклизила у моју спаваћу собу. Иако сам планирала да јој понудим свој кревет, а ја да спавам на каучу, такав предлог био је излишан јер је Карла ноншалантно одлучила да ниједно другачије решење не би ни долазило у обзир.

Те ноћи имала сам страшне снове. Око четири ујутру пробудила сам се: сва светла била су упаљена, а Карла, опет сасвим нага, као најсавременији кип исклесан у мермеру, стајала је усред свих миксера, усисивача, аутоматских кувара и осталих кућних апарата који су фрктали и бректали јер их је све укључила:

— Карла — промуцала сам — је ли вам добро?

— Сасвим, драга моја. Ти сад лепо спавај.

То је све чега се сећам до сутрадан у десет када сам се пробудила. Да електромотор није показивао колико је струје потрошено преко ноћи, свакако бих помислила да је цео догађај био сан. Да ли је Карла хтела да испроба новитете технологије нашег доба? Можда, али зашто ме није питала и зашто је све то чинила у глуво доба ноћи? А да је упитам? То нисам могла јер самим својим жутим погледом (да, имала је жућкасте очи) потпуно би ме укочила и заустављала речи које би ми се скупљале у грлу као кнедле.

Закључила сам да ме подсећа на лавицу.

Следеће ноћи опет сам чула чудне звуке и опет сам је видела, сада у провидној кућној хаљини, и опет заспала као маљем ударена по глави

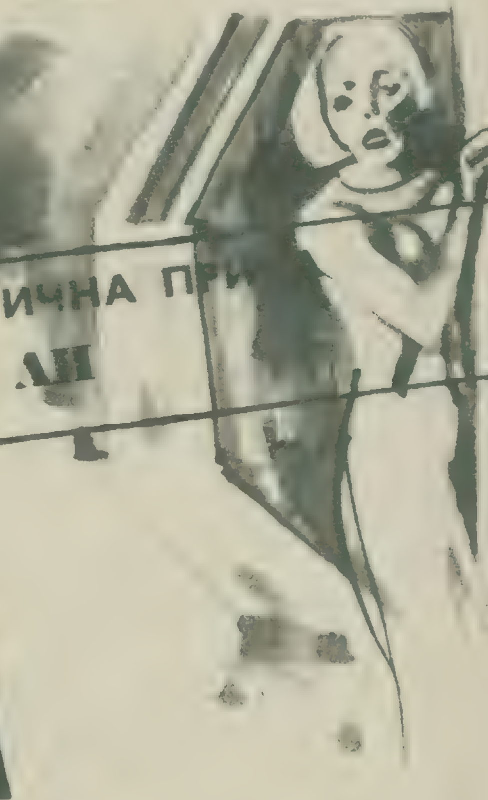

После неколико инјекција тело црвенокосе лепотице почело је да се помиче, жућкасте очи су се отвориле. На кога ли ја испадох оваква, помислих тужно.

Сутрадан сам закључила да су све моје биљке нестале... не, нису нестале, НЕКО ИХ ЈЕ ПОЈЕО! А било је доста зелене салате у фрижидеру. Чудно, закључила сам и почела да се питам...

— Имам намеру да живим повучено — изјавила је Карла тог јутра док сам јој спремала топлу купку, а пошто је појела огромну количину хране за доручак. Можда је толико гладна јер није ништа окусила неколико векова, помислила сам страхујући одакле ћу позајмити новац да је прехраним.

— Да, свакако, али — усудила сам се да је обавестим — ако бисте пристали да се обратите Интервизији да вас сниме, постали бисте славни... Уједно, то би вам донело много новца... знате...

— Али, моја мала, ја сам сасвим добро прошла што се тиче финансија током ових неколико столећа... Сав мој уложен новац се устостручио. Да. То ме не интересује, бар засад.

Мислим да сам одлучила да позовем Институт и обавестим некога о чудном понашању моје бакице кад сам приметила да ми је нестао канаринац из кавеза. Нисам се усудила да питам Карлу да га није она пустила да одлети иако је тако нешто било немогуће: прозори величине зида нису се могли створити, а врата су се програмирано отварала само познатим лицима у која мој канаринац Лоли свакако није спадао. Карла као да је знала шта мислим јер се није мицала од телефона.

Млади лекар је свака три дана тачно у пет звао да провери како се оживљени пацијент прилагођава. Тог дана Карла је успела да ме закочи кад сам већ скоро зграбила слушалицу, па се лењо протегла и она одговорила:

— Да, дивииивноо се осећам, апсолутно сууупер! Могли бисмо вечерати заједно... свакако — мазно је развлачила. — Да! Да прославимо оживљавање стотина хиљада успаваних лепотица и лепотана у свим институтима широм планете... што ће се догодити... када? А већ сутра почиње...' тако брзо, па то је дивно, фантастично. Па да, ја сам најбољи доказ да је процес успешан и да нема никаквих проблема... Онда, видимо се прекосутра око седам!

Затим се задовољно протегла.

Тада ми је постало инстинктивно сасвим јасно да нешто није у реду и да МОРАМ да успоставим контакт са оним паметњаковићима из Института. Али, изгледа да сам била, као обично, сувише спора. Закаснила сам. Јер, Карла ми је ЧИТАЛА МИСЛИ!

— Не, драга моја рођако, ти од свог часа нећеш ни мрднути из овог стана. Не, не покушавај. Све, запамти, СВЕ је под мојом контролом. Да, и телефон и улазна врата и ти.

И како сад да мислим нешто паметно? Читала ми је мисли и по изразу њеног лица видела сам да је све што мислим врло глупо. Ипак, чини ми се да ју је чудило што још уопште имам СВОЈИХ мисли. По неком њиховом плану (сад није било сумње да свет коме је Карла припадала или припала током свог замрзнућа није био и мој, тј. наш) није требало да имам више ни своје ЈА ни својих мисли. Требало је да потпуно потпаднем под њену власт. Е, то се није десило!! Телепатски, ваљда, Карла је о томе обавештавала свој свет. Зато јој је користила енергија мојих кућних апарата, закључила сам.

— Прилично паметно за обичну људску главицу твог формата — саркастично је прокоментарисала моју последњу спаску.

Да, Карла је била прва, а стотине хиљада су је следиле почевши од сутрадан. Добро, Земља је добила станаре. Надам се да сви неће личити на Карлу — лавицу.

Има и питомијих животиња, зар не? Њен поглед више није био њен. Из њених очију гледао је неко из свемира, неко чудан, снажан, стран, убиствен, несхватљив.

Ето, најзад ће људски род бити суочен са животом ван наше старе планете. Па зар нисмо то увек желели? Е, па, да се опробамо!

Чини ми се да је Карла, или они који су стајали иза ње, била изненађена мојим током мисли и њиховом слободом. Могла је можда да управља машинама, да шаље податке о стању ствари на Земљи, али чак ни мојим приглупим мозгом није могла да завлада.

Волела бих да видим израз лица (ако их имају) њених газда тамо негде горе или доле. Сигурна сам да су прилично запањени.

Земљани, држите се!

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	ОСОБИНА ОНОГА КОЈИ ЈЕ ПРСАТ	ДЕЛО БРАНКА ЋОПИЋА	САВИТИ, ИСКРИВИТИ	ПОТКА У ТКАНИНЕ (СТР.)	КРУПНИ ГУШТЕРИ	ИЗДАТИ	ОЗЛЕДИТИ СЕ
ЗАТВОР ПРЕ ПРЕСУДЕ							
ПОДРОБНИЈА ОБРАДА ПЛАНА							
ИСТИНСКИ							
ИНТЕРЕСОВАТИ							
ВРСТА ЕКСПЛОЗИВА							
ОСТРВО У ЗАПАДНУ КОД [illegible]				ФРАНЦ. ФИЛМС. ГЛУМИЦА ИЗАБЕЛ		ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НАШЕ СЛИКАРКЕ	
ВАЖАН ЗАЧИН			"АМПЕР" / МЕСТО КОД ЗАДРА		ПРВАК / ЕВОЛУЦИОНИ ПОРЕДАК		
ИЗНОШЕЊЕ НЕПОБИТНЕ ИСТИНЕ							
ЗНАК ЗА СКАНДИЈУМ	ГЛАВНИ ГРАД КАНАДЕ						ПРВО СЛОВО АЗБУКЕ
ХОЛАНДСКИ ФИЛОЗОФ БАРУХ							
ЦРНА БОЈА (МН.)							ЖЕНСКО ИМЕ ОД МИТЉА, ОТИЛИЈА
УПИСИВАЊЕ	ЧЕТВРТИ И ПРВИ САМОГЛАСНИК			ОРГАН ЧУЛА СЛУХА / ОСИЈЕК			
САМОГЛАСНИК И СУГЛАСНИК			СИРЋЕ / ПЕВАТИ У РИМАМА				
ЖЕНСКО ИМЕ							
КРЕТАТИ СЕ, ХОДАТИ				ОМЕР ЛАТАС / НАШЕ ОСТРВО			ПРЕВРЕМЕНИ
СЕМИНАРСКИ РАД							
"ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"	ОСОБА, ЛИЧНОСТ	МАСЛИНА / ЗАПОВЕСТ (ФР.)					
ПОСУДА ЗА УМИВАЊЕ						ДРЖАВНИ ДУГ (ФР.)	
РЕКА У БУРМИ							
ГРАД У ЦРНОЈ ГОРИ							ЗНАК ЗА АУСТРИЈУ
НАПЕПНИЦА							

ВОДОРАВНО: Конгрес, опарати, титанит, арабика, алитер, штитити, кљун, а, о, У, т, а, Лудбрег, ов, Лара, вртуљак, ан, Мата, Нут, Ван, „Отело", солисти, тс, стес, тат, шх, ш, додир, анализа, пеликан, Атакама.

ОКРШАЈ ПОД СУТОРМАНОМ

БИТКА ЗА БАР ПРЕ 106 ГОДИНА

КАД СЕ УТИШАЛА ПАЉБА ПУШАКА И ТОПОВА И СЛЕГАО ГУСТ БАРУТНИ ДИМ, ЦРНОГОРЦИ СУ ЗАПЛЕНИЛИ 15 ТОПОВА, 4000 ПУШАКА, 40 ТОНА БАРУТА И ЧАК ОКО МИЛИОН ФИШЕКА МУНИЦИЈЕ!

Дванаестог новембра 1877. године у Вирпазару и околним обалама Скадарског језера скупило се 20 батаљона, око 10 000 црногорских војника, са 18 топова. После ослобођења Никшића, Билеће, заузимања турских кула у кланцу Дуги и на Горанску, књаз Никола је одлучио да ослободи Бар и Улцињ. По снази и значају, по упорности и храбрости, била је то једна од највећих операција Црне Горе према турском завојевачу.

Херцеговачки батаљони, који су војевали са црногорским, остали су у Никшићу и кланцу Дуги. Три друга батаљона налазила су се код Подгорице, данашњег Титограда, два су упућена према Спужу, а три васојевићка према Беранама (данашњем Иванграду), Плаву и Гусињу.

Батаљони са Вирпазара упућени су у правцу Сутормана и стигли до Лимљана. Војска је напредовала врло споро: по тешком терену, врло лошим путевима, војници су крајњим напором на рукама носили топове.

Заштићен са свих страна

Сутрадан, 13. новембра, покрет је настављен, али сада, испод планине Суторман, у две колоне. Десном је командовао познати црногорски војвода Машо Врбица, а левом такође војвода поп Илија Пламенац, од раније познат по изузетном јунаштву у биткама против Турака. Војвода Врбица имао је под својом командом 12 батаљона, односно 6.000 војника и топова и кретао се правцем Суторман — Зупци — Бар. Поп Пламенац поделио је својих 4 000 војника у две потколоне: једна је напредовала падинама Сутормана, преко Бијеле Скале такође према Бару, а друга правцем Мурићи — Скадарска крајина.

Насупрот црногорској војсци налазиле су се јаке турске снаге. У једном утврђењу на Суторману очекивала их је чета са два топа. Од планине до Бара уздизале су се четири куле с мањим посадама. У самом Бару логоровала су два табора низама, редовне турске војске, затим око 1 800 башибозука, ислужених војника познатих по пљачкама, и 15 топова под командом кајмакама, заступника везира, Ибрахим-бега Анадолца. У току операције превезено је са Крита у Улцињ пет табора низама. У Скадру је прикупљено из Албаније и Подгорице неколико низама и башибозука, од којих се један део утврдио на Тарабошу и изнад Широка. На Грможуру и Лесендру, острвима у Скадарском језеру, била су два јача утврђења са посадама од 750 војника и 17 топова, у утврђењима Хају, Нехају и Волујици посаде од по једне чете. Турци су такође имали снаге и на мору, где су њихову ескадру сачињавале две крстарице, 2 фрегате и један мањи брод. Осам мањих бродова наоружаних топовима пловило је Скадарским језером и реком Бојаном.

Сам град Бар као турско упориште и један од циљева црногорског напада био је врло јако утврђење. Подигнут на стени неприступачној са источне и јужне стране био је врло тешко освојив, тим више што су са северне и западне стране подигнути високи и дебели одбрамбени бедеми. Унутрашњост града изукрштана је подземним ходницима и галеријама, у које се склањало становништво и војска.

Пристаниште је заузето!

Обе стране очекивале су сваког часа да велики окршај почне.

Најзад, ноћу уочи 14. новембра десна колона црногорске војске под командом војводе Маша Врбице заузела је полазне положаје за напад на утврђење Суторман, а сутрадан ујутро, после само једночасовне борбе, турска посада се предала.

Одушевљени овим почетним успехом, Црногорци су кренули у нове јурише. До ноћи су заузете још три куле, Туђемили и Зупци и на југозападној страни сва села до Спича. Заробљено је 287 турских војника и официра и заплењена су два топа. Турци су имали деветнаест мртвих и 35 рањених, а Црногорци шест погинулих и десет рањених.

Десна потколона леве колоне са сердаром Радом Пламенцем избила је на Бијелу Скалу и бочним нападом потпомогла заузимање кула на Рибњаку и Туђемили. Јединице су сутрадан наставиле са напредовањем и опколиле град. Тада су четири батаљона, око две хиљаде бораца, са шеснаест топова, све под командом војводе Врбице, запосела главне положаје око Бара на удаљености од само километар и по. Три батаљона упућена су ка барској луци да спрече могуће искрцавање турске војске са бродова. Сви остали батаљони, стављени под команду војводе Илије Пламенца, продужили су ка Доброј Води са задатком да дочекају турску војску која би од Скадра и Улциња долазила у помоћ.

Ова колона заузела је 17. новембра јако утврђење Волујицу и запленила седам топова. Посада утврде се повукла у Улцињ. Овим нападом и победом црногорска војска омогућила је пад барског пристаништа и у њему заузела извесне количине хране и драгоцене муниције.

Сутрадан је војвода Пламенац продужио преко Мркојевића и Ановаца ка Бојани. На јачи отпор турске војске наишао је код Катрколе. У добро

утврђеним положајима Турци су се бранили упорно и жилаво. Међутим, ипак нису могли да одоле силовитим црногорским нападима, па су протерани ка Бојани оставивши на положају 200 мртвих. С друге стране, пало је 35 Црногораца а 60 је рањено.

Падају Хај и Нехај

Убрзо се видело да турска одбрана попушта:

сва територија, сем Улциња, била је ослобођена. Међутим, стизали су извештаји да се јаче турске снаге из Скадра спремају да помогну браниоцима Бара. Због тога је попу Пламенцу наређено да се врати на Добру Воду да би што брже и боље могао своју војску да употреби у окршајима против трупа које су стизале из Скадра или оних које би се искрцале с мора, јер је опасност претила и са те стране.

Но, за ово кратко време, као помоћ ослободиоцима, дошла су четири батаљона из Никшића, потпомогнути Спичанима, Паштровићима и војницима војводе Ђуровића који је заузео Скадарску крајину. У међувремену, војвода Врбица свакодневно је топовима бомбардовао Бар. Неколико дана касније, тачније 23. новембра, заузета је кула у Шушњу, при чему су заробљена 52 војника.

Следила је ноћ између 26. и 27. новембра када су два батаљона под командом Блажа Петровића освојили утврђење Хај. Ускоро је пао и Нехај. У свим нападима заробљено је 190 официра и војника и заплењено 12 топова, већа количина оружја, хране и 200 бачава барута. А каква је била црногорска надмоћ говори и податак да ослободиоци при свим заузећима нису имали губитака.

Али, Турци се нису предавали, иако су добро увидели да против себе имају снажну и врло храбру црногорску војску. Зато је од 29. новембра у барску луку свакодневно долазило пет ратних бродова који су топовима тукли Волујицу, Хај, Нехај и остале положаје око Бара. У тим бомбардовањима погођен је магацин муниције на Волујици, при чему је погинуло дванаест, а тешко рањено четрнаест црногорских војника.

Очекујући искрцавање Турака, поред три батаљона раније распоређена око барске луке упућена су још три на положаје од Шушња до Чањског залива, један батаљон на Волујицу и једна батерија на Ратац.

Артиљерија туче град

Тај свакодневни долазак бродова храбрио је посаду у граду и уливао јој наду да ће помоћ ипак стићи. У тој ситуацији на сцену је ступио и аустријски конзул који није хтео да напусти угрожени Бар и који је храбрио турску посаду, агитујући истовремено код хришћана и Турака да затраже заштиту његовог двора. Међутим, тек 3. јануара 1878. године упловила су у барско пристаниште два аустријска ратна брода и прихватила конзула са малобројним аустријским штићеницима.

У међувремену, црногорска артиљерија и даље је даноноћно тукла град. Довучена су и два тешка топа са Волујице и два са Нехаја. Покушај да се прекине водовод који је град снабдевао водом остао је без успеха. Међутим, ни Турци нису клонули духом. Остало је забележено да се њихова посада за време опсаде држала такође врло храбро. Али када више није било никакве наде за спас, увидевши да су црногорски напади све жешћи, браниоци Бара предали су се 10. јануара 1878. године.

Резултат ове у историји познате операције заиста је задивљујући: Црногорци су заробили 2.237 низама и башибозука! За време опсаде погинуло је 220 војника и 80 грађана. Заплењено је 15 топова, 4 000 пушака, 40 тона барута и чак око милион фишека муниције!

Девет дана касније пао је и Улцињ. Требало је да црногорска војска настави свој поход према Скадру, али је операцију зауставила депеша са извештајем о закљученом примирју између Русије и Турске што је и Црну Гору обавезивало да потпише примирје. Трећег дана марта потписан је познати Санстефански мир.

Одредбом Берлинског конгреса Црној Гори је одузет Улцињ, а додељени Плав и Гусиње. Но, како Порта није испунила одредбе Конгреса, велике силе су је приморале да уместо Плава и Гусиња уступи Улцињ, што је и учињено 10. децембра 1880. године.

Али, тај исти и тако значајни конгрес, својим 38. чланом признао је да су Црногорци ослободили Бар и Улцињ од Турака. Од тада до данас ова два града су црногорска.

И. Л.

ТРИ ШТОСА

Зачудили сте се што овог пута не употребљавамо реч трик, већ — штос? Оно што ћу вам данас открити заиста више спада у штос, међутим, верујте ми, ваше другаре неће ништа мање изненадити.

Исеците цртеж овог рама (**цртеж 1**) и, када се нађете негде са друштвом, питајте присутне колико крајева има рам (при том покријте његов горњи део). Свако ће наравно одговорити — три! Онда ви откривате и други део цртежа и — никсм неће бити јасно у чему је тајна.

Док се друштво забављало откривајући тајну рама, ви сте се већ припремили да им покажете други штос. Потребна вам је једна чаша до пола напуњена водом, затим палидрвце и сто који је прекривен столњаком

(претпоставка је да са другарима већ седите за таквим столом). Палидрвце ћете неприметно поставити при крају стола, положено испод столњака, да то нико не примети. Затим ћете чашу наслонити на то палидрвце и она ће стајати косо. Пошто нико од присутних није видео шта сте ви урадили, биће запрепашћени вашом магичном моћи. Да све буде веселије и невероватније, изговарајте све време хокус-покус речи.

За трећи штос морате да позајмите једну цигарету и целофан са кутије од цигарета. Направите увод и добро их намучите пре него што коначно покажете штос — причајте им о томе како ћете завезати цигарету у чвор а да се она не сломи. Сви ће рећи да је то немогуће. Онда обавијте целофан дуж читаве цигарете и тако замотану завежите у чвор. Када је одвежете, остаће читава!

Ћао, волим вас ваш Биг Лале!

БЕОГРАД ***
МАЛА ПОШТА
П.ФАХ 124
11001
МАКЕДОНСКА 29

Неискоришћено благо

Молим те да напишеш нешто о Андима.

НЕБОЈША СТОИЉКОВИЋ,
Француска 38а
Београд

Анди су велики планински систем на западу Јужне Америке који се протеже у дужини од преко 7.000 километара! Настао је набирањем које је почело у палеозоику а најјаче било у плиоцену. Тада је и дошло до издизања појединих делова овог горостаса још више. Међутим, у доба мировања, кад није било јачих тектонских процеса, неки делови Анда су се спустили и створили валовите равни које су се каснијим покретима разломиле. Захваљујући

управо овако живој тектонској активности, Анди су не само начичкани вулканима већ и веома богати за сада још недовољно искоришћеним рудним благом: оловом, цинком, бакром, сребром, златом, платином, калајем, антимоном итд.

Од севера према југу овај масив се дели на северне, средње и јужне Анде. Северни се протежу кроз Колумбију и Еквадор (овде се и налази највећи број вулкана), средњи се пружају кроз Перу и Боливију и залазе у северни Чиле док се јужни спуштају ка Огњеној Земљи. Занимљиво је да се у овом делу Анда, на крајњем југу Јужне Америке, снежна граница спушта испод 1.000 метара.

Највећи број великих насеља на Андима налази се доста високо: то је случај са Боготом (2650 м), Китом (2850 м), Ла Пазом (3700 м), Чером де Паском (4950 м). Упркос великим висинама услови за живот нису неповољни: разлог је блага клима. У прошлости, те висине су се више одразиле на изолованост појединих крајева и стварање већег броја самосталних држава. Захваљујући савременој техници становници Анда данас више нису окренути сами себи: изграђене су железничке пруге, друмови, аеродроми који су их спојили са светом.

Фотографије штафета

Желели бисмо да направимо пано на коме ће бити фотографије свих штафета младости које су уручене другу Титу. Молимо те да нам пошаљеш те слике.

РАЗРЕДНА
ЗАЈЕДНИЦА IV5
ОШ „Борисав Петров Браца“
Панчево

Предлажемо вам да се обратите Меморијалном центру Јосип Броз Тито, Булевар октобарске револуције 92, и замолите их за фотографије.

Да ли је чист?

Имам пекинезера старог две године, али без педигреа јер је његова мајка донета из Италије. Интересује ме да ли могу, где и како, да добијем за њега педигре с обзиром да, мада има нешто краћу длаку, није мешанац?

ЈАСНА
Инђија

По важећим прописима, и нашим и међународним, педигре за

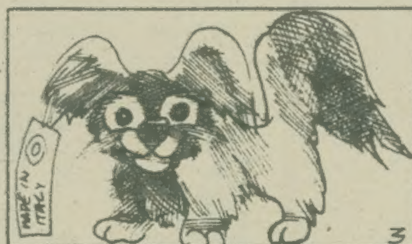

твог пекинезера можеш да добијеш само уколико из Италије набавиш „родослов“ његове мајке. Осим тога, ако има, као што кажеш, нешто краћу длаку, врло је вероватно да није чисте расе. Да не би лупао главу око тога, обрати се Београдском кинолошком друштву, Алексе Дејовића 23, телефон 011-436-433.

Ништа против

Зашто се у Добоју не продају исцртане и јапанске салвете?

РОМАНО ШАФАРИК,
Добој

Сигурно је једно: трговци у Добоју немају ништа против исцртаних и јапанских салвета. Правих нема јер произвођачи не могу да размишљају много о томе да је још у моди сакупљање салвета и сматрају да је најважније да их има па макар биле незанимљиво беле, плаве или розе. У часу док се чине напори да се увоз сведе на најмању меру, не би било оправдања да се увозе јапанске салвете без којих, признаћеш и сам, може да се живи.

Писмо недеље

САМО ПРИЧЕ

Завршила сам средњу медицинску школу пре две године и отада чекам да се запослим. Али, посла нема. Теби се јављам јер сам од другарице чула да могу да се обратим некој нашој амсабади, па да ме она запосли ван земље. Пошто ме је то веома заинтересовало, молим те одговори ми да ли је то тачно и коме би требало да пошаљем одговарајућа документа? Интересује ме и да ли је неопходно познавање страног језика?

ЧИТАТЕЉКА из Бечеја

Прича коју си чула није тачна: запошљавањем у иностранству се не баве наше амбасаде већ одговарајуће службе СИЗ-а за запошљавање. Претпостављамо да си у новинама читала да и у другим европским земљама постоји велики проблем незапослености, па је самим тим смањена потреба и за нашом радном снагом.

Међутим, на рад у иностранство ипак може да се оде али ИСКЉУЧИВО преко наших предузећа која изводе радове у некој земљи. То значи да најпре мораш да ступиш у радни однос на одређено или неодређено радно време. У огласима који се појављују у дневним новинама обавезно стоји назнака да ли су потребни радници за рад у иностранству.

Уши за хлађење

Волим зечеве и имам их неколико али не знам да ли треба да им дајем воду. Чула сам да је не пију. Волела бих и да ми одговориш због чега имају тако дугачке уши?

КСЕНИЈА МАРЧИЋ,
Жељезничка 16
Лок

Као и другим животињама и зечевима је неопходна вода. Они је додуше не пију много, али то и не треба да раде јер у природи жеђ гасе и росом. Што се ушију тиче, оне су такве какве јесу из два разлога. Природа зецу није подарила ниједно оружје којим би се бранио од непријатеља, па је то исправила изванредно развијеним слухом. Други разлог што зец има дуге уши је тај што му оне, као и свим другим степским животињама, служе за расхлађивање. Пошто имаш зечеве, вероватно си приметила да они у време великих врућина машу ушима: тим махањем стварају „ветар“, довољно јак да им расхлади сплет крвних жила у њима а самим тим и „узаврелу“ крв.

Сервис

Поседујем радио-касетофон марке „грундиг 6000 С“ којем је изгорео трафо. Молим те да објавиш адресу неког сервиса коме бих могао да се обратим.

МИЛОРАД ТОМИЋ,
Лозница

Сервисирање Грундигових производа у Београду обавља „Радио-тон“ у Херцеговачкој 1.

Не за нежну ручицу

Вјерни сам читалац твог листа, па те молим да ми одговориш да ли је у нашој земљи могуће набавити мотор марке moto guzzi 254? *Колика му је цијена? Ако се не продаје код нас, молим те реци ми гдје бих могао да га набавим у иностранству? Волио бих кад би ми нешто рекао о карактеристикама и вијеку трајања овог мотора као и гдје могу да наручим каталог са цијенама и фотографијама свјетских мотора?*

МАТКО ЦАРЕВИЋ,
Браће Јерковић 77
Београд

Италијанска фабрика »Moto guzzi« нема свог заступника у

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Јављам се оним читаоцима које занимају тајне мађионичарских трикова и нудим размену: ја њима каталог са детаљним описом неког трика а они мени значке, стрипове или привеске. **Александар Цветановић, 14213 Памбуковица, Докмир**

Ко ми пошаље 10 разгледница или 10 маркица заузврат ће добити значку или оловку са натписом, а за разгледницу свог мјеста узвраћам разгледницом свог. **Марија Полшак, 41020 Нови Загреб, Марјановићев прилаз 9/7**

За постер Вучка, маскоте Олимпијаде у Сарајеву, нудим постер из филма „Рат звијезда". **Дамир Салама, 78000 Бањалука, А. Шеное 16**

Много волим стрипове и желео бих да их мењам. **Иван Цветковић, 16000 Лесковац, Андре Дунијског 17**

Сакупљам папирнате лутке и желим да ми помогнете: за сваку лутку дајем салвету или привјесак. **Александра Врећа, 72280 Пуцарево, Братства и јединства 7/4**

Имам много стрипова које бих желио да замијеним или продам, по договору. **Јурица Амброжић, 41000 Загреб, Машерин прилаз 7**

Имам један ауто на батерије, „БМВ" турбо. Волан ми је аутоматски, на батерије. пукла ми је осовина за окретање лијево-десно, па молим читаоце за тај дио. **Далибор Дунић, 51000 Ријека, Шибенска 9**

РЕШЕЊЕ — ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ

Пронашавши црну гужвицу на металном оквиру фара инспектор Ристић се сетио да је дечак имао на себи драп џемпер са црним пругама. Анализом је утврђено да су влакна из гужвице иста као она на џемперу.

нашој земљи и то је један од разлога што се њени мотори не могу купити код нас. У земљама западне Европе модел 254 кошта, прерачунато у динаре, око 150000. Овај moto guzzi има четворотактни мотор са четири цилиндра, запремину од 231 cc и снагу од 19 kW (26 KS) при 10000 обртаја у минуту. Хлађење је ваздухом. Мењач модела 254 има пет степени преноса, напред диск а позади добош кочнице. Максимална брзина му је преко 155 km на час. Изразито спортски мотоцикл, 254 није намењен онима који су нежни са ручицом гаса: има одлично убрзање, изванредно лежи на друму и веома добро кочи. И управо због тих својих особина није нарочито дуготрајан: ако се вози оштро, сваке сезоне треба му променити половину делова.

Велики број светских мото-ревија почетком године издаје и каталоге у којима могу да се нађу подаци о свим моторима који се производе у свету. Основне податке о немачком »Motorrad catalogu« можеш добити ако пишеш на адресу: MOTOR-PRESSE-VERLAG GMBH U. co KG, POSTFACH 1042, 7000 STUTTGART 1, B.R. DEUTCHLAND

Богдан — Теодосије

Можеш ли написати нешто о постанку имена Мирослав, Здравко и Богдан.

МИРОСЛАВ КУЛЕШКО,
Поточани

Богдан значи „дат од бога": ово име постоји у већини словенских језика, а настало је преводом грчког имена Теодосије, истог значења. Здравко је од придева здрав, изражава жељу да дете буде здраво Мирослав је старо словенско име, сложено од „мир" и „слава".

Крива по наслеђу

Имамо другарицу која нам стално досађује с питањем због чега је банана крива?

ДВЕ САЊЕ
Београд

Карактеристика фамилије банана је да има криви плод а њега је „одредио" такозвани генетички

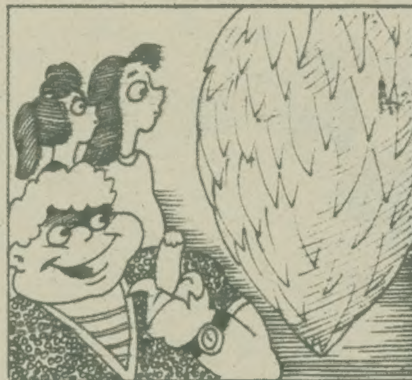

код. Дакле, у питању је наследни фактор, а тако „криве" најбоље се сложе у грозд који може да тежи на десетине килограма.

Млеко без клица

На кесама у којима се продаје млеко пише да је оно пастеризовано и стерилизовано. Молим те да објасниш шта то значи?

ЧИТАЛАЦ из Ниша

Пастеризација је поступак при коме се млеко загрева од четири секунде до пет минута на температури до 100°C како би се уништиле неке штетне клице. Стерилизација је такође поступак за тамањење клица и бактерија а врши се на температури од преко 100°C и траје четири секунде.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Чедељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220.00 динара, полугодишња 440.00 динара и годишња 880.00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440.00 динара, полугодишња 880.00 динара и годишња 1.760.00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr.	107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr.	267.—
ШВЕДСКА	Škr.	271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

МИКИ

АЛ' ЈЕ НАПАДАО!

БРРР! ХЛАДНО МИ ЈЕ, А МОРАМ ДА ОЧИСТИМ СНЕГ!

ЋАО, МИКИ! ИДЕМ НА КЛИЗАЊЕ! 'АЈДЕ СА МНОМ!

СУПЕР!

ДОЋИ ЋУ ЗА ДЕСЕТ МИНУТА!

Е, **ОВДЕ** МИ НЕЋЕ БИТИ ХЛАДНО!

ГДЕ ЛИ ЈЕ ШИЉА? НИЈЕ ЛОШЕ НИ ШТО САМ ЈЕДИНИ НА КЛИЗАЛИШТУ!

КАСНИЈЕ...

КАСНИЈЕ...

ПА ДОБРО, ГДЕ СИ? ЧЕКАЛИ СМО ТЕ...

А **ГДЕ** СТЕ МЕ ТО ЧЕКАЛИ?

НА НОВОМ КЛИЗАЛИШТУ У ХАЛИ ТРИ, НАРАВНО...

...ЈЕР СВИ ЗНАЈУ ДА ЈЕ ЛЕД НА ЈЕЗЕРУ...

...СУВИШЕ... ТАНАК... ЗА ...КЛИЗАЊЕ...

ШМРК! **ТЕК САД** СВИ ЗНАЈУ!